

Projekt

z dnia 5 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W MIASTKU**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035.

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) Rada Miejska w Miastku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miastka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Miastku
z dnia 2025 r.

Strategia Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035

OPEN THE BOX

OPRACOWANIE W ZAKRESIE:

Strategia Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035

WYKONANY NA ZLECENIE:

Gmina Miastko
ul. Grunwaldzka 1
77-200 Miastko

PRZEZ ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

OPEN THE BOX:

Jakub Jaźwiec, MBA, ekspert strategiczny (kierownik zespołu),
Piotr Górka, ekspert strategiczny,
Paweł Kowalski, ekspert strategiczny,
Kamil Niklewicz, DBA, ekspert strategiczny

GRUDZIEŃ 2025

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	6
1.1.	Metodologia prac	7
2.	Wnioski z diagnozy obszaru	9
2.1.	Podstawowe informacje.....	9
2.2.	Charakterystyka obszaru.....	11
2.3.	Analiza statystyczna	12
2.3.1.	Wymiar społeczny	14
2.3.2.	Wymiar gospodarczy	32
2.3.3.	Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy	48
2.4.	Wyniki badań społecznych	69
2.4.1.	Wyniki badań mieszkańców	69
2.4.2.	Wyniki badań liderów.....	70
2.4.3.	Wspólne wnioski.....	71
2.5.	Analiza zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych	72
2.5.1.	Kluczowe potencjały	72
2.5.2.	Kluczowe problemy.....	75
2.5.3.	Czynniki warunkujące rozwój (analiza SWOT)	81
2.5.4.	Kluczowe potrzeby rozwojowe	84
3.	Cele strategiczne i ich operacjonalizacja	89
3.1.	Wizja Gminy Miastko	90
3.2.	Cele strategiczne Gminy Miastko	91
3.3.	Kierunki działań strategicznych.....	93
3.4.	Zgodność logiczna celów strategicznych.....	97
3.4.1.	Drzewo celów	97
3.4.2.	Relacja celów i problemów	99
3.4.3.	Relacja celów i potrzeb	101
3.4.4.	Kontekst strategiczny	103
4.	Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju Gminy Miastko.....	118
4.1.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	118
4.1.1.	Położenie gminy Miastko w regionie/kraju, struktura sieci osadniczej	118

4.1.2.	Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy	121
4.1.3.	Transport i komunikacja, infrastruktura i OZE	128
4.1.4.	Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych.....	133
4.2.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	135
4.2.1.	Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	136
4.2.2.	Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	137
4.2.3.	Zasady kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	138
4.2.4.	Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	139
4.2.5.	Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	139
4.2.6.	Zasady kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	140
4.2.7.	Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	141
4.2.8.	Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.....	141
4.2.9.	Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	141
4.2.10.	Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji	142
4.3.	Obszary strategicznej interwencji	142
4.3.1.	Obszary Strategicznej Interwencji określone na poziomie krajowym.	142
4.3.2.	Obszary Strategicznej Interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.....	143
4.3.3.	Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla gminy.....	146
5.	Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii	147
5.1.	Zarządzanie wdrażaniem strategii.....	147
5.2.	Obowiązywanie i aktualizacja strategii	147

5.3.	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	148
5.4.	Monitorowanie i ocena wdrażania.....	150
5.4.1.	Rezultaty strategiczne.....	150
5.4.2.	Monitorowanie procesu wdrażania strategii.....	152
5.4.3.	Ewaluacja strategii	152
6.	Opis procesu angażowania partnerów społeczno-gospodarczych	155
6.1.	Zespół Doradczy	156
6.2.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii	157
6.2.1.	Badania i ankiety.....	158
6.2.2.	Spotkania warsztatowe	159
6.2.3.	Informacja o sposobie uwzględnienia praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem dokumentu	160
6.3.	Uzgodnienia strategiczne	161
6.3.1.	Konsultacje społeczne.....	161
6.3.2.	Uzgodnienie z Zespołem Doradczym	162
6.3.3.	Uzgodnienie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	163
6.3.4.	Uzgodnienia z Zarządem Województwa	163
6.3.5.	Ewaluacja ex-ante	164
6.4.	Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i oceny strategii.....	164
6.4.1.	Poziom skoncentrowany.....	165
6.4.2.	Poziom powszechny.....	165
6.4.3.	Komunikacja	165
7.	Źródła finansowania.....	167
7.1.	Program regionalny.....	167
7.2.	Programy krajowe.....	168
7.3.	Pozostałe źródła finansowania.....	172
	Wykaz tabel i ilustracji	175

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035 opracowana została zgodnie z art. 3 pkt 3 oraz art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2024 poz. 324), art. 10e ust. 1, 3-4 oraz art. 10f ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1465) i innych.

Strategia definiuje kluczowe kierunki dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru¹, wynikające z istniejących uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, środowiskowych i infrastrukturalnych, będące podstawą jego konkurencyjności.

Dokument został opracowany w ramach procesu przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Miastko, która uwzględnia syntezę diagnozy wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyłonionych wizji i celów strategicznych wraz z listą projektów proponowanych do realizacji oraz sposobów realizacji strategii.

Celem dokumentu jest określenie pożądanых wyzwań i kierunków rozwojowych Gminy Miastko, mających na celu poprawę jakości życia jego mieszkańców, a także wzrost konkurencyjności obszaru. Strategia jest wynikiem podjętych decyzji strategicznych – wyboru kluczowych kierunków rozwojowych i koncentracji interwencji na wyzwaniach, wypracowanych w procesie uspołecznionym, których efektem jest propozycja projektów strategicznych.

Niniejsza Strategia przewidziana jest na okres do roku 2035 i ma być podstawą do kształtowania propozycji projektów i inwestycji do realizacji w oparciu o wyznaczoną wizję obszaru i cele strategiczne, w tym w szczególności do realizacji działań w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne publiczne i prywatne. W opracowaniu uwzględniono dostępne dane zastane i wygenerowane w trakcie procesu, w tym wnioski z przeprowadzonego procesu diagnostycznego.

Strategia składa się z czterech zasadniczych części (tj. diagnostycznej, strategicznej, wdrożeniowej oraz opisu włączenia społecznego w jej realizację). W części diagnostycznej sformułowano syntetycznie najistotniejsze wnioski wynikające z przygotowanego Raportu diagnostycznego Gminy Miastko, ukazującego deficyty obszaru ograniczające jego rozwój oraz identyfikujące potencjały wewnętrzne będące podstawą dla ukierunkowania rozwoju. Część strategiczna określa pożądane kierunki rozwojowe, przedstawione w formie wizji i celów strategicznych obszaru. Część wdrożeniowa zawiera opis założeń systemu realizacji strategii oraz źródeł

¹ Strategia, wraz z jej komponentami, w tym diagnozą obszaru oraz wypracowanymi celami strategicznymi, została przygotowana w roku 2024 na podstawie przepisów obowiązujących w art. 10e ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1465), zgodnie z którym cele strategiczne rozwoju określa się w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

finansowania zaplanowanych działań. W części ostatniej opisano zaangażowanie społeczne w procesie przygotowania, realizacji i oceny strategii.

1.1. METODOLOGIA PRAC

Niniejsze opracowanie jest wynikiem prac Zespołu Autorskiego opracowującego Strategię Rozwoju Gminy Miastko. Prace strategiczne są konsekwencją poprzedniego etapu – diagnostycznego, w ramach którego zidentyfikowano wewnętrzne potencjały oraz ograniczenia będące podstawą do ukierunkowania rozwoju. Prace nad częścią strategiczną trwały od grudnia 2024 do stycznia 2025 roku i objęły wyselekcjonowany zakres zagadnień i narzędzi strategicznych.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie kilku zasadniczych grup źródeł oraz narzędzi i danych strategicznych

Raport diagnostyczny

Wnioski wynikające z przeprowadzonej w listopadzie 2024 roku analizy w ramach Raportu diagnostycznego, w tym w szczególności: zidentyfikowane potencjały obszaru (zasoby i produkty); bariery, problemy, deficyty obszaru; determinanty potrzeb rozwojowych obszaru; kluczowe wyzwania, kierunki interwencji i współpracy.

Dane statystyczne

Ogólnodostępne zastane, istniejące dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania diagnostyczne, badania, raporty, sprawozdania, bilanse, itd.). Podstawowymi kryteriami ich wykorzystania były: aktualność, merytoryczny związek z problematyką diagnozy oraz jakość – rzetelność źródła. Dostępne na moment opracowania części statystycznej diagnozy.

Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL)

Specjalnie przygotowane, uzupełnione i zasilone danymi na potrzeby procesu, dostępne pod adresami: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/> (MRL Gminy) i <https://analizy.monitorrozwoju.pl/> (MRL Analizy).

MRL stanowi kompleksową bazę statystyczną pogrupowaną w kluczowe kategorie i obszary rozwojowe skupione wokół trzech wymiarów: gospodarczego, społecznego i środowiskowo-przestrzennego. MRL zawiera najbardziej aktualne dane dostępne w źródłach publicznych, zebrane dla poszczególnych lat, w celu wykazania aktualnej sytuacji, ale również dynamiki zmian i potencjalnych trendów rozwojowych.

Matryce logiczne

Narzędzie pozwalające na przedstawienie i powiązanie istotnych zagadnień w uporządkowany sposób, przygotowane dla określenia zachodzących relacji funkcjonalnych oraz przyczynowo-skutkowych w zakresie problemów (drzewo problemów) i celów (drzewo celów) dla całego obszaru. Matryce wypracowano w toku prac warsztatowych w grudniu 2024 roku wspólnie z przedstawicielami samorządu oraz lokalnymi liderami.

Głównym celem matryc było zidentyfikowanie kluczowych problemów (wyzwań), celów strategicznych (kierunków) wspólnych dla całego obszaru, uzupełnionych o kluczowe zależności przyczynowo-skutkowe dla poszczególnych problemów, celów i potrzeb (geneza, skutki). Pozwoliło to na zobrazowanie faktycznego ciągu logicznego dla wybranych zagadnień.

Matryca wskaźników

Narzędzie porządkujące oczekiwane efekty (rezultaty) strategiczne realizowanych interwencji.

Celem matrycy było określenie wskaźników rezultatu strategicznego na potrzeby monitoringu celów strategicznych wraz z podstawowymi informacjami niezbędnymi do monitoringu.

Spotkania z interesariuszami

Kluczowy element współpracy i uspołecznienia z grupą dostarczającą szerokiej wiedzy i informacji o sytuacji na obszarze, zapewniając różnorodność wniosków i propozycji w trakcie całego procesu.

Głównym celem narzędzia była identyfikacja i zaproszenie do współpracy partnerskiej najważniejszych przedstawicieli, reprezentantów, liderów obszaru, z czterech grup interesów (liderów administracji, liderów gospodarki, liderów sektora społecznego i liderów opinii) w ramach Zespołu Doradczego². Pozwala to na uzyskanie zróżnicowanych ocen i opinii od reprezentantów kluczowych środowisk w zakresie rozwoju gminy.

² Zespół Doradczy partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miastko powołany Zarządzeniem nr 85/IX/2024 Burmistrza Miastka z dnia 2 września 2024 r. w sprawie powołania Zespołu Doradczego partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miastko

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY OBSZARU

2.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

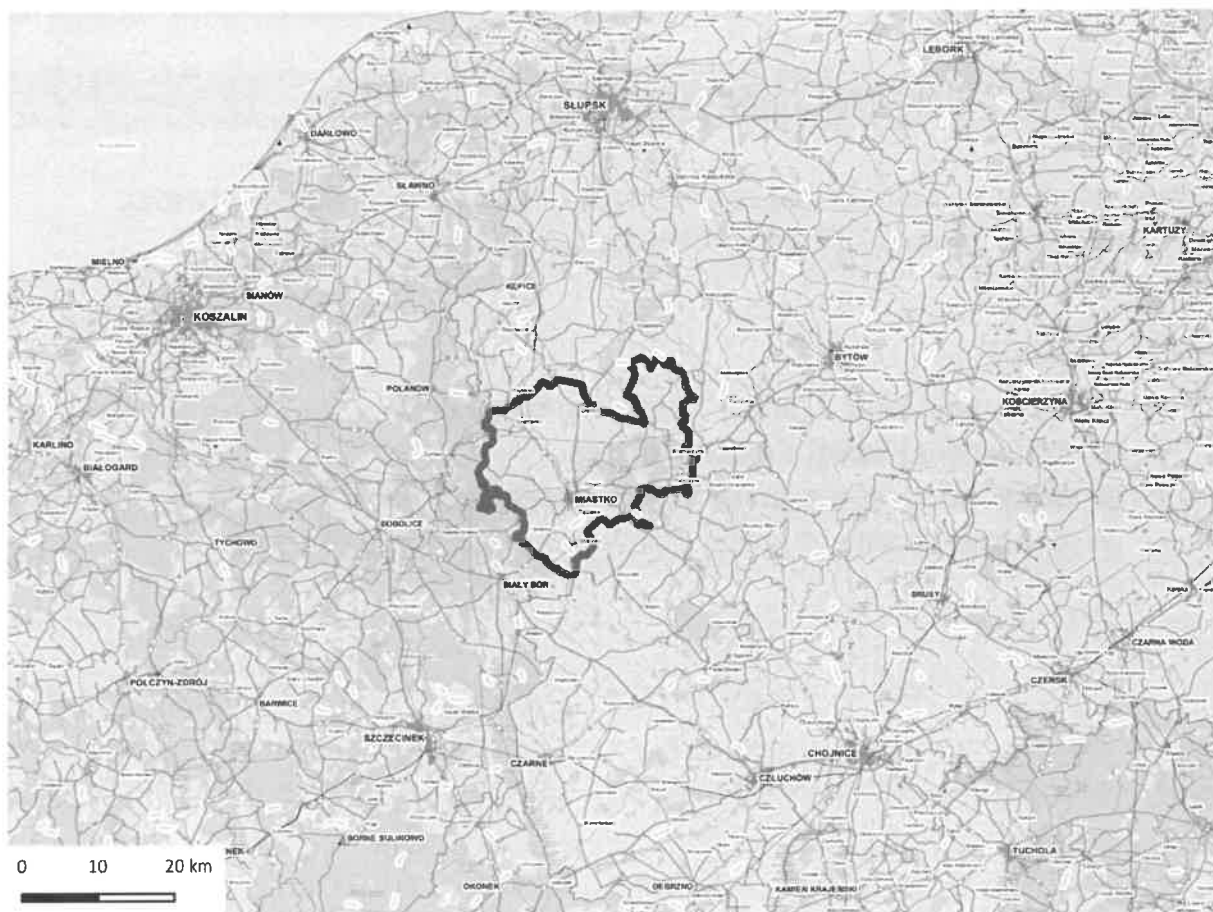
Obszar objęty procesem strategicznym³, czyli Gmina miejsko-wiejska Miastko, położona jest w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim.

Gmina sąsiaduje:

- od strony północnej z gminą Trzebielino oraz Kępice
- od strony południowej z gminą Koczała
- od strony zachodniej z gminą Polanów oraz Biały Bór
- od strony wschodniej z gminą Kołczygłowy, Tuchomie oraz Lipnica.

³ W ramach niniejszego rozdziału zostały opisane kluczowe wnioski i komentarze wynikające z przeprowadzonej diagnozy obszaru wyłącznie w formie syntetycznej (skrótowej), natomiast wszystkie wątki opisane i przeanalizowane w sposób pogłębiony znajdują się w Raporcie diagnostycznym z dnia 25.11.2024 r.

Rysunek 1: Lokalizacja gminy

Źródło: opracowanie własne

Głównym ośrodkiem administracyjnym, mieszkaniowym oraz gospodarczym w gminie jest miejscowość Miastko. Administracyjnie obejmuje miasto Miastko oraz 30 sołectw: Biała, Bobięcino, Chlebowo, Czarnica, Dolsko, Dretynek-Trzcinno, Dretyń, Głodowo, Kamnica, Kawcze, Kwisno-Szydlice, Lubkowo, Miłocice, Okunino-Kowalewice, Pasieka, Piaszczyna, Popowice, Przęsin-Zadry, Słosinko, Świerzenko, Świerzno, Świeszyno, Turowo, Tursko, Wałdowo, Węgorzynko, Role-Wiatrołom, Wołcza Mała, Wołcza Wielka i Żabno. Na terenie Miastka znajduje się 6 osiedli: Osiedle Północne, Osiedle Nad Studnicą, Osiedle Śródmieście, Osiedle Niepodległości, Osiedle nr 5, Osiedle Zatorze.

Tabela 1: Podstawowe dane liczbowe dotyczące gminy

Nazwa samorządu	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (osoby)	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)
Gmina Miastko	466,1	17 834	38,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (2022)

W poniższej części rozdziału zostały opisane kluczowe wnioski i komentarze wynikające z przeprowadzonej diagnozy obszaru wyłącznie w formie syntetycznej (skrótowej), natomiast pełne wątki pogłębione wraz ze szczegółowymi analizami i danymi statystycznymi znajdują się w publicznym raporcie diagnostycznym z listopada 2024 roku.

2.2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

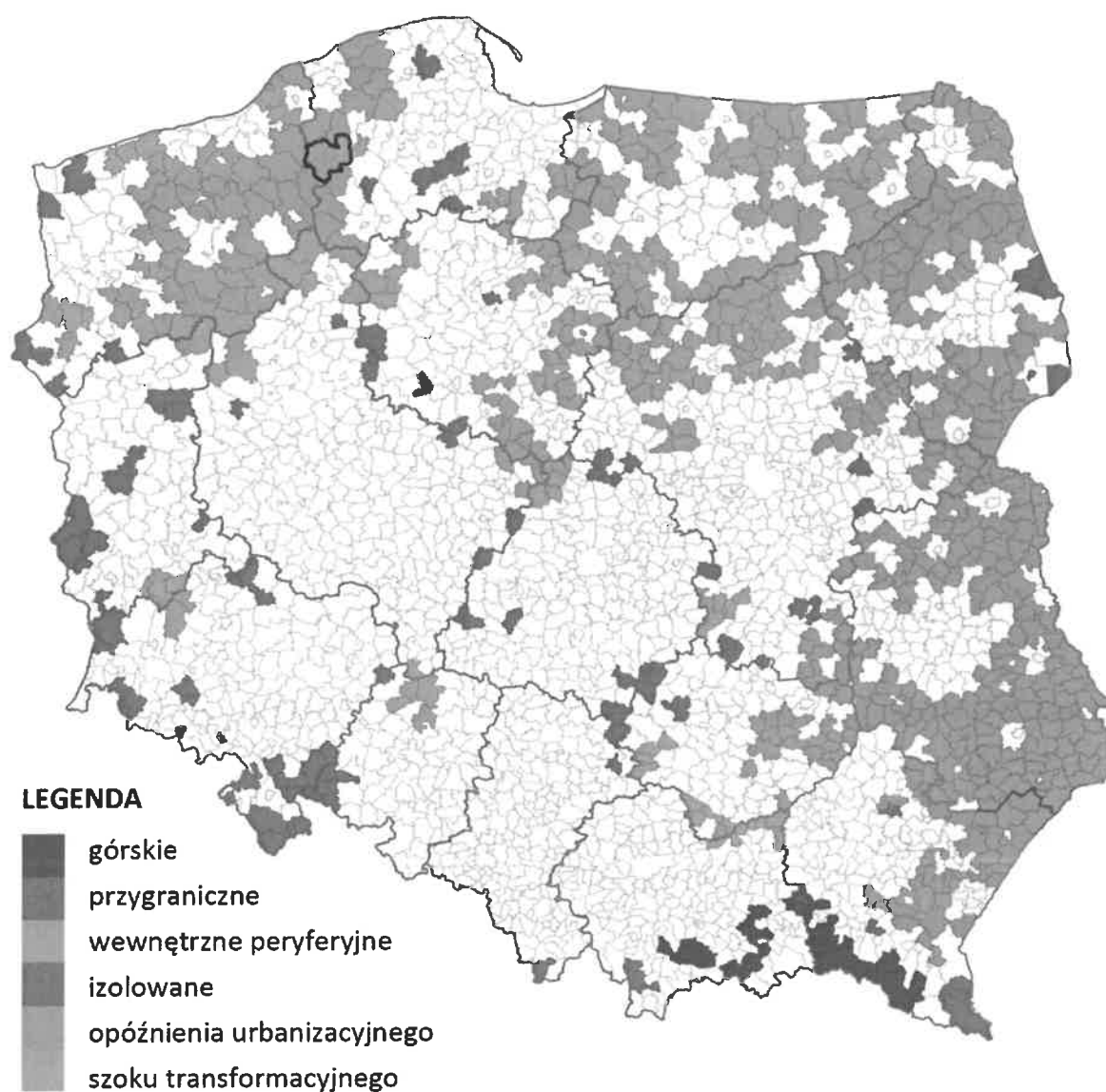
Gmina stanowi gminę zagrożoną trwałą marginalizacją⁴, tym samym obszar ten jest szczególnie ważny i wymagający z punktu widzenia powstrzymania negatywnych zjawisk i podjęcia skutecznych działań rozwojowych.

Gminy takie to obszary o skumulowanych problemach społecznych i gospodarczych, które wymagają specjalnych działań interwencyjnych i charakteryzują się m.in. ograniczonym dostępem do usług publicznych, starzejącą się populacją oraz trudną sytuacją na rynku pracy. Wskazano je jako Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w dokumentach krajowych, takich jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030).

Na poziomie krajowym Gmina Miejsko-Wiejska Miastko, zgodnie z typologią obszarów problemowych, została zaklasyfikowana jako teren „szoku transformacyjnego” z wiodącą funkcją gospodarczą typu „J3_GMW: Gospodarka ekstensywna”. Oznacza to, że głównymi problemami Miastka są wyzwania związane z transformacją gospodarczą oraz konieczność przekształcenia tradycyjnych form działalności gospodarczej w bardziej efektywne i dostosowane do współczesnych potrzeb. Szok transformacyjny często wpływa długofalowo na społeczność lokalną, co wymaga działań wspierających adaptację społeczną i gospodarczą.

⁴ Lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją: programowanie 2021-2027

Rysunek 2: Charakterystyka obszarów problemowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Aktualizacji delimitacji obszarów problemowych w Polsce na 2018 rok (P. Śleszyński z zespołem, Warszawa, 13 grudnia 2019 r.)

2.3. ANALIZA STATYSTYCZNA

Portret statystyczny przygotowano dla zobrazowania sytuacji społeczno-gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej obszaru gminy Miastko. Zgodnie z teorią zrównoważonego rozwoju przeanalizowano trzy wymiary rozwoju: **gospodarczy,**

społeczny i przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy⁵. Następnie w ramach każdego z wymiarów wyodrębniono dodatkowe podobszary analizy.

Na ich bazie dokonano sformułowania wniosków istotnych z punktu widzenia diagnozowania problemów, deficytów, ale też potencjałów rozwojowych badanego obszaru. Jednocześnie przeprowadzone wnioskowanie wskazuje **kluczowe, kierunkowe obszary wsparcia i rozwoju**, bez pogłębionej analizy eksperckiej. Pozwala to na ich ukierunkowanie, ale nie zamknięcie, podczas procesu **wyodrębnienia celu strategicznego rozwoju i kierunków interwencji**.

Do stworzenia portretu statystycznego obszaru i jego charakterystyki wskaźnikowej, zarówno w obszarze podstawowym, jak i pogłębionym, obszarowym, wykorzystano:

- Dostępne dane statystyczne przedstawione w formie wskaźników syntetycznych rozwoju obszaru (MRL Gminy);
- Dostępne dane statystyczne przedstawione w formie wartości nominalnych, danych procentowych i strukturalnych dla obszaru (MRL Analizy);
- Zebrane zastane w gminie dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania, badania, raporty, etc.)
- Zebrane dane z przeprowadzonych badań i ankiet: mieszkańców i liderów;
- Wnioski z przeprowadzonych spotkań warsztatowych i roboczych.

Portret został przedstawiony w następujących wymiarach:

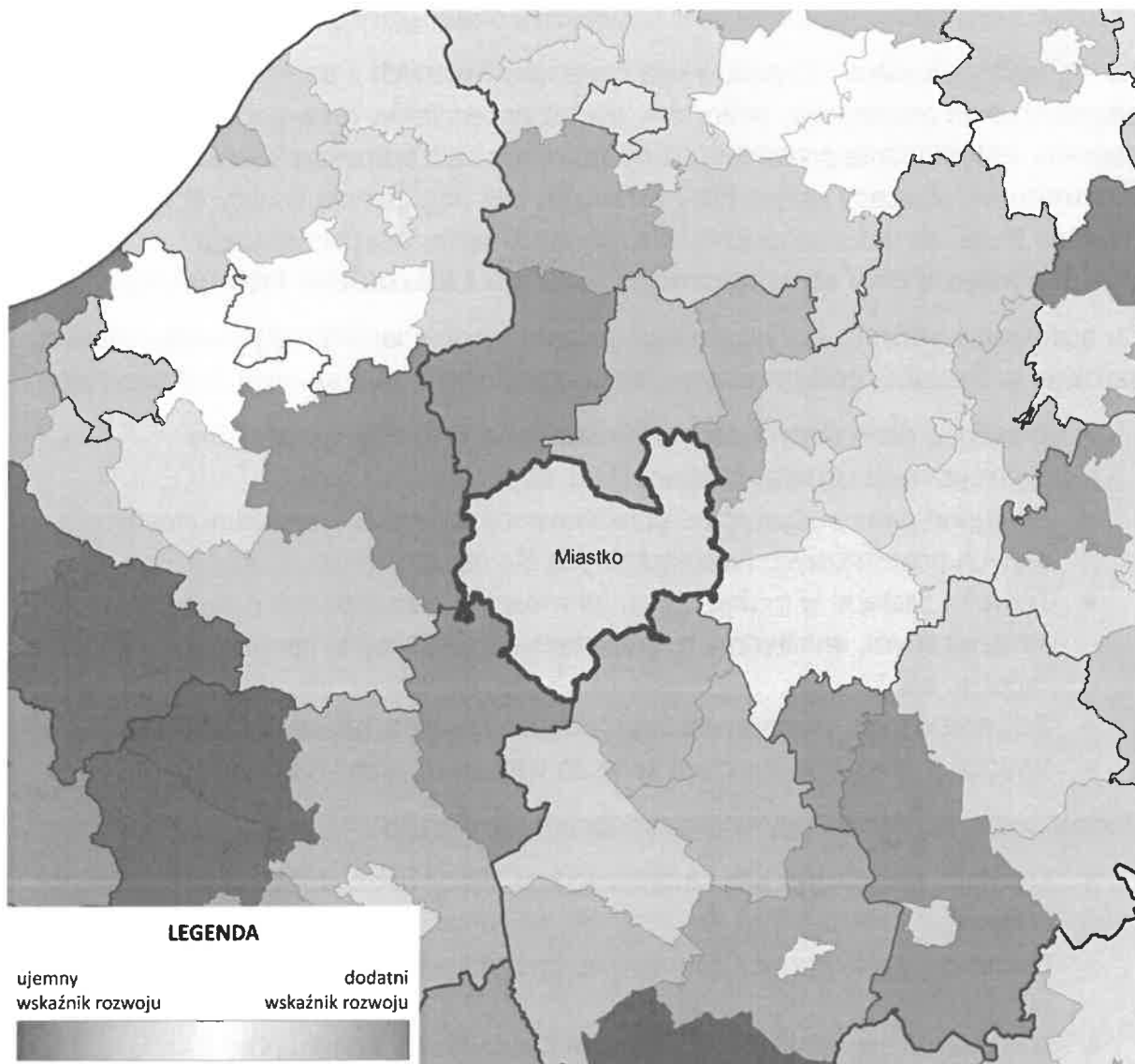
- **Ogólny**, stanowiący podsumowanie kompleksowego obrazu statystycznego obszaru;
- **Społeczny**, obrazujący demografię oraz dostępność i jakość usług publicznych;
- **Gospodarczy**, obrazujący potencjał gospodarczy i rynku pracy;
- **Środowiskowo-przestrzenny**, obrazujący jakość środowiska naturalnego i dostępność przestrzenno-komunikacyjną.

Ogólny wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2022 na obszarze gminy Miastko jest nieznacznie gorsza niż średnia dla grupy referencyjnej.

Syntetyczny ogólny wskaźnik rozwoju za rok 2022 wynosi **-0,09**, przy ujemnej dynamice w odniesieniu do roku 2018 (zmiana o -0,11). Oznacza to, że bez kluczowych, celowanych interwencji, deficyty te mogą się pogłębiać i postępować dalej oddalając gminę od szybciej rozwijających się samorządów.

⁵ Zgodne z zakresami określonymi w art. 10e ust. 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym Strategia rozwoju gminy (...) zawiera wnioski z diagnozy wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tj. diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej (tu stosowane zamiennie z: środowiskowo-przestrzennej)

Rysunek 3: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Celem uściślenia i uszczegółowienia obrazu obszaru, dotarcia do przyczyn problemów, a także przewidywania skutków obecnej sytuacji, dla wyodrębnienia działań zaradczych do podjęcia, konieczna jest poszerzona analiza kluczowych obszarów życia społeczno-gospodarczego.

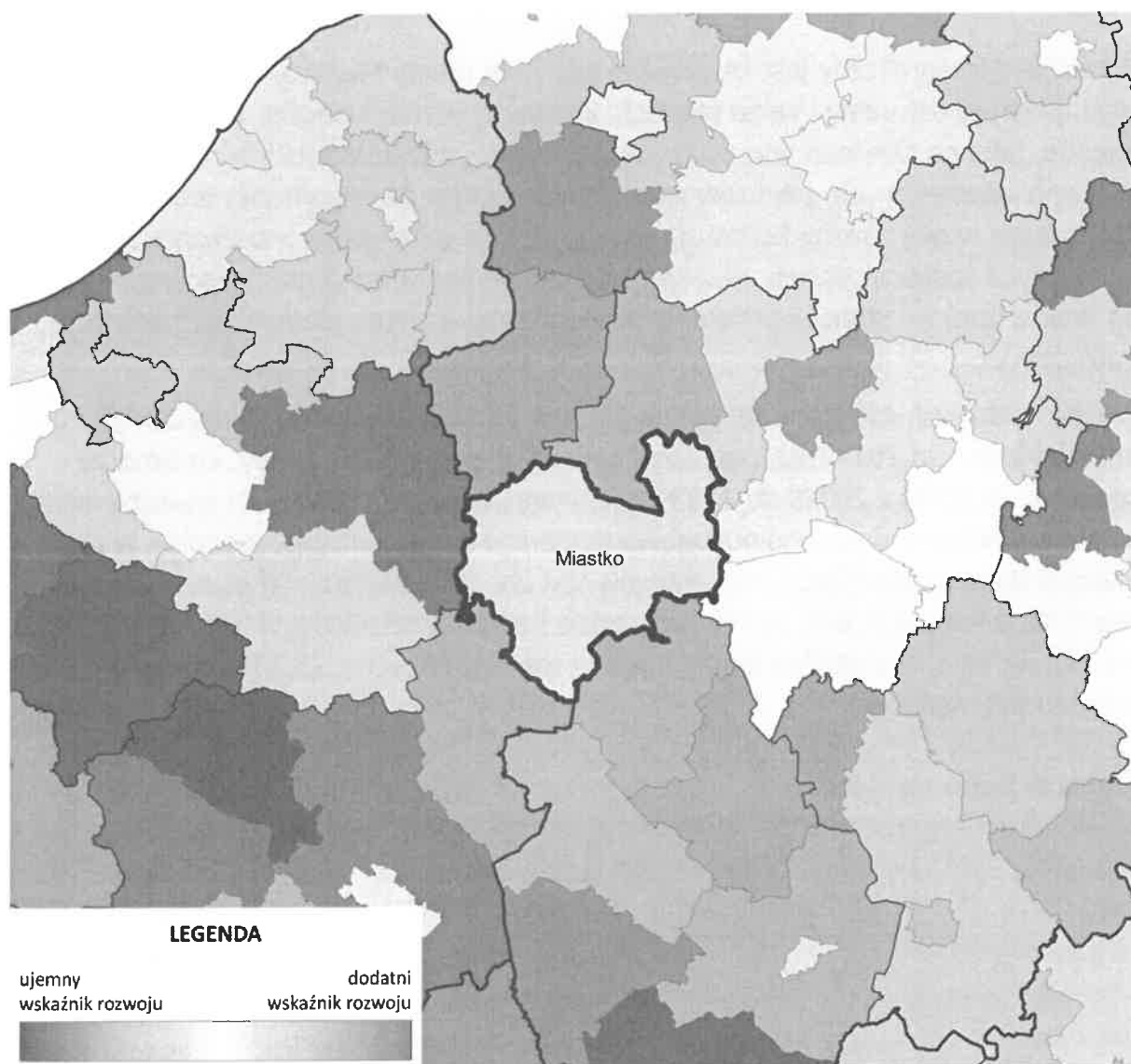
2.3.1. Wymiar społeczny

Społeczny wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2022 na obszarze gminy Miastko jest nieznacznie gorsza niż średnia dla grupy referencyjnej.

Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym za rok 2022 wynosi - **0,13**, przy ujemnej dynamice w odniesieniu do roku 2018 (zmiana o -0,05).

Wysokość wskaźnika kształtują wskaźniki w pięciu obszarach. Wyraźnie ujemne wartości w relacji do grupy porównawczej mają wskaźniki w obszarach **dostępności i jakości usług oraz infrastruktury (-0,31)**, **dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych w gminie (-0,12)**, **zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy (-0,12)** oraz **sytuacji demograficznej (-0,43)**. Jedynie obszar **poziomu bezpieczeństwa (0,81)** wykazuje wartości lepsze niż średnia w grupie porównawczej.

Rysunek 4: Społeczny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Diagnoza wymiaru społecznego gminy Miastko obejmuje analizę sytuacji i procesów zachodzących w społeczności zamieszkującej na obszarze gminy, zarówno w kontekście demograficznym i kulturowym, jak i w kontekście oferty samorządu kierowanej do społeczności lokalnej.

Celem diagnozy sytuacji społecznej jest uchwycenie trendów dotyczących zapotrzebowania na usługi zarówno publiczne, jak i rynkowe, infrastrukturę techniczną, zasoby mieszkaniowe oraz uwarunkowań rynku pracy. Pomiędzy wymienionymi usługami publicznymi i rynkowymi oraz aktywnościami mieszkańców, a sytuacją finansową samorządu dochodzi do swoistego sprzężenia zwrotnego, którego efektem może być poziom zdolności do finansowania zadań publicznych przekładający się na jakość życia mieszkańców.

2.3.1.1. Sytuacja demograficzna

Potencjał demograficzny jest kluczowym zasobem gminy Miastko, na który wpływają m.in. przyrost naturalny i saldo migracji. Zmiany w liczbie ludności, zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich, zależą w dużej mierze od ruchów migracyjnych, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Struktura demograficzna oraz zachodzące w niej zmiany kształtują większość procesów społeczno-ekonomicznych w lokalnych społecznościach. Stabilna sytuacja demograficzna ma bezpośredni wpływ na finanse gminy i stanowi podstawę do perspektywicznego planowania budżetu publicznego.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat gmina Miastko odnotowała znaczący spadek liczby mieszkańców. Od 2014 roku populacja zmniejszyła się o 2194 osoby, co oznacza spadek o 10,95%, z 20028 do 17834 mieszkańców w 2023 roku. Ten wyraźny trend spadkowy wpisuje się w ogólnokrajową tendencję demograficzną, jednakże w gminie Miastko skala spadku liczby mieszkańców jest znacznie większa i stanowi odwrotny trend niż w województwie pomorskim, gdzie liczba mieszkańców w tym samym okresie wzrosła. Mieszkańcy gminy Miastko stanowią obecnie 23,3% populacji powiatu bytowskiego.

Tabela 2: Liczba ludności

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023- 2014
Gmina Miastko	20 028	19 734	18 472	18 204	18 037	17 834	-2194
Powiat bytowski	78 631	79 134	77 409	76 987	76 715	76 502	-2129
Województwo pomorskie	2 302 077	2 324 251	2 358 256	2 358 726	2 358 307	2 359 573	57496

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Uzupełnieniem powyższych trendów są dane dotyczące gęstości zaludnienia. W gminie Miastko w latach 2014-2023 spadła średnia liczba mieszkańców na km² o 5

osób. W efekcie gęstość zaludnienia w gminie wyniosła w 2023 roku 38 mieszkańców na km².

Rysunek 5: Gęstość zaludnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 3: Gęstość zaludnienia

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Gmina Miastko	43	42	40	39	39	38	-5
Powiat bytowski	36	36	35	35	35	35	-1

Województwo pomorskie	126	127	129	129	129	121	-5
------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----

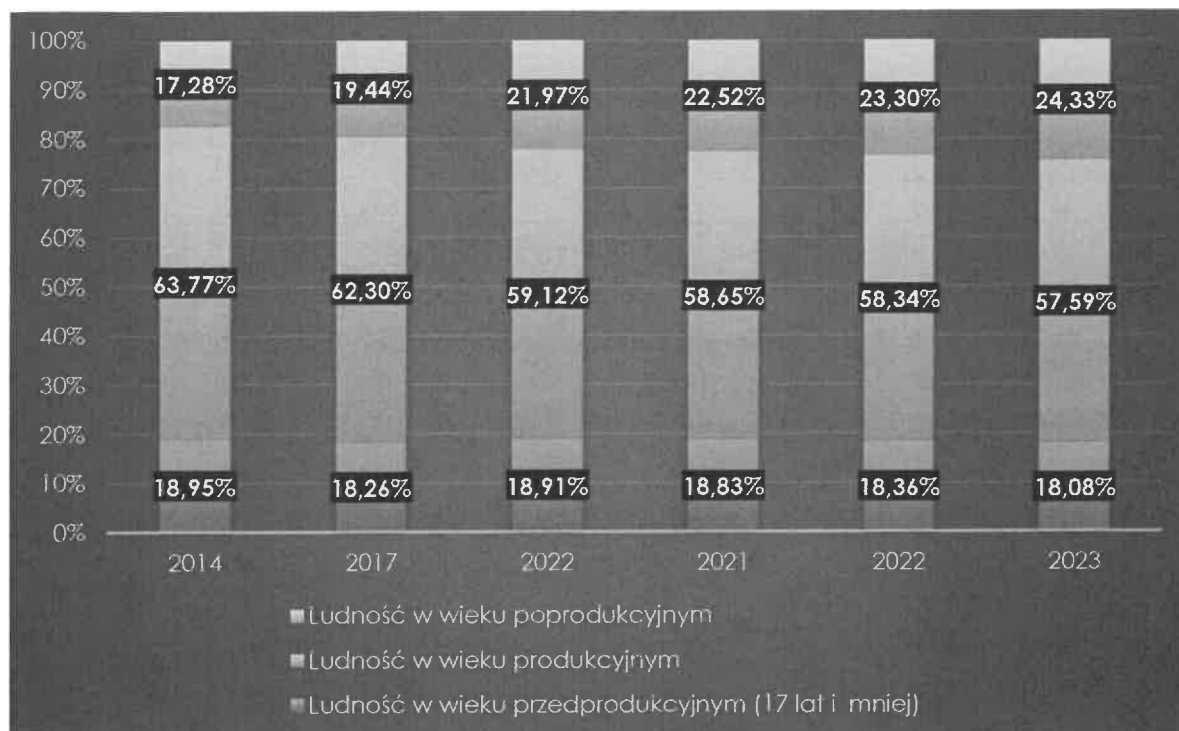
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tendencje związane ze starzeniem się mieszkańców gminy w latach 2014-2023 ujawniają się w strukturze ekonomicznych grup wieku ludności:

- zmniejszył się odsetek ludności w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 do 59 lat, mężczyźni od 18 do 64 lat) o 19,58%, z 12 771 do 10 270 osób, co stanowiło 57,59%,
- zwiększył się udział grupy w wieku poprodukcyjnym (kobiety od 60 lat, mężczyźni od 65 lat) o 25,37%, z 3 461 do 4 339 osób, co stanowiło 24,33%,
- największy spadek jest widoczny wśród dzieci i młodzieży (osoby poniżej 17 lat), które zmniejszyły się z 3 796 do 3 225 osób, co stanowi spadek o 15,04%, a ich udział wynosi 18,08%.

Tendencje demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa w Polsce ilustruje procentowy udział poszczególnych grup wiekowych. W 2023 roku w kraju osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 59,2% ludności, w wieku przedprodukcyjnym 18,2%, a w wieku poprodukcyjnym 22,6%. W województwie pomorskim te wartości wynosiły odpowiednio: 58,9% dla osób w wieku produkcyjnym, 19,9% dla wieku przedprodukcyjnego i 21,2% dla wieku poprodukcyjnego. Zaś w powiecie bytowskim te wskaźniki były następujące: 60,8% dla wieku produkcyjnego, 20,7% dla wieku przedprodukcyjnego i 18,9% dla wieku poprodukcyjnego. Mając na uwadze powyższe, proporcje grup wiekowych w gminie prezentują się znacznie gorzej w porównaniu do danych ogólnokrajowych oraz sytuacji w województwie pomorskim, a tym bardziej na tle powiatu bytowskiego. Te różnice wskazują na szybsze starzenie się społeczeństwa w gminie.

Wykres 1: Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Starzenie się społeczeństwa, widoczne w różnych kategoriach wiekowych, rodzi obawy dotyczące przyszłego zapotrzebowania na usługi publiczne i wpływa na rozwój potencjału siły roboczej.

W gminie na przestrzeni ostatnich 10 lat odnotowano spadek liczby osób w wieku 25-34 lat na 1 000 mieszkańców, z 161,02 osób w 2014 roku do 115,68 osób w 2023 roku. Dane te ilustrują potencjał demograficzny gminy, ponieważ to właśnie osoby w tej grupie wiekowej najczęściej podejmują ostateczne decyzje dotyczące miejsca zamieszkania, pracy i założenia rodziny.

Analizując przyrost naturalny, czyli różnicę między liczbą urodzeń a liczbą zgonów w latach 2014-2023, należy zwrócić uwagę na znaczące pogorszenie trendu w latach 2020-2022, spowodowane wpływem pandemii COVID-19. We wcześniejszych latach w gminie odnotowywano dodatni przyrost naturalny. Trudny okres obniżył poczucie stabilizacji życiowej oraz opóźnił decyzje o posiadaniu dziecka. W gminie Miastko, zgodnie z ogólnopolskim trendem, w 2023 roku przyrost naturalny wyniósł -4,97‰, co odpowiada – 84 mieszkańców. Na tle powiatu bytowskiego i województwa pomorskiego przyrost naturalny również nie wypada dobrze gdzie odpowiednio wyniósł on dla powiatu -0,13‰, co odpowiada -10 mieszkańców, zaś dla województwa -1,62‰, co odpowiada -3 819 mieszkańców.

Tabela 4: Przyrost naturalny ludności

Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Gmina Miastko	46	6	-71	-128	-107	-84	-130
Powiat bytowski	382	368	14	-108	-119	-10	-392
Województwo pomorskie	4 484	5 831	-1 168	-4 737	-4 463	-3 819	-8 303

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Uzupełnieniem powyższej analizy jest analiza zmiany dzietności w latach 2014-2023.

Tabela 5: Współczynnik dzietności

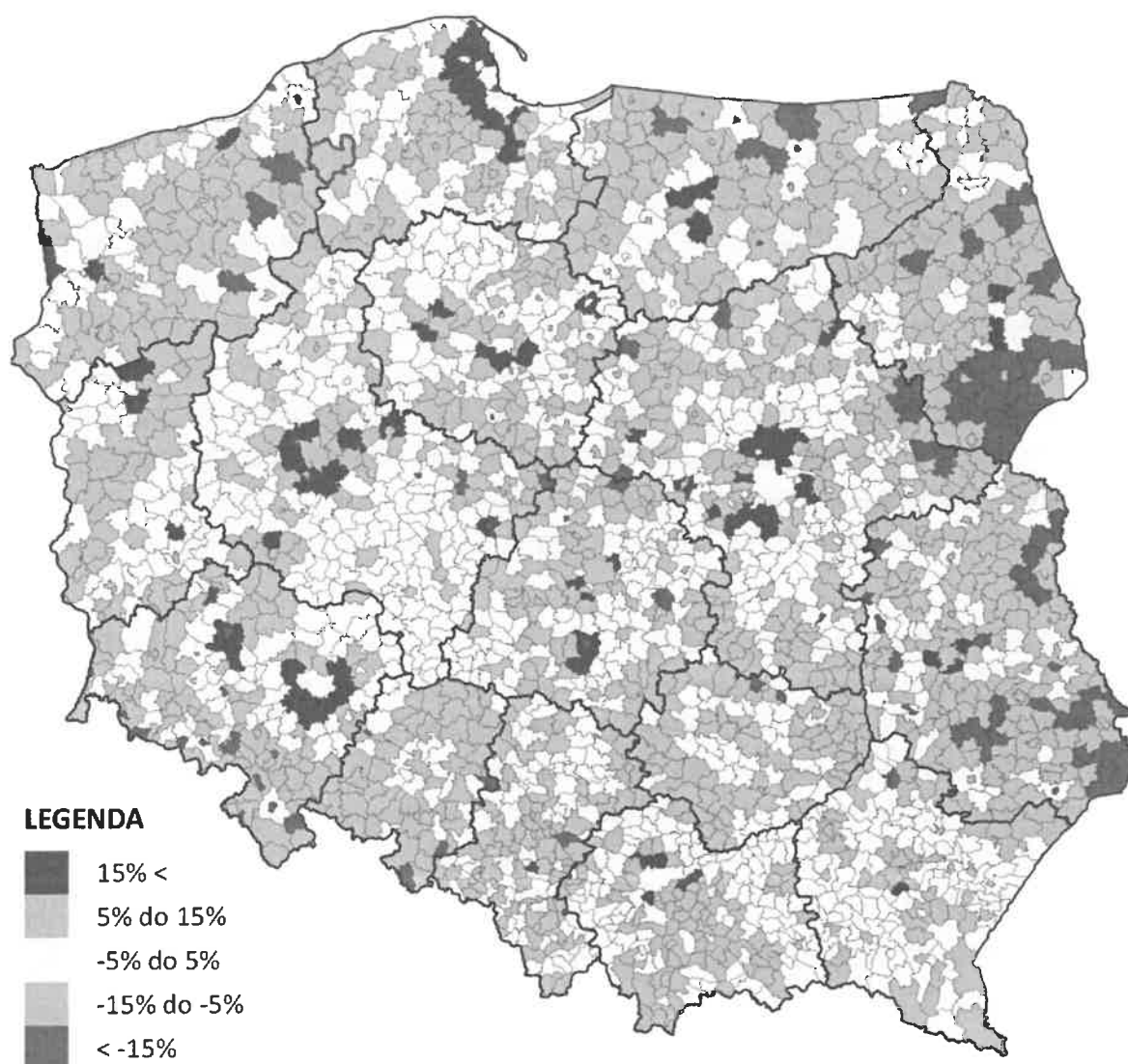
Obszar	2014	2017	2020	2021	2022	2023	Różnica 2023-2014
Gmina Miastko	1,49	1,51	1,54	1,24	0,98	1,07	0,42
Powiat bytowski	1,72	1,93	1,69	1,62	1,39	1,33	0,39
Województwo pomorskie	1,54	1,73	1,52	1,45	1,31	1,20	0,34
Polska	1,42	1,55	1,41	1,33	1,23	1,11	0,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Aby zapewnić zastępowalność pokoleń, współczynnik dzietności powinien przekraczać wartość 2,1. W ciągu ostatnich 10 lat, zgodnie z ogólnopolskim trendem w gminie Miastko wskaźnik ten systematycznie spadał, zmniejszając się o 0,42, by w 2023 roku osiągnąć poziom 1,07. W porównaniu z powiatem bytowskim (1,33) oraz województwem pomorskim (1,20) wskaźnik ten prezentuje się znacznie mniej korzystnie.

Ruch migracyjny odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu liczby ludności na danym obszarze. W gminie migracje miały negatywny wpływ na demografię. W 2023 roku saldo migracyjne było ujemne, wynosząc -92 osoby, co stanowiło spadek o 9 osób w porównaniu do 2022 roku. Od 2014 roku można jednak zaobserwować stopniowe zmniejszanie się odpływu ludności – wówczas odnotowano najwyższe ujemne saldo migracji, wynoszące -153 osoby.

Rysunek 6: Prognoza zmiany liczby ludności na rok 2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przedstawione zmiany demograficzne będą miały różnorodne konsekwencje dla gminy Miastko. Gospodarka, opierająca się na zasobach ludzkich, odczuje negatywne skutki stałego spadku liczby osób zdolnych do pracy, zwłaszcza z powodu malejącej liczby młodych ludzi (efekt migracji), którzy dopiero wchodzi na rynek pracy. Jednocześnie w gminie obserwuje się znaczący przyrost osób w wieku poprodukcyjnym, co wymaga od samorządów przygotowania i dostarczenia specjalistycznych usług społecznych dedykowanych seniorom.

2.3.1.2. Dostęp do usług i zapotrzebowanie w kontekście zmian demograficznych

Szczególną rolę w katalogu usług publicznych odgrywają te związane z wychowaniem i edukacją młodych mieszkańców gmin. W planowaniu rozwoju gminy duże znaczenie ma więc jakość kształcenia i dostęp do usług opieki nad najmłodszymi. Kwestie te powinny być powiązane tak z istniejącą, jak i planowaną infrastrukturą. Aktywność samorządowa w tych obszarach winna się opierać na analizie i prognozie demograficznej – działania powinny być dostosowane do utrzymującego się trendu zmniejszającej się liczby dzieci w wieku szkolnym lub poprzez poszerzenie oferty zaspokojenia potrzeb wynikających z procesu kształcenia stwarzać warunki dla pozyskania nowych mieszkańców. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej jest ściśle powiązane z dostępnością i jakością usług edukacyjnych. Utrzymanie wysokiego poziomu usług może mieć wpływ m.in. na decyzję rodziców dotyczącą wyboru dla dziecka szkoły, co ograniczy ubytek liczby dzieci w placówkach.

W 2023 roku na terenie gminy mieszkało 349 dzieci w wieku 0-2 lata, co stanowi spadek o 237 osób w porównaniu do 2014 roku. Od 2017 roku działa tu jeden prywatny żłobek, oferujący 50 miejsc. Te dane wskazują na wyraźny deficyt miejsc w żłobku, dodatkowo koszty czesnego mogą stanowić barierę, co zmusza mieszkańców do korzystania z indywidualnej opieki nad dziećmi. Taka sytuacja negatywnie wpływa na możliwości powrotu kobiet na rynek pracy po urlopie macierzyńskim oraz zniechęca młodych ludzi do osiedlania się w gminie, a wręcz sprzyja migracji.

Na terenie gminy funkcjonują dwa przedszkola miejskie i siedem szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miastko:

- Przedszkole Miejskie nr 1 w Miastku;
- Przedszkole Miejskie nr 3 im. Przyjaciół Stumilowego Lasu w Miastku;
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Miastku;
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bolesława Chrobrego w Miastku;
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Miastku;
- Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Dretyniu;
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Świerźnie;
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Prałata Zdzisława Jastrzębiec Peszkowskiego w Słosinku;
- Szkoła Podstawowa im. Hieronima Derdowskiego w Piaszczyńcu.

W 2023 r. liczba dzieci w wieku 3-6 lat wyniosła 714, co oznacza spadek o 212 w porównaniu do 2014 roku, kiedy było ich 926.

W 2023 roku na terenie gminy Miastko działało 10 szkół podstawowych z 91 oddziałami, podczas gdy w 2014 roku było ich 9, z 64 oddziałami⁶:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Miastku
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Miastku
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Miastku
- Szkoła Podstawowa w Dretyniu
- Szkoła Podstawowa w Świerznie
- Szkoła Podstawowa w Słosinku
- Szkoła Podstawowa w Piaszczynie
- Szkoła Podstawowa w Wałdowie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kamnicy
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kamnicy

Od 2018 roku obserwuje się systematyczny spadek liczby uczniów, w którym to roku uczęszczało 1508 uczniów, natomiast w 2023 roku liczba ta zmniejszyła się i wyniosła 1282 uczniów.

W 2022 roku na terenie gminy funkcjonowało kilka szkół ponadpodstawowych, w tym jedno liceum ogólnokształcące z 6 oddziałami, dwa technika z łączną liczbą 17 klas oraz jedna szkoła branżowa I stopnia, obejmująca 8 oddziałów. W 2022 roku do liceum ogólnokształcącego uczęszczało 157 uczniów, co oznacza spadek o 110 uczniów w porównaniu z 2013 rokiem. Liczba absolwentów tej szkoły w 2022 roku wyniosła 29, co stanowi ponad czterokrotny spadek względem 2013 roku.

Od 2017 roku liczba uczniów w technikach wzrosła o 24,65% z 464 do 599 uczniów, choć liczba klas zmniejszyła się o pięć. Od 1 września 2017 roku w Miastku działa szkoła branżowa I stopnia, która zastąpiła dawną szkołę zawodową. Od momentu jej powstania liczba uczniów wzrosła z 74 do 233 w 2022 roku, choć liczba oddziałów zmniejszyła się w tym czasie z 13 do 8.

Tabela 6: Szkoły średnie

Liczba	2013	2015	2017	2019	2020	2021	2022
Licea ogólnokształcące							
Licea ogólnokształcące - liczba liceów	4	3	2	1	1	1	1
Licea ogólnokształcące - liczba oddziałów	13	10	9	6	4	5	6
Licea ogólnokształcące - liczba uczniów	267	181	152	133	125	131	157

⁶ Opracowanie na podstawie danych z Wydziału Edukacji i Rozwoju Społecznego Urzędu Gminy Miastko

Licea ogólnokształcące - liczba absolwentów	124	82	61	44	39	33	29
Technika							
Technika - liczba techników	2	2	2	2	2	2	2
Technika - liczba oddziałów	29	22	19	25	26	16	17
Technika - liczba uczniów	442	377	321	384	377	400	426
Technika - liczba absolwentów	119	106	81	70	68	62	68
Szkoły branżowe I stopnia							
Szkoły branżowe I stopnia - liczba szkół	b/d	b/d	1	1	1	1	1
Szkoły branżowe I stopnia - liczba oddziałów	b/d	b/d	13	8	9	9	8
Szkoły branżowe I stopnia - liczba uczniów	b/d	b/d	74	206	211	218	233
Szkoły branżowe I stopnia - liczba absolwentów	b/d	b/d	0	0	54	29	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W ciągu ostatniej dekady zauważalny jest drastyczny spadek liczby absolwentów szkół średnich, co wiąże się z niższym popytem na usługi edukacyjne w gminie. Przyczyną tego zjawiska jest nie tylko spadek liczby mieszkańców, ale również zamknięcie najstarszego liceum w Miastku – I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza (istniejącego w latach 1948-2014). Konsekwencją tego jest znaczący spadek liczby oddziałów i uczniów od 2015 roku. Zamknięcie liceum wpłynęło na konieczność kontynuowania edukacji przez młodzież poza Miastkiem. Takie wybory są często motywowane przekonaniem o lepszej jakości kształcenia w miejscach bliższych ośrodkom akademickim oraz lepszym dostępem do praktyk zawodowych w dużych firmach. Rozwój edukacji dualnej, czyli współpracy między przedsiębiorstwami a szkołami zawodowymi, jest uznawany za skuteczny model łączenia teorii z praktyką w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych. Lokalne praktyki i staże mogą pobudzać zainteresowanie młodych ludzi wybraną branżą, jednocześnie integrując ich z celami przedsiębiorstw. Atrakcyjne warunki w procesie edukacji, połączone z perspektywą zatrudnienia, rozwoju zawodowego i odpowiednim wynagrodzeniem, mogą zachęcić młodzież do pozostania w regionie, zamiast emigrować.

Mieszkańcy gminy mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, którą świadczą placówki takie jak NZOZ „JANMED”, NZOZ „ONYX”, „NZOZ LANCET”, Prywatna Przychodnia Lekarzy Specjalistów „Medyk” oraz Prywatne Gabinety Lekarskie P.O.Z. W Miastku działa również Szpital Miejski Sp. z o.o., oferujący szeroki

zakres usług medycznych. W szpitalu funkcjonują m.in. oddziały anestezjologii i intensywnej terapii, chirurgii ogólnej, pediatriczny oraz położniczo-ginekologiczny. Od 2014 roku zaobserwowano spadek liczby porad lekarskich z 88 232 do 61 631 w 2023 roku. Może to być spowodowane trudnościami Szpitala Miejskiego w Miastku, który boryka się z wyzwaniami finansowymi i organizacyjnymi. Pomimo wysokiej jakości niektórych poradni i oddziałów, inne oddziały zostały zawieszone, np. oddział wewnętrzny, co ogranicza pełną dostępność do usług opieki zdrowotnej dla mieszkańców.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastku. Mieszkańcy Miastka mogą również korzystać ze wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie. Świadczenia oferowane przez te instytucje mają na celu pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Wspierają one także w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwiając życie w warunkach zgodnych z godnością człowieka.

W latach 2014-2023 liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 45,58%, z 996 gospodarstw do 542 gospodarstw. Na poprawę sytuacji wpłynęły takie czynniki jak niższe bezrobocie, wzrost liczby miejsc pracy oraz wyższe wynagrodzenia, które są kluczowymi czynnikami przyznawania wsparcia publicznego.

Wskaźnik liczby beneficjentów pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców zmniejszył się z 1 421 osób w 2014 r. do 728 osób w 2023 r. Jednak w porównaniu z danymi dla powiatu bytowskiego i województwa pomorskiego wskaźnik ten wciąż wypada niekorzystnie. W 2023 roku wskaźnik liczby beneficjentów pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców dla powiatu bytowskiego wynosił 635 osób, a dla województwa pomorskiego był nawet dwukrotnie niższy niż dla gminy, ponieważ wyniósł on 361 osób. Pomimo poprawy sytuacji w gminie, zapotrzebowanie na pomoc społeczną pozostaje wyższe niż średnia w regionie.

2.3.1.3. Warunki zamieszkiwania, wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Na terenie gminy warunki mieszkaniowe, w tym budownictwo wielorodzinne, stopniowo się poprawiają. W 2022 roku liczba mieszkań wyniosła 6 562, co oznacza wzrost o 546 lokali w porównaniu z 2013 rokiem. Chociaż w liczbach bezwzględnych jest to istotny przyrost, procentowo wynosi on zaledwie 8,32%, co nie jest szczególnie imponujące. Dla porównania w powiecie bytowskim przyrost liczby mieszkań wyniósł 12,37%, a w województwie pomorskim odnotowano niemal dwukrotnie większy wzrost sięgający 16%. Dlatego przyrost liczby mieszkań w gminie Miastko wypada mniej korzystnie. Jednakże liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców w

gminie jest znacznie wyższa niż średnia dla powiatu bytowskiego. W 2022 roku wskaźnik ten wyniósł 363,81 w gminie Miastko, podczas gdy w powiecie bytowskim było to 328,05 mieszkańców. Mimo to wynik ten pozostaje niższy niż średnia dla województwa pomorskiego, gdzie na 1 000 mieszkańców przypadało 411,36 mieszkań. W przypadku izb, w ciągu ostatnich 10 lat wzrosła ona o 2 331, osiągając w 2022 roku poziom 25 788 izb w gminie. Oznacza to przyrost o 8,04%, co jest niższym wynikiem niż w powiecie bytowskim (13,38%) oraz województwie pomorskim (14,91%). Analizując powyższą dynamikę danych dot. zasobów mieszkaniowych na terenie gminy należy wysnuć wniosek, iż rozwój warunków mieszkaniowych przebiega wolniej niż w całym powiecie bytowskim, a tym bardziej w województwie pomorskim.

Pod względem jakości zasobów mieszkaniowych gmina Miastko prezentuje się na stosunkowo niższym poziomie do województwa pomorskiego. Dlatego też warto odnotować niektóre różnice na podstawie danych z 2022 r.:

- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na 1 osobę (m^2/os) jest mniejsza o 3,88 $m^2/osobę$,
- odsetek mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową jest niższy o 0,1%,
- odsetek mieszkań z toaletą splukowaną jest niższy o 0,91%,
- Odsetek mieszkań z łazienką jest mniejszy o 1,73% w porównaniu do województwa pomorskiego,
- odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej jest niższy w gminie aż o 7,11%.

W 2022 roku oddano do użytku 59 nowych mieszkań, a liczba nowych budynków mieszkalnych wyniosła 30. W ciągu ostatniej dekady inwestycje w mieszkania komunalne zrealizowano w roku 2018 (21 mieszkań) i 2021 (9 mieszkań).

Tabela 7: Warunki mieszkaniowe

Wskaźnik	2013	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań	6 016	6 106	6 121	6 477	6 512	6 562
Liczba izb	23 546	23 953	24 033	25 454	25 584	25 788
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	299,65	311,37	313,75	350,64	357,72	363,81
Liczba izb w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	1 168,35	1 221,47	1 231,89	1 377,98	1 405,41	1 429,73
Liczba nowo oddanych budynków mieszkalnych	26	25	18	22	26	30

Liczba nowo oddanych mieszkań	26	27	18	30	46	59
Liczba nowo oddanych mieszkań komunalnych	0	21	0	0	9	0
Liczba modernizowanych i rozbudowywanych budynków mieszkalnych	0	1	0	0	0	0
Odsetek mieszkań z instalacją wodociągową	98,45	98,48	98,48	97,55	97,56	97,58
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	62,47	77,00	77,17	77,14	77,22	77,37
Odsetek mieszkań z ustępem spłukiwanym	96,24	96,38	96,39	95,91	95,93	95,96
Odsetek mieszkań z łazienką	93,27	93,45	93,47	94,03	94,06	94,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na 1 osobę (m²/os)	21,09	22,27	22,53	25,24	25,78	26,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.3.1.4. Aktywność i integracja społeczna mieszkańców

Rozwój lokalny może być mierzony przez poziom ożywienia społeczności oraz aktywność organizacji społecznych. Wzmoczone uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym, a także możliwości do samorealizacji dla mieszkańców, są często efektem atrakcyjnych programów oferowanych przez instytucje publiczne oraz inwestycje samorządów w dziedzinie kultury, sportu i rekreacji. Te działania nie tylko wzbogacają życie społeczne, ale również stanowią wskaźnik zaangażowania i postępu w rozwoju społecznym gminy.

W 2023 roku samorząd przeznaczył na sport, rekreację i kulturę fizyczną rekordowe 3 502 568,30 zł, co stanowi największy wydatek w ciągu ostatnich 10 lat. Kwota ta jest ponad dwukrotnie wyższa niż w 2014 roku, kiedy na te cele przeznaczono 1 773 847,33 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki wyniosły 196,40 zł, co jest

nieznacznie mniej od średniej dla województwa pomorskiego, która wyniosła 200,09 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Na ochronę kultury i dziedzictwa narodowego w 2023 roku przeznaczono 3 124 905,75 zł, co również jest kwotą najwyższą na przestrzeni ostatnich 10 lat. Kwota ta jest o 1 739 705,75 zł wyższa niż w 2014 roku, kiedy wydatki na ten cel wyniosły 1 385 200,00 zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe wyniosły 175,22 zł, co jest niższym wynikiem w porównaniu do średniej dla województwa pomorskiego, która wyniosła 275,36 zł na 1 mieszkańca.

Wykres 2: Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację oraz na kulturę i dziedzictwo narodowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Na terenie gminy działają instytucje kultury, jednak dane statystyczne pokazują spadek zainteresowania ofertą kulturalno-rozrywkową wśród mieszkańców. W 2014 roku liczba osób odwiedzających filharmonie, muzea, wystawy i koncerty wynosiła 30 065, a w 2023 roku zmniejszyła się niemal trzykrotnie do 11 830 osób. Spadek liczby odbiorców oferty kulturalnej może wskazywać na jej ograniczoną atrakcyjność zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych. Może to wynikać z braku dostępu do różnorodnej i wysokiej jakości oferty kulturalnej na terenie gminy, a także z bliskości większych ośrodków miejskich, które oferują szerszy wachlarz wydarzeń kulturalno-rozrywkowych.

W latach 2014-2023 w gminie Miastko odnotowano wzrost o 0,25 liczby nowo założonych fundacji i stowarzyszeń, co doprowadziło do osiągnięcia łącznej liczby 79 organizacji w 2023 roku. W tym okresie znacznie zwiększyły się także bieżące

nakłady samorządu na dotacje dla organizacji pozarządowych – wzrosły niemal trzykrotnie. W 2014 roku na ten cel przeznaczono 592 136,97 zł, natomiast do 2022 roku suma ta wzrosła do 1 588 734,08 zł.

W 2023 roku wydatki na dotacje dla organizacji pozarządowych wyniosły 89 084,56 zł na 1000 mieszkańców, co stanowi kwotę prawie dwukrotnie wyższą niż średnia dla województwa pomorskiego, wynosząca 45 588,56 zł. Zwiększone finansowanie organizacji pozarządowych znacząco przyczyniło się do rozwoju dostępności różnorodnych wydarzeń kulturalnych, inicjatyw społecznych oraz promowania sportu i innych form aktywnego zaangażowania mieszkańców w życie społeczne.

2.3.1.5. Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo publiczne jest kluczowym czynnikiem wpływającym na decyzje osiedleńcze i wybór miejsca do życia. Poziom przestępczości oddziałuje na postawy i zachowania mieszkańców, dlatego tak ważne są skuteczne działania prewencyjne i operacyjne, mające na celu zapewnienia porządku i bezpieczeństwa, zwłaszcza na obszarach bardziej problematycznych.

Odpowiedzialność za bezpieczeństwo publiczne w gminie Miastko spoczywa na Komendzie Powiatowej Policji w Bytowie, która prowadzi komisariat na terenie gminy.

Analizując przestępczość w gminie Miastko rozpatrywane są dane z poziomu powiatu bytowskiego. W 2023 roku odnotowano 1 115 przestępstw zakończonych postępowaniami przygotowawczymi, co oznacza spadek o 126 przestępstw w porównaniu do roku poprzedniego. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje to 14,55 przestępstw – wartość znacznie niższą niż średnia dla województwa pomorskiego, która wyniosła 22,67 oraz średniej krajowej, która wyniosła poziom 21,01.

Wykres 3: Wskaźniki bezpieczeństwa osobistego w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

2.3.1.6. Podsumowanie wymiaru społecznego

Analiza wymiaru społecznego gminy Miastko wskazuje na kilka kluczowych tendencji oraz wyzwań, które mogą wpłynąć na dalszy rozwój społeczny i ekonomiczny gminy.

Gmina Miastko zmaga się ze znaczącym spadkiem liczby mieszkańców. Od 2014 do 2023 roku **populacja zmniejszyła** się o 10,95%, z 20028 do 17834 mieszkańców, co może negatywnie wpływać na lokalny rynek pracy oraz gospodarkę.

Gmina Miastko doświadcza intensywnego procesu **starzenia się społeczeństwa** w porównaniu do średnich krajowych oraz wskaźników dla województwa pomorskiego oraz powiatu bytowskiego. Liczba osób w wieku produkcyjnym spadła o 19,58%, natomiast populacja w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 25,37%. Tendencje te powodują konieczność dostosowania oferty publicznej do rosnących potrzeb w zakresie opieki nad osobami starszymi. Znacząco zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 do 59 lat, mężczyźni od 18 do 64 lat) – spadek w okresie od 2014 r. do 2023 r. o 19,58% z 12771 do 10270 osób, co stanowi 57,59% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym

proceedzi do braków w lokalnej sile roboczej, co może hamować rozwój ekonomiczny gminy.

Gminę Miastko dotyka **negatywne saldo migracji**, a migracja z Gminy jest utrzymującym się trendem, który dodatkowo pogłębia depopulację. W 2023 roku saldo migracyjne wyniosło -92 osoby, co podkreśla wyzwania związane z przyciągnięciem i zatrzymaniem mieszkańców.

Współczynnik dzietności w gminie Miastko w ostatnich dziesięciu latach obniżył się o 0,42 punktu, osiągając poziom 1,07 w 2023 roku. Jest to wynik znacznie niższy niż średnia dla powiatu bytowskiego oraz województwa pomorskiego. Tak niska dzietność będzie wpływać na zmniejszenie popytu na usługi edukacyjne w gminie, a w dłuższej perspektywie również na zapotrzebowanie na pozostałe usługi publiczne i stabilność finansową gminy.

Chociaż przedszkola i szkoły podstawowe spełniają potrzeby mieszkańców, to niewystarczająca **liczba miejsc w żłobkach** ogranicza możliwości rodziców do powrotu na rynek pracy, co wpływa na decyzje o zakładaniu rodziny i osiedlaniu się poza gminą. Mieszkańcy gminy mają zapewniony dobry dostęp do podstawowej oraz specjalistycznej **opieki zdrowotnej**, dzięki funkcjonującym na terenie gminy placówkom medycznym oraz szpitalowi miejskiemu, natomiast jedynie w wybranych zakresach.

W ostatnich latach gmina Miastko odnotowała znaczną poprawę w obszarze **pomocy społecznej**, co przejawia się zmniejszeniem liczby gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia. Od 2014 do 2023 roku liczba ta spadła o 45,58%, co wskazuje na wzrost stabilności finansowej mieszkańców. Mimo poprawy, wskaźnik beneficjentów pomocy społecznej na 10 tysięcy mieszkańców pozostaje wyższy niż średnia dla powiatu bytowskiego oraz województwa pomorskiego, co sugeruje, że zapotrzebowanie na wsparcie w gminie nadal jest wyższe niż w innych regionach.

Tempo przyrostu **liczby mieszkań** jest stosunkowo niskie, co może utrudniać zatrzymanie i przyciągnięcie mieszkańców, szczególnie w kontekście osób młodych i aktywnych zawodowo.

Pomimo wzrostu nakładów na kulturę i rekreację, zainteresowanie mieszkańców lokalną **ofertą kulturalno-rozrywkową** maleje, co może być skutkiem konkurencji większych ośrodków miejskich.

Wzrost liczby fundacji i stowarzyszeń oraz niemal trzykrotny wzrost nakładów na dotacje dla organizacji pozarządowych w ciągu ostatniej dekady wskazują na pozytywne tendencje w aktywizacji lokalnych społeczności gminy, wspierając rozwój wydarzeń kulturalnych, inicjatyw społecznych oraz sportu.

Poziom bezpieczeństwa w gminie pozostaje wysoki, co wpływa korzystnie na ogólne poczucie stabilności mieszkańców.

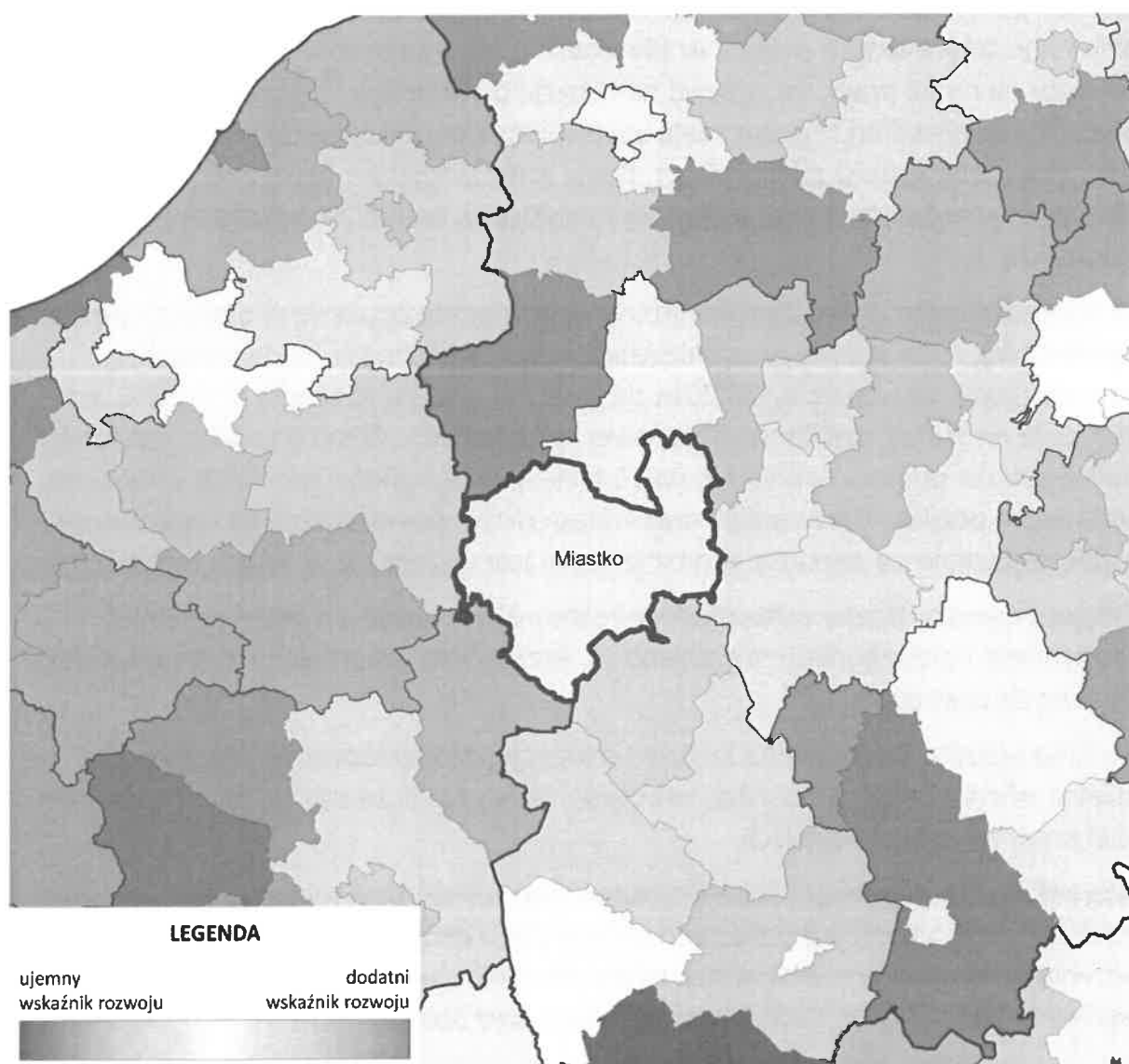
2.3.2. Wymiar gospodarczy

Gospodarczy wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2022 na obszarze gminy Miastko jest gorsza niż średnia dla grupy referencyjnej.

Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym za rok 2022 wynosi **-0,08**, przy ujemnej dynamice w odniesieniu do roku 2018 (zmiana o -0,23).

Wysokość wskaźnika kształtują wskaźniki w czterech obszarach, wszystkich mających wartości ujemne, tj. **potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki (-0,02)**, **rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej (-0,05)**, **sytuacja materialna mieszkańców (-0,04)** oraz **stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)(-0,23)**.

Rysunek 7: Gospodarczy wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Diagnoza wymiaru gospodarczego gminy Miastko obejmuje analizę sytuacji i procesów zachodzących w lokalnej gospodarce i przedsiębiorstwach, zarówno w kontekście rynku pracy, sytuacji materialnej mieszkańców, ale też potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki oraz wpływu tych elementów na stan finansów publicznych.

Celem diagnozy sytuacji gospodarczej jest uchwycenie trendów dotyczących zapotrzebowania na usługi gospodarcze i rynkowe oraz struktury i uwarunkowań rynku pracy. Elementy te stanowią o poziomie aktywności zawodowej mieszkańców oraz ich zdolności do generowania popytu, co wpływa z jednej strony na atrakcyjność gospodarczą obszaru, a z drugiej na stan lokalnych finansów publicznych, co przekłada się finalnie na jakość życia mieszkańców.

2.3.2.1. Rynek pracy

Rynek pracy w gminie Miastko⁷ dotyczą negatywne trendy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, a tym samym zmniejszeniem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym (zarówno nominalnie, jak i udziału w strukturze). Dodatkowo zauważalny jest wysoki poziom bezrobocia, szczególnie wśród osób młodych, a także niski poziom zastępowalności pokoleń na rynku pracy. Jednocześnie jakość oferowanej pracy jest niższa niż w regionie czy kraju.

Porównywalna do grupy gmin podobnych jest ilość ofert pracy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu: 0,69, w porównaniu do średniej 0,74 dla obszarów podobnych. Ilość ofert systematycznie spadała od roku 2017 do roku 2022 – z poziomu 1,76 do poziomu 0,69 oferty/1000 mieszkańców powiatu. Natomiast w roku 2023 nastąpił wyjątkowy wzrost do poziomu 4,50 oferty/1000 mieszkańców powiatu.

Tabela 8: Liczba ofert pracy na 1000 mieszkańców

obszar	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	1,03	1,64	1,63	1,24	1,15	1,59	1,17	1,09
Województwo pomorskie	0,97	1,91	1,49	1,18	1,08	1,56	1,10	1,26
Powiat bytowski	0,50	0,38	1,59	1,60	1,16	0,99	0,69	4,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

⁷ Dane statystyczne w zakresie rynku pracy dostępne są najczęściej na poziomie powiatu (bytowskiego), chyba, że w treści analizy wskazano inaczej. Pozwala to tym samym na jedynie ogólną analizę i wnioski w tym obszarze.

Tym samym dostępność ofert pracy (bez analizowania ich jakości) jest stosunkowo niska natomiast w ostatnim roku odnotowano wyraźny wzrost, który mógłby zamienić się w utrzymujący trend.

Tabela 9: Liczba ludności wg wieku (gmina)

Ludność	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023	różnica
ogółem	20 028	19 752	19 610	18 472	18 204	18 037	17 834	-2 194
w wieku przedprodukcyjnym	3 138	3 035	3 028	2 979	2 858	2 755	2 626	-512
w wieku produkcyjnym	13 429	13 035	12 616	11 434	11 246	11 079	10 869	-2 560
w wieku poprodukcyjnym	3 461	3 682	3 966	4 059	4 100	4 203	4 339	878

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

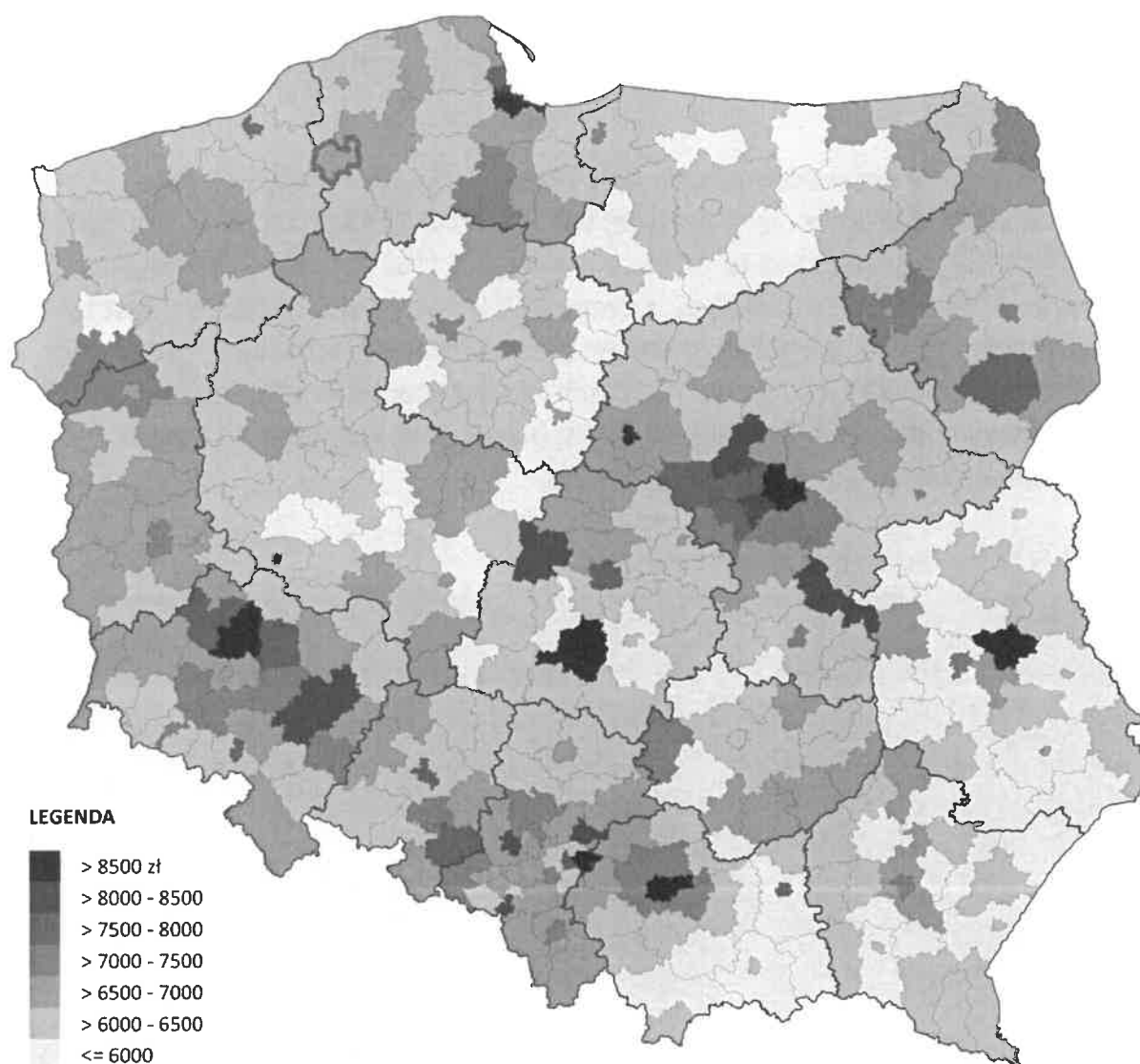
W kontekście rynku pracy zauważalny jest także stały spadek nominalnej liczby mieszkańców gminy Miastko w wieku produkcyjnym – z poziomu 13429 w roku 2014, do poziomu 10869 w roku 2023 (spadek o 2560 osób, co daje ponad 19%) – co powoduje zmianę struktury zawodowej na obszarze gminy – na rzecz osób starszych w wieku poprodukcyjnym (+878 osób). Wynika to ze stałego zmniejszania się liczby mieszkańców na terenie obszaru (depopulacja) oraz ich starzenia (zasilanie grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym). To bardzo negatywny trend w kontekście rozwoju gospodarczego w oparciu o lokalny kapitał ludzki.

Wykres 4: Struktura wieku mieszkańców (gmina)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Rysunek 8: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dane powiatowe 2023)

Słabiej wygląda natomiast jakość oferowanej pracy wyrażona w przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto, które na poziomie powiatu bytowskiego, pomimo że sukcesywnie rośnie, to nadal jest niższe niż średnia dla województwa i kraju, stanowiąc niecałe 88% średniego wynagrodzenia.

Tabela 10: Wskaźniki wynagrodzenia

Obszar	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto PLN				Procent średniego wynagrodzenia	
	2014	2019	2022	2023	2014	2022
Polska	4 003,99	5 181,63	6 705,62	7 595,30	100,0	100,0

Województwo pomorskie	4 011,59	5 142,01	6 696,84	7 550,99	100,2	99,4
Powiat bytowski	3 310,31	4 489,50	5 961,47	6 650,73	82,7	87,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dane powiatowe)

Niepokojące mogą być wskaźniki tzw. stopy bezrobocia, która od 2019 roku utrzymuje się na poziomie nieco powyżej 9% – w roku 2023 wyniosła 9,3%, podczas gdy średnia dla województwa to 4,6%, a dla kraju 5,1%. W liczbach nominalnych stanowi to 1014 osób bezrobotnych, z czego 544 kobiety i 470 mężczyzn. Jest to negatywne zjawisko, szczególnie w kontekście tzw. rynku pracownika i relatywnie wysokiej dostępności miejsc pracy. Wskaźnik ten ma znaczenie jako jeden z podstawowych dla oceny sytuacji na rynku pracy, gdyż wskazuje na poziom dostosowania popytu do podaży siły roboczej.

Wykres 5: Stopa bezrobocia na obszarze powiatu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dane powiatowe)

Odnotowane bezrobocie ma negatywny wpływ na całokształt sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru i tempo jego rozwoju. Warto zauważyć, że najwyższy odsetek stopy bezrobocia dotyczy osób najmłodszych między 18 a 34 rokiem życia, a więc tych, które powinny tworzyć rynek pracy i najmocniej go rozwijać, stanowiąc o przyszłości i potencjale rozwoju gospodarczego i społecznego obszaru.

Tabela 11: Skala bezrobocia wg wieku (powiat)

Wiek	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
18-24 lata	16,1	10,2	8,0	7,4	7,6	6,6	8,6	8,8

25-34 lata	13,7	10,0	7,2	7,2	7,6	7,7	7,6	7,6
35-44 lata	10,9	7,6	4,7	4,4	5,3	5,0	5,3	5,6
45-54 lata	11,5	7,3	4,7	4,1	4,9	4,4	4,5	4,6
55-59/64 lata	10,8	8,4	5,4	5,3	5,7	5,4	5,6	5,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dane powiatowe)

Najwyższy poziom bezrobocia dotyczy mieszkańców posiadających wykształcenie zawodowe (prawie 33% na poziomie powiatu) oraz podstawowe (prawie 27%), natomiast najniższe wśród osób z wyższym wykształceniem (niewiele ponad 8%).

Tabela 12: Skala bezrobocia wg wykształcenia (powiat)

Wykształcenie	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
wyższe	7,3	7,2	9,3	9,6	9,2	8,2	8,5	8,1
policealne oraz średnie zawodowe	18,8	19,4	19,6	18,4	18,6	19,5	19,4	20,2
średnie ogólnokształcące	10,9	10,7	11,1	12,5	11,7	12,0	11,6	12,1
zasadnicze zawodowe/branżowe	33,6	33,1	32,6	30,5	31,4	31,1	33,0	32,9
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	29,4	29,5	27,4	29,0	29,1	29,3	27,4	26,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (dane powiatowe)

Jednocześnie niepokojące mogą być wartości wskaźników w zakresie wewnętrznej zastępowalności pokoleń na rynku pracy – gdzie różnica liczby mieszkańców w wieku 20-24 (wchodzących na rynek pracy) i 60-64 (schodzących z rynku pracy) jest ujemna (brakuje osób zastępujących „schodzące” pokolenie) i wynosi -360 mieszkańców w roku 2023, gdzie w roku 2014 trend ten był optymalny (na poziomie +132), wskazując, że coraz trudniej zastąpić pracowników kończących swoją pracę nowymi pracownikami wchodzącymi na rynek pracy. Jest to szczególnie niepokojące w powiązaniu ze zjawiskiem ponad dwukrotnego spadku liczby absolwentów szkół średnich w okresie 2014-2022.

Tabela 13: Wskaźniki w obszarze bezrobocia (gmina)

Wskaźnik	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Liczba absolwentów szkół średnich	203	157	119	107	95	97	bd
Liczba absolwentów szkół średnich w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	10,14	7,95	6,07	5,79	5,22	5,38	bd
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	12771	12443	12084	10920	10676	10523	10270
Odsetek ludności w wieku produkcyjnym wśród ludności ogółem	63,77	63	61,62	59,12	58,65	58,34	57,59
Różnica liczby mieszkańców w wieku 20-24 i 60-64 lat	132	-43	-245	-459	-462	-364	-360
Różnica liczby mieszkańców w wieku 20-24 i 60-64 lat na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	10,34	-3,46	-20,27	-42,03	-43,27	-34,59	-35,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

2.3.2.2. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki

Szeroko rozumiana przedsiębiorczość mieszkańców gminy i warunki do jej prowadzenia są jeszcze na niskim poziomie, np. w odniesieniu do obszaru całego regionu pomorskiego. Zarówno przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców, konkurencyjność i dywersyfikacja rynku, ale też dostępność do usług doradczych, prawnych i finansowych są poniżej średniej dla podobnych obszarów i wymagają podjęcia działań prorozwojowych.

Tabela 14: Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON (gmina)

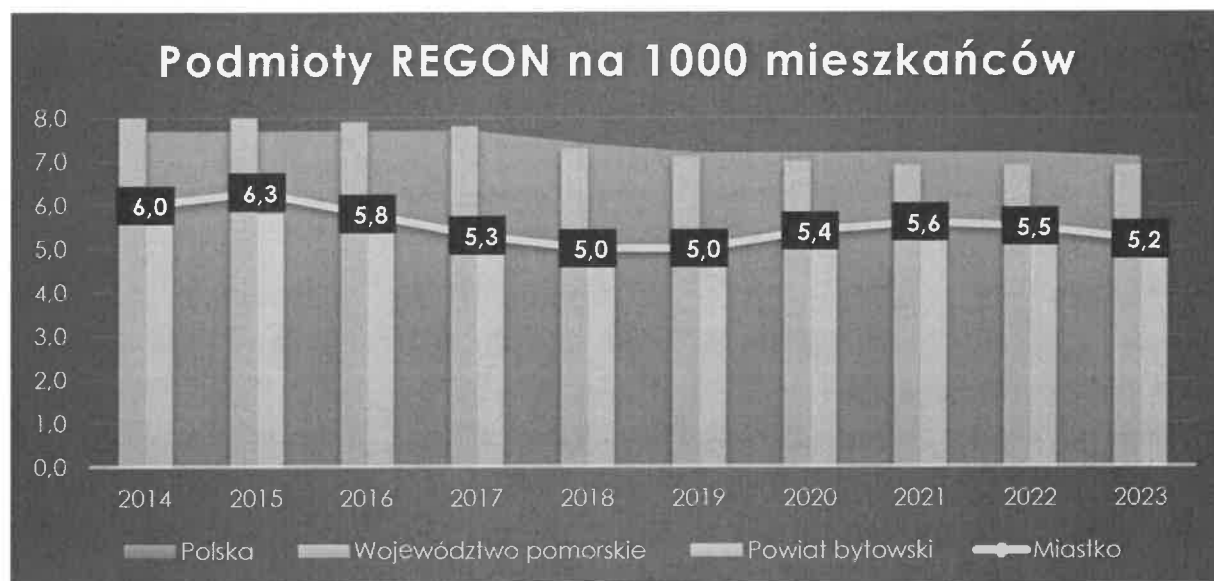
Obszar	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	4 119 671	4 237 691	4 365 375	4 509 916	4 663 378	4 836 214	4 995 042	5 150 034
Województwo pomorskie	275 990	286 844	296 630	307 294	318 518	331 929	344 569	357 517
Powiat bytowski	6 405	6 624	6 904	7 161	7 455	7 753	7 904	8 200
Miastko	1 784	1 801	1 824	1 879	1 939	2 031	2 041	2 066

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Przekłada się to na średnią przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w roku 2023 na obszarze gminy wyniosła

5,2 przedsiębiorstwa (tyle samo dla powiatu bytowskiego), podczas gdy średnia dla województwa wyniosła 6,9, a dla Polski 7,1 podmiotu. Jednocześnie wskaźnik ten od 2015 roku zasadniczo spada.

Wykres 6: Podmioty REGON na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Od dekady, co na obszarze gminy rejestrowanych jest średnio ponad 150 nowych przedsiębiorstw rocznie (154 w roku 2023), co z kolei w sumie tworzy sektor 2066 zarejestrowanych przedsiębiorstw w roku 2023 – to o 282 podmioty więcej niż w roku 2014. W roku 2023 roku wyrejestrowanych zostało 111 podmiotów (143 w roku 2014), co daje bilans dodatni +43 nowe podmioty w REGON w roku 2023.

Tabela 15: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON

Podmioty	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nowo zarejestrowane	171	154	167	172	156	172	159	154
Wyrejestrowane	143	159	147	106	91	75	122	111
Różnica	28	-5	20	66	65	97	37	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W odniesieniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym daje to średnio 15,0 nowych podmiotów gospodarczych w REGON i wskaźnik ten utrzymuje się na podobnym poziomie od kilku lat notując nieznaczne wahania – ale niestety jest to mniej niż wskaźnik dla powiatu (15,96) czy województwa (21,3) – wskaźnik ten określa wysoką zdolność lokalnej społeczności do podejmowania ryzyka gospodarczego i prowadzenia działalności gospodarczej. Tym samym można ocenić,

że przedsiębiorczość mieszkańców obszaru gminy zasadniczo jest stabilna, jednakże niższa niż w innych regionach.

Tabela 16: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON w wieku produkcyjnym

Wskaźnik	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Liczba podmiotów gospodarczych nowozarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	13,39	12,38	13,82	14,29	16,11	15,11	15
Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	11,2	12,78	12,16	8,33	7,03	11,59	10,81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

W gminie dominują mikro przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób – 96,66% wszystkich podmiotów, 2,76% to małe przedsiębiorstwa do 49 osób, a pozostałe 0,58% to średnie przedsiębiorstwa. Na terenie gminy nie są zarejestrowane duże przedsiębiorstwa. Struktura ta utrzymuje się od lat i, nie licząc braku dużych przedsiębiorstw, jest typowa dla rynku.

Tabela 17: Ilość przedsiębiorstw wg wielkości zatrudnienia

zatrudnieni e	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0-9	1 699	1 721	1 753	1 807	1 865	1 955	1 967	1 997
10-49	67	63	57	59	61	63	61	57
50-249	18	17	14	13	13	13	13	12
250 i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Przekłada się to na roczne dochody budżetów gmin z tytułu udziału w PIT i ich stały wzrost do wysokości prawie 14 milionów PLN w roku 2023 (8,8 miliona PLN w roku 2014) – dochody te stanowią jedno z istotnych źródeł dochodów własnych. Kwota wpływów do budżetu samorządu z udziałów we wpływach budżetu państwa z PIT jest pochodną dochodów osiąganych przez mieszkańców z tytułu aktywności gospodarczej, pracy, świadczeń społecznych, z majątku. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wartość średnia wyniosła w roku 2023 – 776,82 PLN (znacznym wzrost w porównaniu do roku 2014 – 494,56 PLN), są to wartości zbliżone do średniej

powiatowej (739,84 PLN), ale znacznie niższe od średniej wojewódzkiej (1179,63 PLN) czy krajowej (1175,32 PLN).

Tabela 18: Dochody na 1 mieszkańca

dochody	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	3 227,07	4 055,66	4 905,55	5 059,00	5 947,50	6 128,69	6 147,01	6 205,17
z tytułu PIT	494,56	569,09	727,06	769,18	750,75	866,94	938,84	776,82
z tytułu CIT	20,35	14,25	14,28	14,08	18,24	24,86	23,57	36,76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Z kolei wpływy z tytułu udziału w podatku CIT wzrosły o ponad 60% pomiędzy rokiem 2023 (660 638 PLN) a rokiem 2014 (407 785 PLN), co w przeliczeniu na mieszkańca wyniosło w roku 2023 (36,76 PLN), a w roku 2014 (20,35 PLN) – prawie dwukrotny wzrost. Wskaźniki te dla obszaru gminy są jednak dużo niższe od średniej dla powiatu (98,42 PLN), województwa (176,59 PLN) i kraju (192,67 PLN), co świadczy o zbyt niskiej liczbie lokalnych przedsiębiorstw i ich niewielkim potencjale do generowania przychodów.

2.3.2.3. Struktura przedsiębiorstw

Struktura przedsiębiorstw w gminie ma charakter typowy i umiarkowanie zróżnicowany. Na obszarze gminy w roku 2023 było zarejestrowanych 2066 przedsiębiorstw, o 282 więcej niż w roku 2014. W ostatnim dziesięcioleciu wzrosła liczba przedsiębiorstw działających w przemyśle i budownictwie (o 43%), spadła natomiast o 15% liczba przedsiębiorstw działających w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

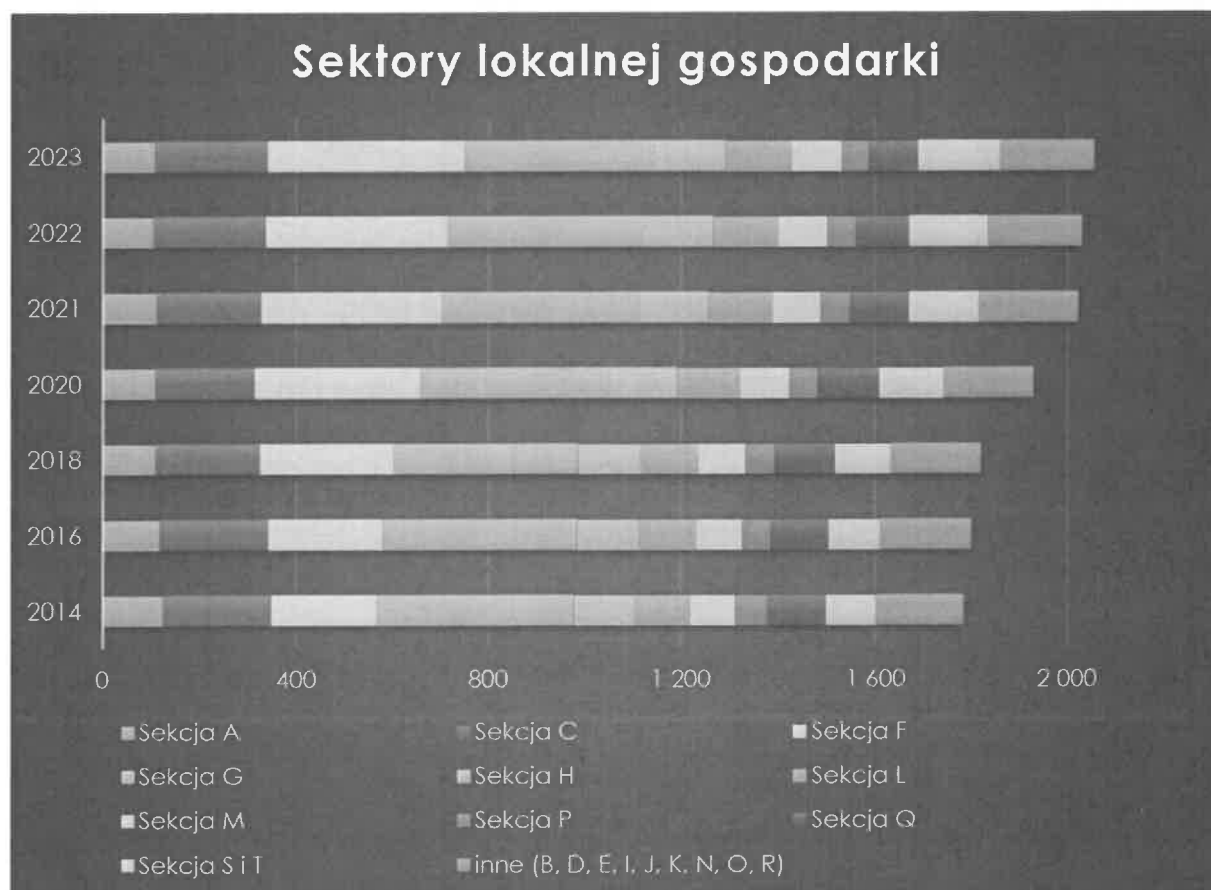
Tabela 19: Sektory przedsiębiorstw

Sektor przedsiębiorstw	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
ogółem	1 784	1 801	1 824	1 939	2 031	2 041	2 066
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	125	119	110	109	112	106	108
przemysł i budownictwo	461	478	508	568	612	627	661
pozostała działalność	1 198	1 204	1 206	1 262	1 307	1 308	1 297

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Natomiast w szczegółowym podziale na sekcje PKD najczęściej przedsiębiorstw funkcjonuje w sektorze budownictwa – 408 podmiotów⁸, handlu – 395 podmiotów⁹, oraz przetwórstwie – 235 podmiotów¹⁰ – te trzy sektory stanowiły połowę podmiotów lokalnej gospodarki.

Wykres 7: Sektory lokalnej gospodarki wg PKD

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Ważnym sektorem z punktu widzenia rozwoju powiatu jest sektor turystyki i rekreacji¹¹, w ramach którego w roku 2023 funkcjonowało 69 przedsiębiorstw, co stanowi wzrost ich liczby o 5% w stosunku do roku 2014. Zdecydowaną większość z

⁸ PKD Sekcja F.

⁹ PKD Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

¹⁰ PKD Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe

¹¹ Suma: PKD Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, Dział 55. Zakwaterowanie, Dział 56. Działalność usługowa związana z wyżywieniem; Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, Dział 79. Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane; Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, Dział 93. Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna

tych przedsiębiorstw stanowią różnego rodzaju restauracje i przedsiębiorstwa prowadzące gastronomię¹² oraz przedsiębiorstwa prowadzące obiekty i kluby sportowe i rekreacyjne¹³. Jedynie 12 podmiotów zarejestrowanych jest jako prowadzące usługi zakwaterowania¹⁴.

Tabela 20: Podmioty sektora turystyki i rekreacji

PKD	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Sekcja I dział 55	10	9	10	11	13	11	12
Sekcja I dział 56	30	31	32	31	32	31	32
Sekcja N dział 79	2	2	2	2	2	1	1
Sekcja R dział 93	24	24	25	24	22	24	24
RAZEM	66	66	69	68	69	67	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Dla obszaru gminy stanowi to średnią 3,87 przedsiębiorstw z sektora turystycznego na 1000 mieszkańców i wartość ta minimalnie wzrasta, głównie z powodu zmniejszenia liczby mieszkańców. Aktywność mieszkańców w tym obszarze powinna ulec zwiększeniu i zwiększenia znaczenia turystyki i rekreacji dla lokalnej gospodarki – dla porównania średnia dla powiatu wynosi 4,42, a dla województwa to 10,25 przedsiębiorstwa w sektorze turystycznym i wartości te dynamicznie wzrastają.

Tabela 21: Liczba podmiotów sektora turystycznego wg PKD na 1000 mieszkańców

Obszar	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Polska	4,92	5,08	5,26	5,72	6,03	6,14	6,29
Województwo pomorskie	7,91	8,26	8,63	9,16	9,76	9,98	10,25
Powiat bytowski	3,43	3,50	3,53	3,80	4,00	4,17	4,42
Miastko	3,30	3,34	3,52	3,68	3,79	3,71	3,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

¹² PKD Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, Dział 56. Działalność usługowa związana z wyżywieniem

¹³ PKD Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, Dział 93. Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna

¹⁴ PKD Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, Dział 55. Zakwaterowanie

2.3.2.4. Sytuacja materialna mieszkańców

W zakresie sytuacji materialnej mieszkańców, poza wcześniej wskazywanymi informacjami dotyczącymi liczby osób pracujących, stopy bezrobocia i przeciętnego wynagrodzenia, należy zwrócić również uwagę na czynniki dotyczące poziomu obciążenia społecznego na obszarze gminy.

Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych w gminie jest bardzo wysoka, w roku 2022 wyniosła 1837, co stanowi ponad 70% z liczby przyznanych dodatków w roku 2014 (2576). Daje to średni wynik 102 dodatków w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, co jest wartością bardzo dużą (średnia dla powiatu wynosi 43, a dla województwa 85).

Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej również systematycznie spada od lat, do poziomu 1354 w roku 2022 (dwukrotny spadek w odniesieniu do roku 2014 – 2848 osób). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje to średnią wartość 75, podczas gdy w roku 2014 były to 142 osoby. W roku 2022 i tak była to wartość wyższa niż średnia powiatowa (64) i wojewódzka (36).

Jednocześnie od lat spada zasięg ubóstwa głębokiego, chociaż w roku 2022 nastąpił niepokojący wzrost. Zasięg ubóstwa głębokiego (%) określa procentowy udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w liczbie ludności ogółem.

Tabela 22: Obciążenia społeczne

Wskaźnik	2014	2016	2018	2020	2021	2022
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	2576	2353	2081	1740	1615	1837
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	128,62	119,13	106,12	94,2	88,72	101,85
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	2848	2533	2098	1665	1355	1354
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	142,2	128,24	106,99	90,14	74,43	75,07
Zasięg ubóstwa głębokiego (%)	10,5	9	6,5	5,5	4,4	5,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

2.3.2.5. Finanse publiczne

W kontekście analizy stanu finansów publicznych warto przejrzeć dwa kluczowe wskaźniki dotyczące kondycji finansowej i budżetowej samorządów, a mianowicie poziom nadwyżki operacyjnej oraz poziom zadłużenia.

Relacja średniej kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących dla gminy utrzymuje się na bardzo niskim poziomie 2,7% w roku 2023, co oznacza, że dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących i pojawia się niewielka nadwyżka, którą można wykorzystać zarówno na spłatę zadłużenia czy inwestycje. Im większa część dochodów bieżących pozostaje w dyspozycji samorządu, tym więcej środków może być przeznaczonych na spłatę aktualnego zadłużenia oraz na wydatki majątkowe – pożądany zatem jest wzrost wskaźnika i utrzymywanie go na poziomie około 8-10% (lata 2014-2016 i 2018-2019). Zbyt wysoki wskaźnik może oznaczać natomiast pewną pasywność inwestycyjną i rozwojową samorządów.

Tabela 23: Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących

Obszar	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Miastko	9,5	8,4	7,5	9,8	6,2	7,2	4,6	2,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Drugi istotny wskaźnik to relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem, który informuje o stopniu pokrycia kwoty długu dochodami ogółem budżetu samorządu. Do 2013 roku włącznie był to wskaźnik ustawowy określający maksymalny limit zadłużenia samorządu na poziomie 60%. W przypadku gminy wskaźnik ten rośnie od 2020 roku do wysokiego poziomu 27,35% w roku 2023.

Tabela 24: Relacja kwoty zadłużenia do dochodów ogółem

Obszar	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Miastko	21,65	17,96	11,84	14,23	18,98	25,07	18,27	18,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Gmina nie jest szczególnie aktywna w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych i realizacji inwestycji przy udziale dofinansowania UE. W przeliczeniu na mieszkańca było to 67,34 PLN w roku 2023 – podczas gdy średnia dla województwa wynosiła 268,36 PLN.

Tabela 25: Finansowanie projektów ze środków UE

Wskaźnik	2014	2016	2018	2020	2021	2022	2023
Wydatki majątkowe na projekty	1 327 439	0	14 559 493	588 841,1	1 661 472	663 374,4	1 200 998

dofinansowane z UE							
Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE na 1 mieszkańca	66,28	0	742,45	31,88	91,27	36,78	67,34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

2.3.2.6. Wsparcie inwestycyjne

Na obszarze gminy w 2022 roku oddano do użytku 249 m² nowej powierzchni komercyjnej, z czego 210 m² jako zbiorniki, silosy i budynki magazynowe (PKOB 1252), a 39 m² jako budynki garaży (PKOB 1242). Jednak ilość ta jest nadal zdecydowanie niższa niż na obszarach podobnych w ostatnich latach (prawie dziesięciokrotnie), co biorąc pod uwagę konieczność zwiększenia aktywności gospodarczej lokalnej społeczności, powoduje stale duże zapotrzebowanie na takie inwestycje.

Gmina Miastko nie posiada urządzonych terenów inwestycyjnych. Jedynie takie tereny (nieurządzone) wskazane są w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako „tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynów i składów”. Są to działki nr 6/19, cz. działki nr 6/17, działka nr 4/11 oraz cz. działki nr 4/12. Przy czym, tylko działka nr 4/12 jest we własności gminy Miastko.

Obsługą inwestorów w Urzędzie Miejskim w Miastku zajmuje się Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska.

Na terenie gminy nie funkcjonują aktualnie żadne instytucje otoczenia biznesu (IOB). Gmina współdziała natomiast z Pomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A., która zarządza Słupską Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz Słupskim Inkubatorem Technologicznym. Na obszarze gminy od 2014 roku funkcjonuje Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi oraz Rybacka Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Bytowskie”, jako specyficzne instytucje zarządzające i – na podstawie lokalnych strategii rozwoju – pozyskujące i dystrybuujące fundusze na realizację działań lokalnych, w tym w zakresie gospodarczym czy sektora rybackiego.

2.3.2.7. Podsumowanie wymiaru gospodarczego

Z punktu widzenia przeprowadzonych badań i analiz własnych w trakcie procesu, obszar szeroko rozumianego rynku pracy jest bardzo ważnym **obszarem zainteresowania strategicznego**, omawianym i wykazywanym w toku prac.

Gmina mierzy się z licznymi **wyzwaniami gospodarczymi**, wynikającymi zarówno z uwarunkowań demograficznych, jak i strukturalnych. Demografia jest kluczowym problemem wpływającym na szereg zjawisk – starzenie się społeczeństwa prowadzi do **zmniejszenia liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym**, co nie tylko negatywnie wpływa na podaż siły roboczej, ale również ogranicza zastępowalność pokoleniową na rynku pracy. W konsekwencji rynek doświadcza **spadku jakości i liczby ofert**, mimo że w ostatnich latach zauważono nieznaczny wzrost liczby dostępnych stanowisk. **Bezrobocie, szczególnie wysokie wśród osób młodych**, obniża potencjał rozwojowy regionu. **Niższe wynagrodzenia** w stosunku do średniej krajowej oraz regionalnej wpływają na jakość życia mieszkańców i na dalszą atrakcyjność gminy jako miejsca do życia i pracy w skali regionu.

Kolejnym wyzwaniem jest **niska konkurencyjność i przedsiębiorczość** w Miastku. Lokalny rynek charakteryzuje się małą liczbą podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na mieszkańca oraz znaczną przewagą mikroprzedsiębiorstw. **Brak dużych przedsiębiorstw** wpływa na ograniczony wpływ na budżet z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych, co ma swoje konsekwencje dla lokalnych finansów publicznych. Choć liczba rejestrowanych firm rośnie, co może świadczyć o umiarkowanym rozwoju przedsiębiorczości, nie jest ona wystarczająca, aby znacząco podnieść konkurencyjność gospodarczą.

Sytuacja materialna mieszkańców odzwierciedla wyzwania gospodarcze regionu. Pomimo spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej, wskaźniki dotyczące ubóstwa głębokiego pozostają na stosunkowo wysokim poziomie. Gmina notuje także **wysoki odsetek przyznawanych dodatków mieszkaniowych**, co potwierdza relatywnie niskie dochody mieszkańców i ich potrzebę wsparcia socjalnego.

Z analizy finansów publicznych wynika, że gmina nie jest szczególnie aktywna w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych, co ogranicza możliwości finansowania rozwoju infrastruktury przy wsparciu zewnętrznym. Wskaźniki zadłużenia wskazują na **wzrost poziomu długu**, co może ograniczyć możliwości inwestycyjne w przyszłości. **Brak odpowiednio urządzonych terenów inwestycyjnych** oraz niewystarczająca dostępność instytucji wspierających biznes, takich jak inkubatory przedsiębiorczości czy strefy ekonomiczne, utrudniają przyciąganie nowych inwestorów.

Potencjał gospodarczy gminy można zwiększyć poprzez **wzmocnienie sektora turystycznego**, który notuje powolny wzrost. Jednakże liczba przedsiębiorstw działających w turystyce i rekreacji pozostaje poniżej średnich dla regionu, co ogranicza rozwój tego segmentu i wpływy do budżetu przez **niższą konkurencyjność**. Skupienie się na rozwoju turystyki oraz wsparcie dla przedsiębiorstw tego sektora mogą stanowić szansę na przyciągnięcie inwestycji oraz ożywienie rynku pracy.

Gmina Miastko stoi przed **wyzwaniem zwiększenia konkurencyjności** swojej gospodarki, wymagającym bardziej zróżnicowanego i rozwiniętego rynku pracy oraz skuteczniejszego zarządzania lokalnym potencjałem inwestycyjnym.

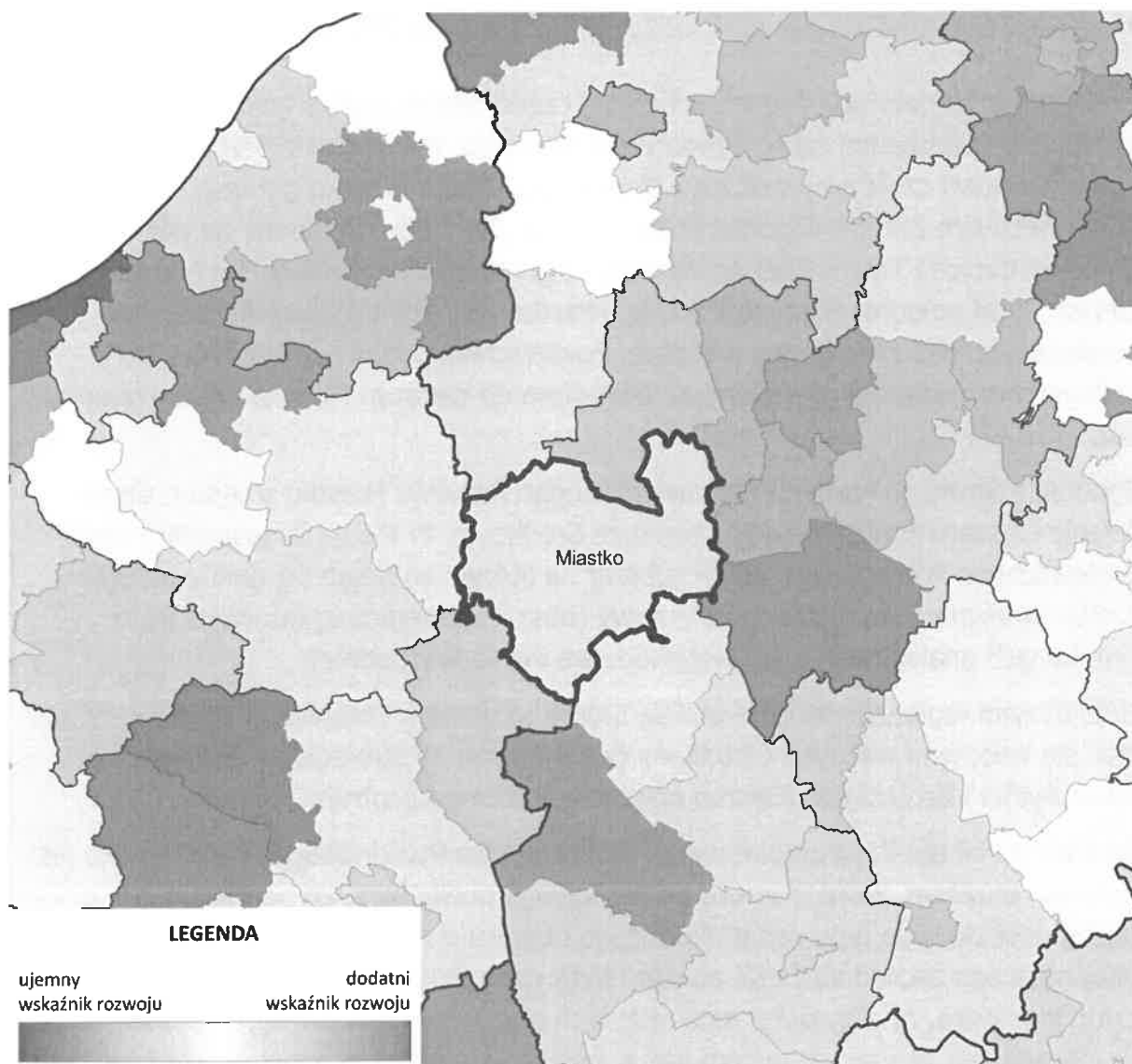
2.3.3. Wymiar przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy

Środowiskowo-przestrzenny¹⁵ wskaźnik rozwoju obszaru wskazuje, iż sytuacja w roku 2022 na obszarze gminy Miastko jest nieznacznie gorsza niż średnia dla grupy referencyjnej. **Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze środowiskowym** za rok 2022 wynosi **-0,03**, przy ujemnej dynamice w odniesieniu do roku 2018 (zmiana o -0,07).

Wysokość wskaźnika kształtują wskaźniki w trzech obszarach. Ujemne wartości w relacji do grupy porównawczej ma **dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)(-0,42)** oraz **ład i struktura przestrzenna obszaru (-0,08)**. Jedynie obszar **lokalne środowisko przyrodnicze (0,39)**, wykazuje wartości lepsze niż średnia w grupie porównawczej.

¹⁵ Zgodne z zakresami określonymi w art. 10e ust. 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym Strategia rozwoju gminy (...) zawiera wnioski z diagnozy wniosków z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tj. diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej (tu stosowane zamiennie z: środowiskowo-przestrzennej)

Rysunek 9: Środowiskowo-przestrzenny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Diagnoza wymiaru środowiskowo-przestrzennego gminy Miastko obejmuje analizę sytuacji wynikającej z położenia obszaru i charakterystyki środowiska naturalnego, a także procesów zachodzących w zakresie turystyki, rekreacji i kultury, mobilności, odnawialnych źródeł energii i klimatu.

Celem diagnozy sytuacji środowiskowo-przestrzennej jest uchwycenie specyfiki przestrzennej, środowiskowej, klimatycznej i geograficznej wpływającej na pozostałe wymiary – społeczny i gospodarczy. Elementy te stanowią podstawę do generowania produktów i usług i prowadzenia działalności publicznej i gospodarczej, bazę do rozwoju turystyki, rekreacji, oferty kulturalnej, poprzez atrakcyjność przestrzeni, ale także konieczność zapewnienia odpowiedniej dostępności komunikacyjnej, zarówno zewnętrznej, jak i wewnętrznej, co w całości tworzy przestrzeń do funkcjonowania mieszkańców.

2.3.3.1. Uwarunkowania rozwoju wynikające z położenia obszaru w regionie i kraju

Gmina Miastko położona jest w zachodniej części województwa Pomorskiego w południowo zachodniej części powiatu Bytowskiego. W latach 1975-1998 obszar gminy stanowił część województwa Słupskiego. Gmina Miastko graniczy od zachodu z województwem Zachodniopomorskiem – gminy Biały Bór i Polanów, od północy z gminami Kępice i Trzebielino, od wschodu z gminami Kołczygłowy, Tuchomie i Lipnica, a od południa z gminą Koczała. Miastko jest dziewiątą największą pod względem powierzchni gminą w Polsce. Powierzchnia gminy wynosi 466,1 km². Odległość z najdalszej miejscowości Wiatrołom do centrum Miastka wynosi ponad 25 km.

Zgodnie z Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Miastko znajduje się na terenie Obszaru Funkcjonalnego Pomorze Środkowe. W Planie Zagospodarowania Województwa Pomorskiego 2030¹⁶ obszar na którym znajduje się gmina Miastko został określony jako obszar problemowy (obszar strategicznej interwencji), o problemach analogicznych jak województwa Polski Wschodniej.

Najbliższymi regionalnymi centrami są Słupsk i Koszalin. Chojnice i Człuchów mogą stać się kolejnymi ważnymi ośrodkami regionalnymi. W subregionie znajdują się także Bytów i Szczecinek. Miastko pełni rolę lokalnego centrum.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Województwa Pomorskiego 2030, Miastko jest jedynym miastem, które mogłoby pełnić funkcje powiatowe, co poprawiłoby dostępność do tego typu usług dla dużego obszaru o niskiej dostępności, obejmującego zachodnią część powiatu bytowskiego i północną część powiatu człuchowskiego. Analizy dotyczące miejskich obszarów funkcjonalnych potwierdzają, że Miastko jest jedynym miastem bez statusu powiatu, które ma wyraźnie formującą się strefę funkcjonalną, co uzasadnia wzmocnienie jego roli i znaczenia.

Peryferyjne położenie w pobliżu styku trzech województw wiąże się ze znacznym oddaleniem od ośrodków metropolitalnych – Gdańska, ale też Poznania i Szczecina. Peryferyjne położenie w połączeniu z wykluczeniem komunikacyjnym skutkuje zmniejszona dostępnością do usług dla mieszkańców gminy.

2.3.3.2. Środowisko przyrodnicze – zasoby i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju

Gmina Miastko w przeważającej części znajduje się na terenie mezoregionu Pojezierze Bytowskie. Północna część gminy częściowo znajduje się na terenie mezoregionu Wysoczyzna Polanowska, a południowa na terenie Równiny

¹⁶ <https://pbpr.pomorskie.pl/plan-zagospodarowania-wojewodztwa/>

Charzykowskiej. Gmina Miastko charakteryzuje się bogatymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Udział obszarów prawnie chronionych dla terenu Gminy kształtuje się na poziomie 30,6%.

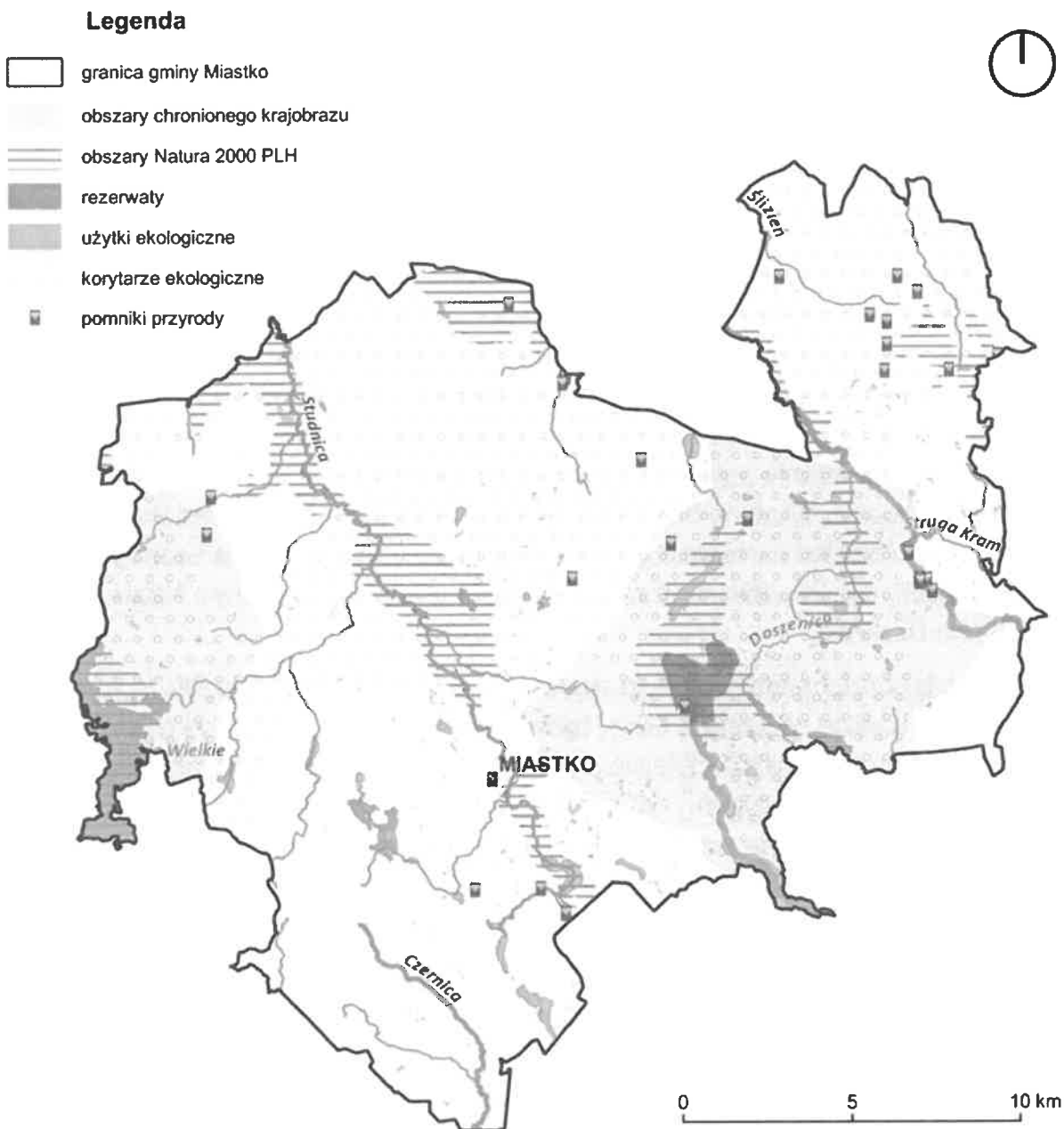
Większość terytorium gminy znajduje się na terenie korytarza ekologicznego Północnego (KPn) – Puszcza Koszalińska GKPN-18 i Lasy Zaborskie GKPN-18A, który stanowi odcinki korytarzy paneuropejskich, a ich rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu.

Na całym terytorium gminy znajduje się szereg cennych przyrodniczo obszarów Natura 2000 PLH (ochrony siedlisk). W centralnej części gminy znajduje się rozgałęziony obszar Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy. Obszar ten rozciąga się dalej na północ wzdłuż biegu głównych rzek regionu. Na wschód od Miastka znajduje się obszar Miasteczkie Jeziora Lobeliowe, o powierzchni 13704 ha, całkowicie zlokalizowany na terenie gminy. We wschodniej części gminy znajduje się obszar Ostoja Masłowiczki. W zachodniej części gminy znajduje się obszar Jezioro Bobiecińskie. Ponadto na terenie gminy znajdują się obszary: Dolina Grabowej i Jezioro Piasek. Od południowego zachodu gmina graniczy z obszarem Natura 2000 PLB Ostoja Drawska.

W zachodniej części gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Bobiecińskie Wielkie ze Skibską Górą. Istotny wpływ na krajobraz tego rejonu wywiera Jezioro Bobiecińskie Wielkie o pow. 524,5 ha oraz pagórkowaty teren wokół Skibskiej Góry (227,3m n.p.m.). W Jeziorze Bobiecińskim występuje roślinność reliktowa reprezentowana przez lobelię jeziorną. Lasy są tu zbliżone wyglądem do naturalnych z sosną, świerkiem, bukiem, dębem, olszą czarną, i brzozą. Zróżnicowanie wiekowe lasów nadaje malowniczości krajobrazowi.

W centralnej części gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu: Źródłkowy Obszar Brdy i Wieprzy na Wschód od Miastka. Pagórkowaty krajobraz wznosi się tu od ok. 100 m n.p.m. w północnej części obszaru przy rzece Wieprzy do 180m n.p.m. w części zachodniej i centralnej. Północno-wschodni kraniec obszaru jest terenem źródłkowym rzeki Wieprzy, a południowy (Jezioro Głębokie) Brdy. Jest to obszar wododziałowy między zlewnią Przymorza i Wisły. Między wzgórzami usytuowane są duże jeziora rynnowe: Skąpe, Bluj, Gomolskie, Dolskie, Piasek, Siadło i Świeszyńskie. W części centralnej obszaru znajduje się kompleks trzech śródleśnych jezior lobeliowych: Smołowo, Kamień i Orle. Obszary tych trzech jezior są chronione jako rezerваты. Na terenie gminy znajduje się 28 pomników przyrody, oraz 35 użytków ekologicznych.

Rysunek 10: Formy ochrony przyrody

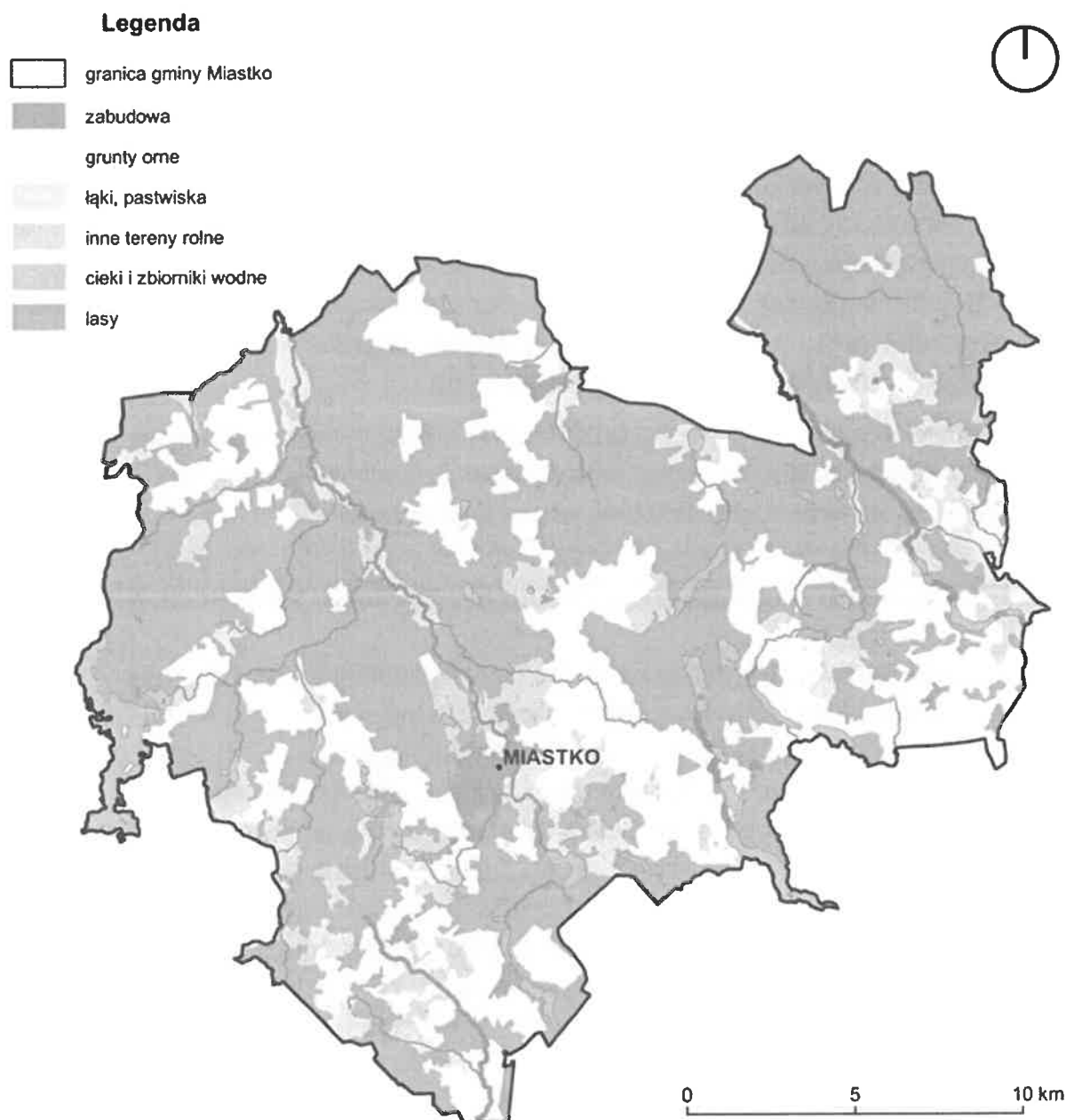
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Krajobraz gminy Miastko wyróżnia się dużą liczbą jezior. Spośród nich 28 ma powierzchnię powyżej 10 ha, 48 przekracza 1 ha, a mniejszych jest ponad 100. W większości są to jeziora polodowcowe, rynnowe, morenowe i lobeliowe. Największym jeziorem lobeliowym w Polsce jest Bobiecińskie Wielkie, które znajduje się na terenie gminy. Na zachodnich krańcach gminy znajdują się także wyższe wzniesienia, takie jak Skibska Góra i Rozwaliny.

Gmina Miastko charakteryzuje się również wysokim poziomem zalesienia, wynoszącym 53,3%, co jest wyższe niż średnia dla powiatu bytowskiego (52,7%) i województwa pomorskiego (34,2%). Dominują tu lasy iglaste, które stanowią ponad

75% drzewostanów. W ciągu ostatnich 20 lat poziom zalesienia w gminie i powiecie nieznacznie wzrósł, podczas gdy w województwie pomorskim nieco spadł. Wysokie zalesienie ogranicza rozwój gospodarczy w innych sektorach niż przemysł drzewny i produkty leśne, ale jednocześnie sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji, poprawiając jakość życia mieszkańców dzięki różnorodnym formom aktywnego wypoczynku.

Rysunek 11: Klasy pokrycia terenu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CLC_2018. Projekt Corine Land Cover 2018 w Polsce został zrealizowany przez Instytut Geodezji i Kartografii i sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Wyniki projektu zostały pozyskane ze strony internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska clc.gios.gov.pl

Użytki rolne zajmują 16 428 ha powierzchni gminy, co stanowi 35,24% całego obszaru gminy. W większości są to tereny o niskich lub średnich wartościach wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej¹⁷. Na terenie gminy Miastko występują gleby o charakterze kwaśnym. W wyniku zakwaszenia gleb, proces pobierania przez rośliny składników pokarmowych, w istotny sposób jest utrudniony. Ponadto, dochodzi wówczas do aktywacji związków toksycznych, czego efektem jest wzrost pobierania metali ciężkich przez rośliny. W efekcie, zjawiska te prowadzą do zmniejszenia ilości plonów i pogorszenia jakości uzyskanych produktów.

W gminie Miastko znajdują się liczne rzeki, z których największe to Studnica, Wieprza i Brda. Rzeki te generują rozwój turystyki, sportów wodnych oraz wędkarstwa. Ponadto na terenie gminy znajdują się szlaki spływu kajakowego: rzeką Wieprzą i rzeką Studnicą oraz rzeką Brdą ze Świeszyna do Bydgoszczy. Rzeki są kręte i nieuregulowane, często o bardzo malowniczym, meandrującym swobodnie biegu. Na terenie gminy znajduje się wiele jezior o dużym potencjale do rozwoju turystyki i rekreacji. Istotnym tematem w kontekście jezior jest wprowadzanie tzw. stref ciszy, czyli wyłączeń z ruchu motorowodnego. (np. jezioro Głębokie w gminie Miastko). Na części jezior występują problemy z czystością wody.

Obszar gminy posiada malowniczą, urozmaiconą rzeźbę terenu, którą tworzą liczne formy polodowcowe. Krajobraz jest pofałdowany, z licznie występującymi malowniczymi wzniesieniami, dolinami, jarami i wąwozami.

2.3.3.3. Zasoby dziedzictwa kulturowego, turystyka i rekreacja

Gmina Miastko jest bogata w zabytki, które odzwierciedlają jej historyczne i kulturowe dziedzictwo. Wśród najważniejszych zabytków wpisanych do rejestru znajdują się: kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła w Miłoticach, kościół filialny wraz z otoczeniem i cmentarzem w Trzcinnie, oraz kościół filialny p.w. Św. Stanisława Kostki w Wałdowie. W Świerźnie można podziwiać kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP oraz chatę nr 32. Tursko wyróżnia się dworem oraz zespołem pałacowo-parkowym, a także budynkiem mieszkalnym. Kamnica i Trzcinnio posiadają zespoły pałacowo-parkowe. Pałac w Kamnicy jest ujęty w rejestrze zabytków. Obecnie pałac znajduje się w stanie ruiny. W Miastku znajdują się kościół parafialny p.w. NMP Wspomożenia Wiernych. W Miłoticach można również zobaczyć dwór i park.

¹⁷ Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy 2018
<http://onw.iung.pulawy.pl/specyficzne/wwrpp>

Tabela 26: Obiekty na terenie gminy Miastko ujęte w rejestrze zabytków nieruchomych

L.p.	miejsowość	nazwa	chronologia	nr wpisu
1	Kamnica	pałac	pocz. XX w.	A-256 z 1987-07-21, brak numeru z 2023-11-22
2	Kamnica	park	pocz. XIX w.	A-256 z 1987-07-21
3	Miastko	budynek gospodarczy	koniec XVIII w.	519 z 1965-12-20
4	Miastko	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. Najświętszej Marii Panny Wspomożenia Wiernych	1730 r.	A-347 z 1996-08-14
5	Miłocice	dwór	1910 - 1911	A-1811 z 2007-09-17
6	Miłocice	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. św. Michała Archanioła	XVIII w.	263 z 1960-03-23
7	Miłocice	zespół dworsko-parkowy	1910 - 1911	A-1811 z 2007-09-17
8	Miłocice	park	1870 - 1880	A-1811 z 2007-09-17
9	Piaszczyna	czworak dworski	przełom XVIII/XIX w.	423 z 1965-03-18
10	Świerzno	chałupa	2. poł. XIX w.	A-313 z 1993-07-28
11	Świerzno	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny	1710 r.	429 z 1965-03-18
12	Trzcinno	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki filialny pw. Macierzyństwa Najświętszej Marii Panny	XVIII w.	268 z 1960-03-23
13	Trzcinno	pałac	pocz. XX w.	A-270 z 1989-03-07
14	Trzcinno	zespół pałacowo-parkowy	2. poł. XIX w.	A-270 z 1989-03-07
15	Trzcinno	park	2. poł. XIX w.	A-270 z 1989-03-07

16	Tursko	dwór, ob. budynek mieszkalny	XVIII w.	420 z 1965-03-18
17	Tursko	szkoła, ob. dom	1872 r.	A-1899 z 2014-06-03
18	Tursko	pałac, ob. specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	1900 r.	A-303 z 1990-03-12
19	Tursko	park	XVIII w.	A-303 z 1990-03-12
20	Wałdowo	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki parafialny pw. św. Stanisława Kostki	XVIII w.	269 z 1960-03-23
21	Wiatrołom	park krajobrazowy	1. poł. XIX w.	A-334 z 1995-08-07

Źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa

Oprócz tych najważniejszych zabytków, na terenie miasta Miastko znajduje się wiele innych obiektów ujętych w ewidencji zabytków. W centrum miasta można znaleźć historyczne budynki takie jak bank, sąd, poczta oraz liczne domy mieszkalne przy ulicy Armii Krajowej. Ważnym punktem jest również Urząd Miasta i Gminy przy ulicy Grunwaldzkiej oraz cerkiew greckokatolicka przy ulicy Rybackiej. Miastko może się także poszczycić zabytkowymi zabudowaniami dworcowymi oraz historycznymi cmentarzami, w tym ewangelickim, komunalnym i żydowskim. Charakterystycznymi elementami krajobrazu są również dwie wodociągowe wieże ciśnień przy ulicach Kaszubskiej i Wieżowej. Te zabytki stanowią ważne świadectwo historii miasta, przyciągając zarówno mieszkańców, jak i turystów zainteresowanych dziedzictwem regionu.

Oprócz wcześniej wymienionych obiektów, na terenie gminy znajdują się również inne cenne zabytki. W miejscowości Biała można znaleźć park historyczny oraz cmentarz historyczny. Bobięcino wyróżnia się zespołem dworsko-folwarcznym, w skład którego wchodzi obora i dwór. W Chlebowie znajduje się zabytkowa stodoła, narzędziownia oraz garaż-magazyn zboża, które również są częścią zespołu dworsko-folwarcznego.

W Dretyniu znajdują się liczne zabytkowe obiekty, takie jak gorzelnia, obora, magazyn zbożowy, kuźnia, a także liczne domy mieszkalne i leśniczówka. W Dretyniu znajdują się również dwa cmentarze. W Głodowie znajduje się mleczarnia, zajazd, dom kultury oraz cmentarz historyczny.

Kamnica jest miejscem, gdzie można podziwiać leśniczówkę, domy pracowników folwarcznych, oficynę, spichlerz, oborę, warsztaty i kuźnię. W Kawczu znajdziemy

leśniczówkę, pocztę, dworzec kolejowy, budynki mieszkalne, dwór, stajnię-obora, kuźnię oraz szkołę.

Klewno i Kwisno posiadają leśniczówki, a Łodzierz wyróżnia się dworem, budynkiem gospodarczym, leśniczówką oraz parkiem historycznym. W Małęczynie znajduje się park historyczny. W Miłocicach znajduje się kuźnia-warsztat, transformator, stodoła, szkoła oraz cmentarz historyczny.

W Okuninie zlokalizowana jest zabytkowa szkoła, stajnia oraz dom mieszkalny dla pracowników folwarcznych. Piaszczyna znajduje się zabytkowa szkoła, budynek mieszkalny oraz cmentarz historyczny. W Ponikłej znajduje się spichlerz, a w Popowicach i Potoku cmentarze historyczne.

W miejscowości Role znajdują się zagroda, dwór oraz park historyczny. W Słosinku znajdują się: spichlerz, dwór, budynek stacyjny, nastawnię oraz budynek mieszkalny wielorodzinny. W Świerzenku zlokalizowana jest zabytkowa szkoła, pałac, garaż, spichlerz, domy mieszkalne pracowników folwarcznych oraz karczmę.

W Świerznie znajduje się park historyczny oraz cmentarz historyczny, a w Świeszynie szkoła, park historyczny oraz cmentarz historyczny. W Trzcinnie znajdziemy zabytkowe budynki mieszkalne, kamienicę oraz cmentarz historyczny.

Tursko wyróżnia się zespołem pałacowo-folwarczym, w skład którego wchodzi budynki inwentarskie, stróżówka oraz budynki mieszkalne, natomiast w Wałdowie znajduje się dawna leśniczówka, podleśniczówka, szkoła oraz cmentarze historyczne.

W Wiatrołomie zlokalizowane są: zagroda, pałac, stajnia-wozownia oraz leśniczówka, natomiast w Wołczy Wielkiej budynki mieszkalne, szkoła, kościół ewangelicko-augsburski, dwór oraz park historyczny. Zadry wyróżniają się zabytkową stodołą. W Żabnie znajduje się cmentarz historyczny oraz szkoła.

Gmina Miastko jest również bogata w stanowiska archeologiczne ujęte zarówno w rejestrze jak i ewidencji zabytków, które świadczą o jej długiej historii. W Bobięcinie znajdują się trzy ważne stanowiska: grodzisko wyżynne oraz osada wczesnośredniowieczna, a także podwodne relikty mostu z tego samego okresu.

Tabela 27: Obiekty na terenie gminy Miastko ujęte w rejestrze zabytków archeologicznych

I.p.	miejscowość	funkcja	chronologia	Wykaz dokumentów
1	Bobięcino	grodzisko	średniowiecze	A-a-117 z 1994-10-12, brak numeru z 2016-09-26
2	Kamnica	grodzisko	średniowiecze	585 z 1966-03-03, brak numeru z 2016-09-26

3	Miłocice	grodzisko	średniowiecze	587 z 1966-03-03, brak numeru z 2016-09-26
4	Świeszyno	grodzisko	średniowiecze	589 z 1966-03-03, brak numeru z 2016-09-26

Źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa

W Kamnicy można znaleźć grodzisko wczesnośredniowieczne, podobnie jak w Miłocicach i Świeszynie, gdzie również znajdują się grodziska z tego okresu. Te stanowiska archeologiczne dostarczają cennych informacji o życiu i kulturze wczesnośredniowiecznych społeczności zamieszkujących te tereny.

Ponadto na opisywanym terenie znajduje się prawie 700 zabytków archeologicznych ujętych w ewidencji. Na terenie gminy Miastko zidentyfikowano liczne zabytki archeologiczne, które pochodzą z różnych okresów historycznych, od epoki kamienia po nowożytność. W Miastku odkryto ślady osadnicze z epoki brązu, kamienia, żelaza oraz średniowiecza. Znalezione również cmentarzyska z epoki żelaza oraz depozyty z epoki żelaza i kamienia. W Popowicach znajdują się ślady osadnicze z epoki brązu i żelaza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Przeradzu i Przęsiniu odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza. W Role zidentyfikowano ślady osadnicze z nowożytności oraz cmentarzyska kurhanowe o nieznanej chronologii.

W Słosinku i Świerzenku znaleziono ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Świerznie odkryto ślady osadnicze z epoki brązu, żelaza, średniowiecza oraz nowożytności. W Trzcinnu dominują osady z epoki brązu i żelaza, a także ślady osadnicze z epoki brązu i średniowiecza. W Turowie i Tursku zidentyfikowano ślady osadnicze z epoki brązu, żelaza oraz pradziejów. W Wałdowie odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza.

W Węgorzynku znaleziono ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Wołczy Małej i Wielkiej odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza. W Dretyniu dominują ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Głodowie zidentyfikowano ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Miłocicach odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza.

Podsumowując, gmina Miastko jest bogata w zabytki archeologiczne, które świadczą o długiej i zróżnicowanej historii osadnictwa na tym terenie. Znajeziska obejmują

ślady osadnicze, cmentarzyska, depozyty oraz inne formy działalności ludzkiej, co czyni ten obszar niezwykle interesującym dla archeologów i historyków.

Rysunek 12: Widok na jezioro w gminie Miastko

Źródło: materiały własne UM Miastko

Różnorodna rzeźba terenu, jeziora oraz lasy przyczyniają się do atrakcyjności turystycznej gminy Miastko. Malowniczo położone, czyste jeziora o zróżnicowanej linii brzegowej, bogate w ryby, wzbogacają krajobraz Miastka i stwarzają doskonałe warunki do rozwoju turystyki kwalifikowanej, zwłaszcza wodnej: żeglarstwa, wędkarstwa i nurkowania. Większość jezior znajduje się w zagłębieniach terenowych, często osłoniętych wzgórzami morenowymi i lasem, co sprawia, że mikroklimat jest korzystny dla rekreacji.

Liczba obiektów turystycznych i miejsc noclegowych na terenie gminy Miastko jest ograniczona. Usługi turystyczno-rekreacyjne świadczą głównie większe ośrodki wypoczynkowe, indywidualne letniska, pola biwakowe oraz coraz częściej gospodarstwa agroturystyczne. Całoroczne usługi turystyczne są tu rzadkością.

Według danych GUS z 31 lipca 2023 roku, na terenie gminy Miastko było 187 całorocznych miejsc noclegowych, zlokalizowanych w ośrodkach wczasowych (140 miejsc), pokojach gościnnych (17 miejsc) oraz innych obiektach (30 miejsc).

Na terenie gminy działa wiele gospodarstw agroturystycznych, które sukcesywnie podnoszą liczbę, dostępność i standard miejsc noclegowych. Najbardziej charakterystycznym elementem hydrograficznym gminy Miastko są liczne jeziora – znajduje się tu 48 jezior o powierzchni ponad 1 ha (3,2% z 1 500 jezior województwa pomorskiego), 28 jezior o powierzchni 10 ha, w tym aż 11 (6,7%) lobeliowych na 163 w kraju oraz ponad 100 jezior o powierzchni poniżej 1 ha. Jeziora te posiadają szczególne walory krajobrazowe i stanowią dużą atrakcję turystyczną gminy. Na terenie gminy położone jest największe jezioro lobeliowe w Polsce i Europie Środkowej – Jezioro Bobiecińskie Wielkie o powierzchni 524,60 ha.

W 2023 roku podpisano umowę z firmą Kolekcjoner z Łeby na dzierżawę, na okres 10 lat, stancyi żeglarskiej nad Jeziorem Bobiecińskim. Dzierżawca, po przeprowadzeniu koniecznych prac remontowych i inwestycyjnych, będzie prowadzić tam działalność turystyczno-rehabilitacyjną.

W gminie Miastko znajdują się liczne rzeki, z których największe to Studnica, Wieprza i Brda. Rzeki te sprzyjają rozwojowi turystyki, sportów wodnych oraz wędkarstwa. Ponadto na terenie gminy znajdują się szlaki spływu kajakowego: rzeką Wieprzą, rzeką Studnicą oraz rzeką Brdą ze Świeszyna do Bydgoszczy.

Gmina Miastko oferuje różnorodne szlaki piesze i rowerowe, które umożliwiają odkrywanie jej malowniczych krajobrazów. Przez Miastko przebiega kilka atrakcyjnych tras, w tym Szlak Doliny Wieprzy i Studnicy, który prowadzi od Słupska przez Kępice do Miastka, oferując piękne widoki na doliny rzek i bogactwo przyrodnicze regionu. Kolejnym interesującym szlakiem jest Szlak Krainy Lasów i Jezior, łączący Miastko z Bytowem, prowadzący przez tereny leśne i liczne jeziora, idealne dla miłośników przyrody i długich spacerów. Szlak Doliny Brdy biegnie od Miastka do Przechlewa, oferując malownicze widoki na dolinę rzeki Brdy. Dla rowerzystów dostępny jest fragment planowanego Subregionalnego Szlaku Rowerowego numer 20 (EuroVelo20), poprowadzony w śladzie dawnej linii kolejowej między Miastkiem a Bytowem. Planowany szlak rowerowy EuroVelo20 wkomponuje się w planowaną międzynarodową trasę wiodącą z Berlina do Tallina, przebiegającą przez pięć państw: Niemcy, Polskę, Litwę, Łotwę i Estonię. Łączyć się będzie także z trasami EuroVelo 9 i 10. Ponadto na terenie gminy znajduje się szereg lokalnych tras rowerowych. Te szlaki piesze i rowerowe stanowią doskonałą okazję do aktywnego wypoczynku i odkrywania uroków gminy Miastko.

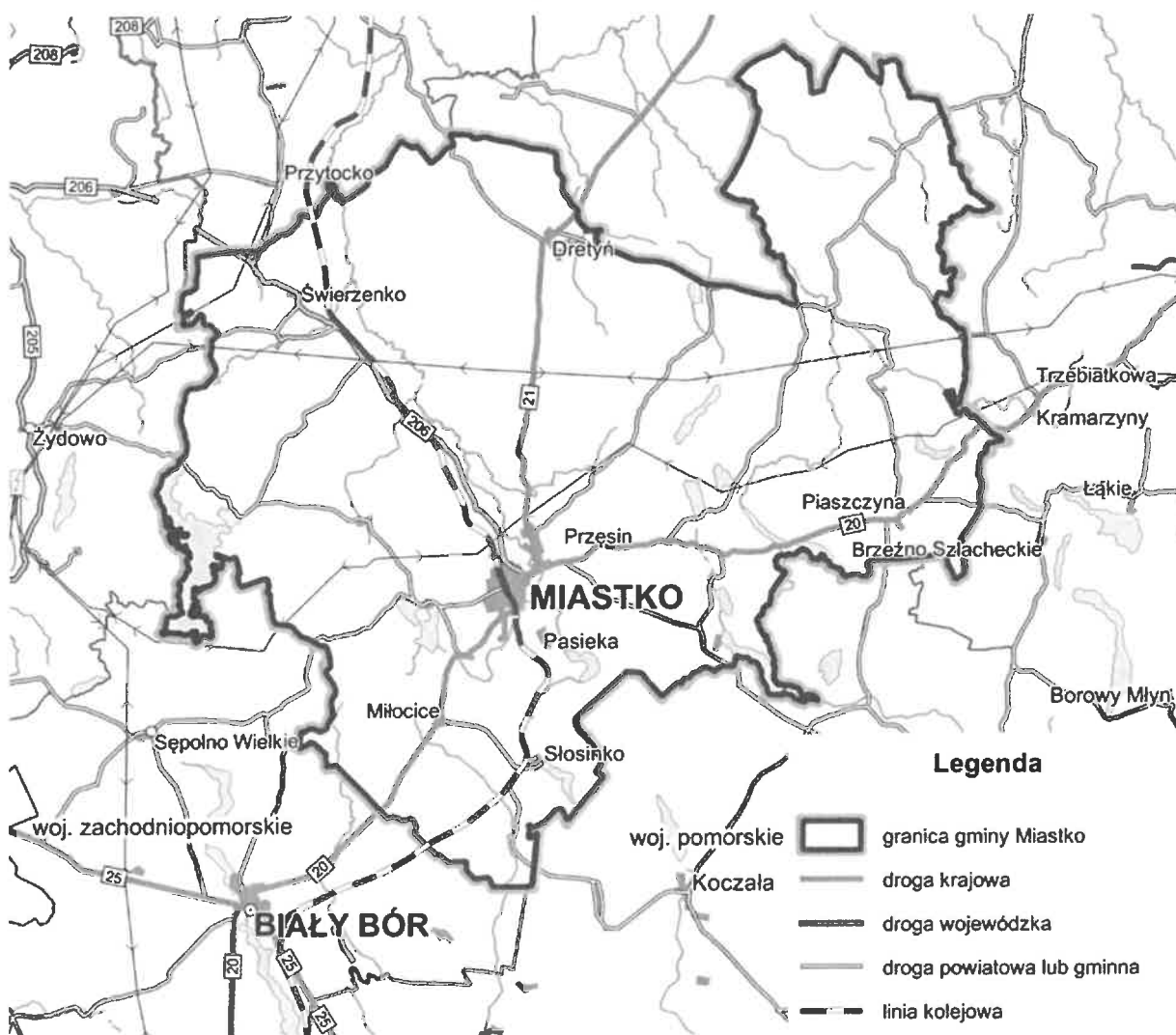
2.3.3.4. Dostępność komunikacyjna zewnętrzna

Szkielet układu komunikacyjnego gminy Miastko stanowią drogi krajowe 20 oraz 21, które spotykają się w Miastku, a także droga wojewódzka 206. Droga krajowa nr 20 ma relację Gdynia - Miastko - Szczecinek - Stargard Szczeciński, a droga krajowa nr 21: Ustka - Słupsk - Miastko - Poznań. Są to drogi jednojezdniowe dwukierunkowe bez utwardzonego pobocza awaryjnego. Drogi te przebiegają przeważnie przez

centra miejscowości. Na terenie Gminy nie są obecnie przygotowywane ani realizowane żadne inwestycje w zakresie rozbudowy sieci dróg krajowych. Ponadto na terenie gminy znajduje się droga wojewódzka nr 206 relacji Miastko - Polanów – Koszalin, oraz drogi powiatowe i gminne.

Dojazd z Miastka do Gdańska zajmuje od 2,00 h. Z Miastka do Szczecina pojedziemy w 3h. Czas dojazdu z Miastka do najbliższych miast powiatowych wynosi odpowiednio: Słupsk 1 h, Koszalin 1h5min, Sławno 50 min, Bytów 40 min, Człuchów 45 min, Szczecinek 45 min.

Rysunek 13: Szkielet układu komunikacyjnego gminy

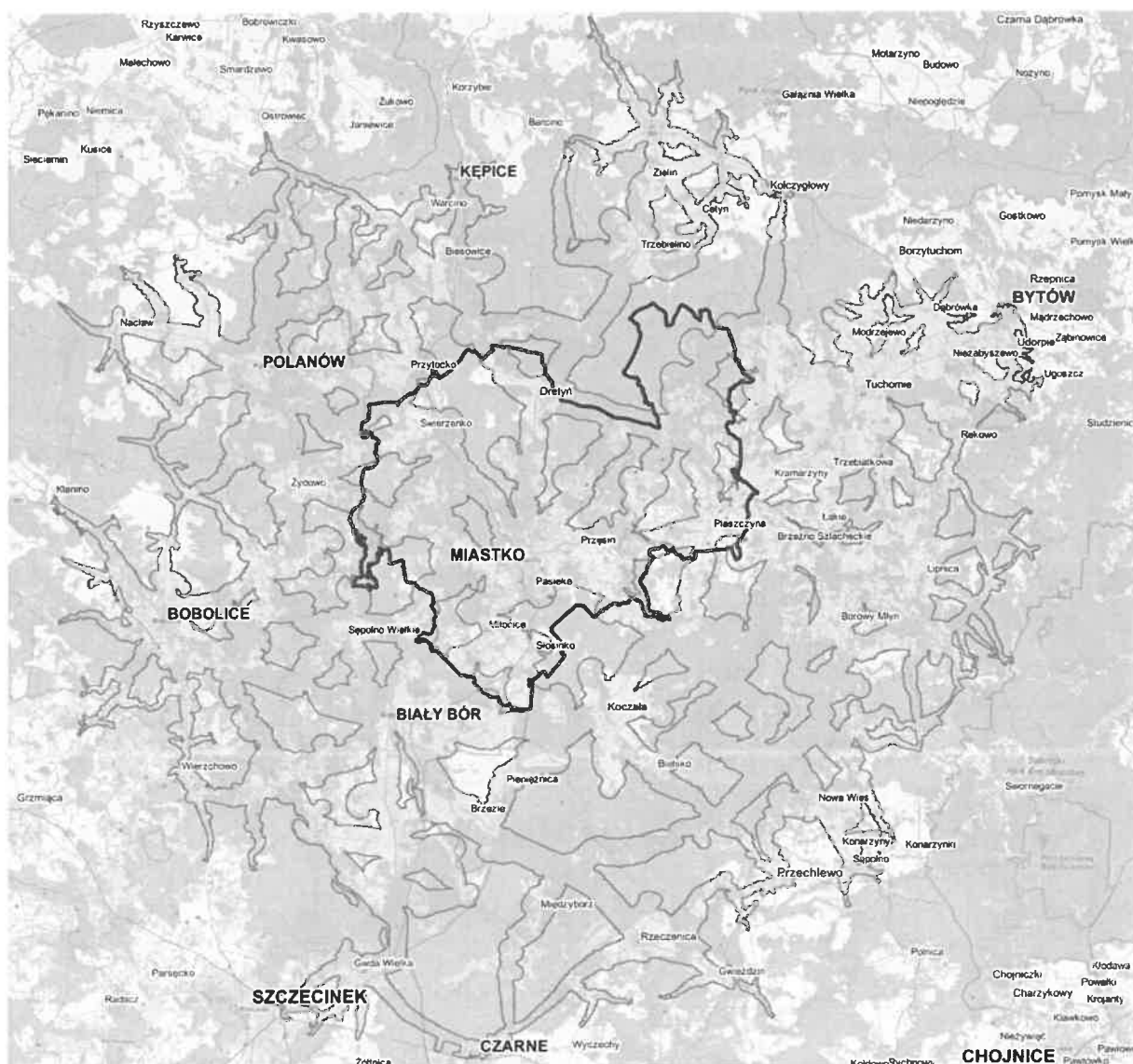

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOO GUGiK

Istotną rolę prorozwojową gminy stanowi zmodernizowana niezelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 405 relacji Piła Główna – Szczecinek – Słupsk – Ustka. Lokalni samorządowcy z terenu Pomorza Środkowego od dawna wnioskuje o reaktywację linii kolejowych na swoich terenach (Linia 212 Korzybie w gm. Kępice – Bytów w kierunku Lipusza, Kościerzyny i dalej Trójmiasta). W październiku 2024 r.

podpisano deklarację dotyczącą przywrócenia ruchu na w/w linii, co w pewnym stopniu poprawi dostępność komunikacyjną gminy Miastko.

Rysunek 14: Zasięg 45-minutowej podróży samochodowej z centrum gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie TravelTime

2.3.3.5. Transport zbiorowy

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 405 (Piła Główna - Ustka). Na obszarze gminy (Szczecinek – Słupsk) linia jest jednotorowa – niezelektryfikowana. W 2019 roku wznowiono ruch pasażerski w relacji Szczecinek – Słupsk. Obecnie (10.2024) na linii kursuje 6 par pociągów w relacji Słupsk – Szczecinek (z czego 2 pary mają przedłużony kurs ze Szczecinka dalej do Chojnic linią 210). Jedna para ma kurs przedłużony do stacji Runowo Pomorskie. Przewozy realizowane są spalinowymi szynobusami spółki POLREGIO. Z szynobusów licznie korzysta m.in. młodzież ucząca

się w szkołach średnich Szczecinka. Czas dojazdu do Szczecinka to 40 minut. Do Słupska z Miastka dojedziemy koleją w godzinę. Słupsk i Szczecinek, to najważniejsze węzły kolejowe w pobliżu gminy Miastko, obsługujące ruch dalekobieżny i umożliwiające podróż do innych części kraju.

Komunikację autobusową na terenie gminy Miastko obsługuje PKS w Bytowie S.A. Komunikacja autobusowa ma priorytet na skomunikowanie obszaru gminy z gminami i miastami powiatowymi w województwie pomorskim. Znacznie gorzej wygląda skomunikowanie między Miastkiem a sąsiednimi powiatami województwa zachodniopomorskiego.

Coraz bardziej widocznym problemem staje się wykluczenie komunikacyjne. Grupą, która najbardziej cierpi z powodu nieistniejącej lub źle zorganizowanej komunikacji jest młodzież i osoby starsze. Problem swobodnego przemieszczania się np. do szkoły lub osób starszych np. do usług medycznych dotyka w znacznej mierze obszarów wiejskich gminy, niekiedy oddalonych o dziesiątki kilometrów od najbliższego ośrodka miejskiego.

2.3.3.6. Transport indywidualny

Samochód pozostaje podstawowym środkiem transportu na terenie gminy Miastko. W latach 2013 – 2023 ilość samochodów na 1000 mieszkańców w powiecie bytowskim wzrosła o 44%. (538 w 2013, 773 w 2023). Są to wartości wyższe niż notujemy dla województwa pomorskiego.

Rocznie na terenie Miastka dochodzi do ok 60 zdarzeń drogowych. Średnio ok 6 osób ponosi lekkie obrażenia w wyniku wypadków, a 1 osoba obrażenia ciężkie lub śmierć.

W gminie Miastko znajduje się 21,3 km dróg rowerowych. Gęstość sieci dróg rowerowych w odniesieniu do powierzchni gminy wynosi 4,56 km/100 km². Jest to wartość niższa niż dla Bytowa (5,33) oraz województwa Pomorskiego (8,99) ale wyższa niż dla powiatu bytowskiego (2,31). Ze względu na niską gęstość zaludnienia i dużą powierzchnię gęstość sieci rowerowej w odniesieniu do ilości mieszkańców wykazuje w Miastku wyższe wartości (Miastko 11,94, Bytów 4,19, powiat bytowski 6,61, woj. Pomorskie 7,44 [km/10000 mieszk.]).

2.3.3.7. Infrastruktura techniczna i OZE

Obszar gminy charakteryzuje się niższym niż średnia wojewódzka odsetkiem ludności korzystającej z kanalizacji oraz wodociągów. Sieć gazowa występuje w znikomym zakresie i jest ograniczona do terenu miasta. Gaz LNG dostarczany jest do miejskiego systemu za pośrednictwem cystern samochodowych i podlega gazyfikacji i wprowadzeniu do sieci.

Tabela 28: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci

Obszar	Wodociąg [%]	Kanalizacja [%]	Gaz [%]
Polska	92,6	72,6	56,3
Województwo pomorskie	96,8	84,7	51,7
Powiat bytowski	93,5	77,0	22,1
Miastko	92,7	77,5	5,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (2023)

W 2023 roku długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 125,5 km. Na obszarach bez kanalizacji, ścieki komunalne są zbierane w zbiornikach na nieczystości ciekłe lub odprowadzane przez przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Miastko jest obsługiwana przez dwie oczyszczalnie ścieków, zlokalizowane w Dretyniu i Węgorzynku. W najbliższych latach rozwój przestrzenny gminy spowoduje wzrost zapotrzebowania na wodę, co z kolei zwiększy ilość produkowanych ścieków. Dlatego konieczny jest zrównoważony rozwój sieci kanalizacyjnej, dostosowany do tych zmian. Kluczowymi inwestycjami w gospodarce ściekowej będzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz odcinków rurociągów tłocznych, zgodnie z odrębnymi planami dotyczącymi systemu wodno-ściekowego.

Na terenie Miastka funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (ZEC) zarządza systemem ciepłowniczym i wykorzystuje dwie kotłownie węglowe: KR-1 przy ul. Kowalskiej (podstawowa) oraz przy ul. Niepodległości (szczytowa), o łącznej mocy 10,07 MW.

W 2023 roku odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w gminie Miastko wynosił 41,9% (limit spełniony – 35%) a tym samym był nieznacznie niższy niż średnia dla powiatu bytowskiego (46,4%) oraz województwa pomorskiego (44,4%). W 2024 rok odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w gminie Miastko wynosił 44,5% (limit nieznacznie niespełniony – 45%).

Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowane są poza terenem gminy Miastko. Na terenie gminy w miejscowości Gatka zlokalizowane jest składowisko odpadów komunalnych. Składowisko przewidziane jest do rekultywacji.

W 2023 roku odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w gminie Miastko wynosił 41,9% a tym samym był nieznacznie niższy niż średnia dla powiatu bytowskiego (46,4%) oraz województwa pomorskiego (44,4%).

Przez obszar gminy przebiega linia przesyłowa 400 kV z Gdańska Przyjaźń do Żydowa, która nie jest podłączona do lokalnej sieci dystrybucji energii elektrycznej. Gmina Miastko otrzymuje energię elektryczną z GPZ Miastko, który jest połączony z Krajowym Systemem Elektroenergetycznym (KSE) za pomocą dwóch linii: Żydowo-

Miastko i Miastko-Ostrowite. Średni wiek linii średniego napięcia wynosi około 40 lat, a ich stan techniczny jest oceniany jako dobry. Podczas modernizacji i rozbudowy sieci średniego napięcia, standardem na terenach zabudowanych staje się stosowanie sieci kablowej.

Na terenie gminy Miastko znajduje się kilka różnorodnych instalacji OZE o łącznej mocy 3,65 MW, z czego ponad połowę generują biogazownia w miejscowości Piaszczyzna. Ponadto na terenie gminy znajdują się dwie farmy PV oraz dwie niewielkie elektrownie wodne. We wschodniej części gminy w okolicy Wałdowa znajduje się farma wiatrowa składająca się z siedmiu turbin. W ostatnich latach na terenie Gminy Miastko wydawanych wiele decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz decyzji o warunkach zabudowy dla OZE. Częściowo są wnioski dotyczące dużych instalacji na setki hektarów.

Tabela 29: Instalacje OZE na terenie gminy

Miejscowość lokalizacja instalacji	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
Kawcze	0,090	el. wodna
Kawcze	0,062	el. wodna
Piaszczyzna	2,000	biogazownia
Wołcza Wielka	0,500	el. słoneczna
Miłocice	0,997	el. słoneczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych URE za czerwiec 2024

2.3.3.8. Planowanie przestrzenne

Odsetek pokrycia gminy MPZP jest bardzo niski i dla 2022 roku wynosił 1,8%. Średni udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem (%) w grupie porównawczej w 2022 roku wynosił dziesięciokrotnie więcej (17,3%). Największy obszarowo MPZP w gminie Miastko uchwalono w związku budową linii 400kV. Również obszar zabudowany Miastka pokryty jest planami miejscowymi tylko fragmentarycznie – większe MPZP znajdują się w okolicy Bobięcina i Pasiaki. Gmina Miastko posiada Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Ostatnia aktualizacja dokumentu została przeprowadzona w 2017 roku.

Z niskim stopniem pokrycia terenu gminy Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, związany jest problem wydawania bardzo dużych ilości decyzji o warunkach zabudowy, co prowadzi do chaosu przestrzennego, niekontrolowanego rozlewania się zabudowy, a także prowadzi do powstawania zabudowy w obszarach odległych, pozbawionych podstawowej infrastruktury. Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (średnia 3-

letnia) w roku 2022 wynosiła 8,48, przy średniej dla grupy porównawczej 6,58. Obecnie (2024) gmina prowadzi prace nad projektem Planu Ogólnego, zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Rysunek 15: Lokalizacja MPZP na terenie gminy Miastko

Źródło: Opracowanie własne danych https://mapa.inspire-hub.pl/#/gmina_miastko

2.3.3.9. Warunki klimatyczne

Gmina Miastko, tak jak cała Polska, leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Na terenie kraju można wydzielić także regiony klimatyczne, które charakteryzują się określonym wpływem klimatu kontynentalnego lub oceanicznego. Gmina Miastko zgodnie z klasyfikacją wg W. Okołowicza, znajduje się w regionie

pomorskim. Charakteryzuje się on silnym wpływem klimatycznym Morza Bałtyckiego oraz silnym oddziaływaniem mas powietrza znad Atlantyku.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,4°C. Najwyższe temperatury odnotowuje się w lipcu, średnio 18,2°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -4,5°C. W ciągu roku temperatura waha się w granicach 22,7°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 661 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 83 mm. Najsuchszym miesiącem jest luty z 32 mm opadów. Okres wegetacyjny trwa około 180 dni. Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Najmniejszy udział jest wiatrów północno-wschodnich. Lokalny klimat jest ostrzejszy od pozostałych terenów województwa. Występują tu niższe średnie roczne temperatury oraz większa ilość dni mroźnych.

2.3.3.10. Podsumowanie wymiaru środowiskowo-przestrzennego

Kluczowe wyzwania w ramach wymiaru środowiskowo-przestrzennego wiążą się z peryferyjnym położeniem Miastka, na skraju województwa, z dala od dużych ośrodków. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, postuluje wzmocnienie roli Miastka w strukturze osadniczej obszaru, przez nadanie mu funkcji i generowanie usług odpowiednich dla miast powiatowych i wzmocnienie funkcji lokalnego centrum usług.

Miastko jest **dziewiątą największą gminą** w Polsce – rodzi to konkretne wyzwania dotyczące zagospodarowania terenu, dostępności do usług i mobilności – wynikające z niewielkiej gęstości zaludnienia. Ponadto ponad 30 procent gminy to **tereny cenne przyrodniczo** (prawnie chronione) a lesistość to ponad 53%. Głównie są to lasy iglaste – sosnowe. Wysoka lesistość oraz liczne formy ochrony przyrody stanowią z jednej strony **ograniczenie dla rozwoju gospodarczego** w innych branżach niż pozyskiwanie i obróbka drewna i produktów na bazie drewna a także produktów runa leśnego. Z drugiej strony **las, jeziora i rzeki, są atutem** w budowaniu oferty turystycznej i poprawie jakości życia mieszkańców obszaru, dzięki różnorodnym formom rekreacji i aktywnego wypoczynku.

Na obszarze gminy znajduje się też niewielka ilość obszarów rolnych – gruntów ornych oraz łąk i pastwisk. W większości są to tereny o niskich lub średnich parametrach.

Obszar gminy posiada malowniczą, **urozmaiconą rzeźbę terenu**, którą tworzą liczne formy polodowcowe. Krajobraz jest pofałdowany, z licznie występującymi malowniczymi, wzniesieniami, dolinami, jarami i wąwozami. Różnorodna rzeźba terenu, jeziora oraz lasy przyczyniają się do atrakcyjności turystycznej gminy Miastko. **Malowniczo położone, czyste jeziora** o zróżnicowanej linii brzegowej, bogate w ryby, wzbogacają krajobraz Miastka i stwarzają doskonałe warunki do rozwoju

turystyki kwalifikowanej, zwłaszcza wodnej. W gminie Miastko znajdują się liczne rzeki, z których największe to Studnica, Wieprza i Brda. Rzeki te sprzyjają rozwojowi turystyki, sportów wodnych oraz wędkarstwa. Ponadto na terenie gminy znajdują się szlaki spływu kajakowego. Na dzień dzisiejszy, baza turystyczna rozumiana jako **oferta noclegowa jest skromna**. Nieco lepiej wygląda infrastruktura turystyczna i rekreacyjna.

Gmina Miastko jest bogata w zabytki, które odzwierciedlają jej historyczne i kulturowe dziedzictwo, nie są to jednak zabytki o znaczeniu krajowym. Na terenie gminy znajdują się ciekawe relikty grodzisk wczesnośredniowiecznych. Usługi turystyczno-rekreacyjne świadczą głównie większe ośrodki wypoczynkowe, indywidualne letniska, pola biwakowe oraz coraz częściej gospodarstwa agroturystyczne. Całoroczne usługi turystyczne są tu rzadkością. Rozwija się natomiast **sektor agroturystyczny**.

Ważnym kierunkiem rozwoju jest **rozbudowa oferty i infrastruktury turystyki wodnej**, zwłaszcza kajakowej, żeglarskiej oraz kąpielisk. Liczne jeziora i rzeki gminy stwarzają dogodne warunki do rekreacji, jednak obecna infrastruktura – pomosty, miejsca wodowania, przystanie, zaplecze sanitarne czy wypożyczalnia – jest niewystarczająca. Wymaga wzmocnienia również oferta spływów i usług towarzyszących. Kąpieliska, mimo dużego potencjału, także potrzebują poprawy bezpieczeństwa, oznakowania i zaplecza. Rozwój turystyki wodnej może istotnie wzmocnić funkcję turystyczną gminy i podnieść jakość życia mieszkańców.

Szkielet układu komunikacyjnego gminy Miastko stanowią drogi krajowe 20 oraz 21, które spotykają się w Miastku. Są to drogi jednojezdniowe dwukierunkowe bez utwardzonego pobocza awaryjnego. Drogi te przebiegają przeważnie przez centra miejscowości. Na terenie Gminy nie są obecnie przygotowywane ani realizowane żadne inwestycje w zakresie rozbudowy sieci dróg krajowych. Tocząca się od lat dyskusja na temat **budowy obwodnicy Miastka** nie została sfinalizowana. Istotne znaczenie dla Miastka ma linia kolejowa Szczecinek – Słupsk.

Coraz bardziej widocznym problemem staje się **wykluczenie komunikacyjne**. Grupą, która najbardziej cierpi z powodu nieistniejącej lub źle zorganizowanej komunikacji jest młodzież i osoby starsze. Problem swobodnego przemieszczania się np. do szkoły lub osób starszych np. do usług medycznych dotyka w znacznej mierze obszarów wiejskich gminy, niekiedy oddalonych o dziesiątki kilometrów od najbliższego ośrodka miejskiego.

Obszar gminy charakteryzuje się niższym niż średnia wojewódzka odsetkiem ludności korzystającej z kanalizacji oraz wodociągów. Sieć gazowa występuje w znikomym zakresie. Dlatego konieczny jest **zrównoważony rozwój sieci kanalizacyjnej**, dostosowany do tych zmian. Instalacje OZE nie są mocno rozbudowane. Gmina leży na terenie II – korzystnej strefy wiatrowej.

Wyzwaniem dla Miastka jest **polityka przestrzenna**, szczególnie w obliczu wdrażanej reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego. Odsetek obszarów pokrytych MPZP wynosi poniżej 2%. Brak decyzji dotyczących polityki przestrzennej jest destymulantą dla rozwoju obszaru i może prowadzić do tworzenia się chaosu przestrzennego i degradacji cennego krajobrazu.

2.4. WYNIKI BADAŃ SPOŁECZNYCH

Proces strategiczny, związany z opracowaniem raportu diagnostycznego obszaru gminy Miastko, obejmował włączenie społeczności lokalnej (partycypację). Elementem pośredniej partycypacji społecznej były dwa kluczowe badania opinii społecznej – mieszkańców (badanie powszechne) oraz lokalnych liderów (kluczowi interesariusze obszaru).

2.4.1. Wyniki badań mieszkańców

Ankieta cieszyła się dużym zainteresowaniem (łącznie 150 wypełnień), co pokazuje, że mieszkańcy byli gotowi wypowiadać się w kwestii potrzeb i rozwoju miejsca, w którym mieszkają.

Jako najsilniejsze strony obszaru mieszkańcy wymieniają:

- Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni),
- Więzy i tradycje rodzinne,
- Bezpieczeństwo,
- Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki,
- Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi.

Obszary jakie mieszkańcy najsłabiej oceniają to:

- Oferty pracy, rynek pracy,
- Wysokość zarobków i płac,
- Oferta usług zdrowotnych,
- Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa,
- Komunikacja i transport zbiorowy.

Przedsięwzięcia jakie powinny być zrealizowane zasadniczo odpowiadają na najważniejsze problemy zauważane przez mieszkańców, tj.:

- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna),
- Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań,
- Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia,

- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.

Z badania wynika, że w gminie zapewniony jest dostęp do podstawowych usług. Natomiast mieszkańcy Miastka z części usług korzystają poza obszarem gminy – specjalistycznych usług zdrowotnych, usług kultury wysokiej, usług kultury rozrywkowej, zakupów artykułów przemysłowych, odzieży, AGD. Poza obszarem gminy często korzystają też z usług gastronomicznych, imprez sportowych, realizacji własnych pasji, ale też pracy zawodowej czy doradztwa specjalistycznego. W tych obszarach usługi na obszarze gminy nie są zapewnione w odpowiedniej ilości i/lub jakości.

Ankietę wypełniło zdecydowanie więcej kobiet, ponad 2/3 wypełniających, przez co można wysunąć wniosek, że kobiety są osobami bardziej zaangażowanymi w życie społeczności lokalnej. Ponadto najczęściej wypełnień zauważa się wśród mieszkańców w szczycie swojej aktywności zawodowej 31-45 lat i z wykształceniem wyższym.

2.4.2. Wyniki badań liderów

W badaniu liderów wzięli udział przedstawiciele Zespołu Doradczego, ściśle wyselekcjonowani przedstawiciele różnych środowisk – publicznego, społecznego, gospodarczego i opiniotwórczego (wysokie zróżnicowanie i reprezentatywność), mający najczęściej konstruktywnych i cennych uwag i komentarzy z punktu widzenia rozwoju obszaru.

Jako najsilniejsze strony obszaru liderzy wymieniają:

- Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki,
- Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni),
- Bezpieczeństwo,
- Więzy i tradycje rodzinne,
- Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historię,
- Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców,
- Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego,
- Oferta edukacji i kształcenia się.

Obszary jakie liderzy najslabiej oceniają to:

- Oferty pracy, rynek pracy,
- Wysokość zarobków i płac,
- Oferta usług zdrowotnych,
- Warunki dla przedsiębiorczości – otwarcia i prowadzenia własnej firmy,
- Komunikacja i transport zbiorowy.

Aby poprawić warunki życia i zachęcić zwłaszcza młodych mieszkańców do pozostania bądź powrotu na obszar gminy według liderów, w pierwszej kolejności powinny zostać poczynione następujące działania:

- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna),
- Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań,
- Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia,
- Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego,
- Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.

Przedsięwzięcia te w pełni odpowiadają największym deficytom obszaru gminy zdefiniowanym przez lokalnych liderów oraz wybranym potencjałom (silnym stronom).

Z badania wynika, że w gminie zapewniony jest dostęp do podstawowych usług. Natomiast liderzy gminy Miastko z części usług korzystają poza obszarem gminy – specjalistycznych usług zdrowotnych, usług kultury wysokiej, usług kultury rozrywkowej, zakupów artykułów przemysłowych, odzieży, AGD. Poza obszarem gminy często korzystają też z usług gastronomicznych, realizacji własnych pasji, ale też pracy zawodowej czy doradztwa specjalistycznego. W tych obszarach usługi na obszarze gminy nie są zapewnione w odpowiedniej ilości i/lub jakości.

2.4.3. Wspólne wnioski

Analizując wnioski z przeprowadzonych badań wśród mieszkańców gminy oraz lokalnych liderów, można wyciągnąć wspólne wnioski i spostrzeżenia.

Wszyscy badani jako **najsilniejsze strony** obszaru wymieniali:

- **Jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni),**
- **Atrakcyjność turystyczna: przyrodnicza i kulturowa, zabytki,**
- **Więzi i tradycje rodzinne,**
- **Bezpieczeństwo.**

Dla mieszkańców były to jeszcze:

- Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi.

A dla liderów:

- Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historię,
- Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców,
- Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego,
- Oferta edukacji i kształcenia się.

Wszyscy badani jako **najslabiej oceniane obszary** wymieniali:

- **Oferty pracy, rynek pracy,**
- **Wysokość zarobków i płac,**

- **Oferta usług zdrowotnych,**
- **Komunikacja i transport zbiorowy.**

Dla mieszkańców była to jeszcze:

- Oferta i infrastruktura kulturalna i rozrywkowa.

A dla liderów:

- Warunki dla przedsiębiorczości – otwarcia i prowadzenia własnej firmy.

Najważniejsze **przedsięwzięcia**, jakie powinny być zrealizowane zdaniem wszystkich badanych to:

- **Tworzenie nowych miejsc pracy,**
- **Lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna),**
- **Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań,**
- **Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia.**

Dla mieszkańców była to jeszcze:

- Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.

A dla liderów:

- Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego,
- Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że na część wskazywanych działań gmina ma wpływ wyłącznie pośredni, gdyż dotyczą one albo właściwości gospodarczej – przedsiębiorstw (np. tworzenie nowych miejsc pracy), albo właściwości pozostałych samorządów lub władzy centralnej (np. tworzenie zewnętrznych połączeń komunikacyjnych, w tym drogi krajowe czy trasy kolejowe). Natomiast część proponowanych inwestycji, np. poprawa dostępności opieki zdrowotnej, wsparcie rozwoju budownictwa, wsparcie przedsiębiorczości, poprawa oferty kulturalnej czy planowanie przestrzenne, mogą zostać objęte zainteresowaniem gminy na etapie strategicznym i określania kierunków rozwoju i inwestycji.

2.5. ANALIZA ZDIAGNOZOWANYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH

2.5.1. Kluczowe potencjały

Potencjały obszaru gminy to przede wszystkim posiadane zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie

(dochody) lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy obszaru. Potencjały to **możliwości rozwoju, zbudowane na kompetencjach, sprawnościach i posiadanych zasobach**, a także na umiejętnym korzystaniu z zasobów otoczenia, które mają służyć osiągnięciu określonych celów lub kierunków rozwojowych.

Potencjały te mogą zostać wykorzystane do określania kluczowych potrzeb, a co za tym idzie celów i projektów strategicznych, stanowiąc wsparcie i wzmocnienie tych aspektów. Potencjały klasyfikuje się w trzech wymiarach – społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym.

Potencjały zostały zidentyfikowane w trakcie przeprowadzonej diagnozy w procesie warsztatowym, podczas mapowania i rangowania tych kategorii czynników, według oceny możliwości ich wykorzystania, unikalności oraz wartości dodanej i potencjału rozwoju.

Rysunek 16: Warsztaty diagnostyczne w Miastku – identyfikacja kluczowych potencjałów

Źródło: materiał własny

W zakresie **kluczowych potencjałów z poziomu całego obszaru** zidentyfikowano i sklasyfikowano je według poniższego zestawienia

Tabela 30: Kluczowe potencjały gminy Miastko

Potencjały GMINA MIASTKO
SPOŁECZNE
Działalność (aktywność) istniejących organizacji pozarządowych (seniorzy, stowarzyszenia)
Infrastruktura szkół zawodowych
Rozwinięta infrastruktura oświatowa
Rozwinięta infrastruktura zdrowotna: Szpital – personel, infrastruktura, oddziały
Podstawowe budownictwo mieszkaniowe
Prężna działalność parafii rzymskokatolickich i greckokatolickiej
Wydarzenia kulturalne dla mieszkańców (Łap music, warsztaty dla kobiet itd.)
Organizacje i kluby sportowe (klub zapaśniczy, Start Miastko, UKS Morena, MTS Hamer)
Bezpieczeństwo publiczne
GOSPODARCZE
Branża drzewna (np. ExPro PPHUT Import-Export)
Lokalizacja i komunikacja drogowa i kolejowa na cele gospodarcze
Branża spedycyjna i transportowa
Dostępne tereny pod strefę ekonomiczną
Gospodarstwa agroturystyczne
Produkty lokalne (miody, wędliny itd.)
Zawodowe Centrum Branżowe
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNE
Czyste powietrze
Walory krajobrazowe (jeziora, rzeki, lasy)
Szlak zwiniętych torów (szlak rowerowy)
Wstępnie rozwinięta infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa i kanalizacyjna)
Warunki przestrzenne pod inwestycje OZE
Oferta kulturowa (Rummel)
Komunikacja drogowa i kolejowa

Źródło: Opracowanie własne

Dzięki temu procesowi, przeprowadzonemu z udziałem szerszej grupy interesariuszy w formie warsztatowej, w efekcie udało się wyselekcjonować i ocenić potencjał lokalnych zasobów, które mogą być wykorzystane dla generowania łańcuchów produktów, oraz zidentyfikować kluczowe produkty, o największym **potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności.**

Podsumowanie zidentyfikowanych potencjałów

Gmina Miastko wyróżnia się różnorodnymi potencjałami społecznymi, gospodarczymi i środowiskowo-przestrzennymi, które stanowią solidną bazę do jej dalszego rozwoju.

Gmina Miastko charakteryzuje się potencjałem organizacji pozarządowych, w tym organizacji seniorów oraz różnorodnych stowarzyszeń. Ważnym aspektem jest

rozwinięta infrastruktura edukacyjna, obejmująca zarówno szkoły zawodowe, jak i ogólną infrastrukturę oświatową. Równie istotna jest rozwinięta infrastruktura zdrowotna, w tym szpital wyposażony w odpowiedni personel i oddziały. Podstawowe budownictwo mieszkaniowe zapewnia wstępne warunki zamieszkania dla mieszkańców. Prężnie działające parafie rzymskokatolickie i greckokatolicka odgrywają znaczącą rolę w życiu społeczności lokalnej. W gminie organizowane są również liczne wydarzenia kulturalne, takie jak koncerty i warsztaty, które cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Sport i rekreacja są wspierane przez różne organizacje i kluby sportowe. Bezpieczeństwo publiczne również stanowi istotny aspekt życia społecznego w gminie.

Gmina Miastko posiada dobrze rozwiniętą branżę drzewną. Lokalizacja i komunikacja drogowa oraz kolejowa sprzyjają działalności gospodarczej, ułatwiając transport i spedycję. W gminie dostępne są tereny pod strefę ekonomiczną, które odpowiednio zaplanowane i przygotowane stwarzają dodatkowe możliwości inwestycyjne. Ważnym elementem gospodarki są również gospodarstwa agroturystyczne oraz produkcja lokalnych produktów, takich jak miody i wędliny. Tworzone są także instytucje wspierające rozwój zawodowy, takie jak Zawodowe Centrum Branżowe.

Gmina Miastko może pochwalić się czystym powietrzem oraz atrakcyjnymi walorami krajobrazowymi, w tym jeziorami, rzekami i lasami. Potencjałem jest m.in. szlak rowerowy Szlak Zwiniętych Torów. Infrastruktura techniczna, w tym sieć wodociągowa i kanalizacyjna, jest wstępnie rozwinięta, co umożliwia dalsze inwestycje. Istnieją także warunki przestrzenne sprzyjające inwestycjom w odnawialne źródła energii. Oferta kulturowa, w tym budowane wokół postaci takich jak Rummel, stanowią dodatkowy atut. Również infrastruktura komunikacyjna, zarówno drogowa, jak i kolejowa, sprzyja rozwojowi gminy.

Dzięki połączeniu tych trzech wymiarów – społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego – Miastko posiada solidne fundamenty, które można wykorzystać do zrównoważonego rozwoju. Kluczowe będzie skuteczne wykorzystanie tych potencjałów oraz ich dalsze wspieranie, aby przyciągać nowych mieszkańców, inwestorów oraz turystów, a także wzmacniać lokalną gospodarkę i podnosić jakość życia mieszkańców.

2.5.2. Kluczowe problemy

Problemy – bariery rozwojowe – to zjawiska lub czynniki (wewnętrzne i zewnętrzne), które **uniemożliwiają lub utrudniają realizację kierunków lub celów rozwojowych**. Składają się na nie niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały, istniejąca sytuacja negatywna, niekorzystne warunki (zamiast pożądanych), itd. w trakcie procesu diagnostycznego, metodą warsztatową, wyodrębniono problemy kluczowe, które wynikają z innych problemów pośrednich / przyczyn, i które mogą generować wiele odczuwalnych skutków / trudności,

wspólnych dla całego środowiska społeczno-gospodarczego. Deficyty te budowane są w układzie tzw. **drzewa problemów**, czyli matrycy logicznej, uporządkowanej w układzie:

- **przyczyna → problem → skutek**

W ramach budowania matrycy logicznej, poza określeniem samych problemów zasadniczych, diagnozowano również, co powoduje dany problem oraz jakie negatywne efekty przynosi. Identyfikując podstawowe bariery rozwojowe i problemy dotyczące całego obszaru dokonano ich grupowania na obszary tematyczne, w wymiarach gospodarczym, społecznym i środowiskowo-przestrzennym. Dokonano także analizy **związków przyczynowo-skutkowych** i wskazania problemu kluczowego, generującego najwięcej problemów, którego skutki są najszersze i najbardziej odczuwalne dla interesariuszy.

Wypracowane drzewo problemów, wraz z ich przyczynami i skutkami prezentują poniższe matryce logiczne – wyodrębnione dla kluczowych wymiarów: społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego.

Drzewo problemów w **wymiarze społecznym** jak poniżej:

Tabela 31: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar społeczny

WYMIAR SPOŁECZNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM	SKUTEK
Zmniejszająca się liczba ludności, co obniża popyt na lokalne usługi. Niewystarczające środki budżetowe, które ograniczają możliwości rozbudowy infrastruktury usług. Mała liczba miejsc w żłobkach i brak inwestycji w infrastrukturę mieszkaniową	1. Deficyty w zakresie usług publicznych Niewystarczająca ilość i jakość oferowanych usług publicznych w obszarach ochrony zdrowia, edukacji oraz mieszkalnictwa. Dotyczy to zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej, pomimo dostępu do infrastruktury szpitalnej. Ograniczenia w dostępie do żłobków oraz niska atrakcyjność oferty edukacyjnej. Wyraźny niedobór mieszkań komunalnych i prywatnych spełniających standardy jakościowe oczekiwane przez mieszkańców.	Ograniczony dostęp do żłobków i przedszkoli, co utrudnia powrót na rynek pracy młodych rodziców. Wzrost migracji zewnętrznej, szczególnie wśród młodszych mieszkańców, w poszukiwaniu lepszych warunków. Spadek jakości życia mieszkańców i mniejsza atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania.
Ograniczone środki finansowe na rozwój infrastruktury kulturalnej. Malejące zainteresowanie lokalną ofertą kulturalną na rzecz oferty większych ośrodków. Niewielka liczba organizacji wspierających inicjatywy kulturalne i rozrywkowe.	2. Niewystarczająca oferta kulturalna i rozrywkowa Niewystarczająca ilość i jakość usług kulturalnych i rozrywkowych. Niska konkurencyjność i brak dostosowania do różnicowanych potrzeb odbiorców. Istotne braki w infrastrukturze publicznej dedykowanej celom kulturalnym i rozrywkowym, ograniczające możliwości rozwoju w tych obszarach.	Spadek aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców w życie kulturalne. Migracja młodych ludzi do większych miast oferujących lepszą infrastrukturę rozrywkową. Spadek atrakcyjności turystycznej gminy.
Spadek aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców w życie kulturalne. Migracja młodych ludzi do większych miast oferujących lepszą infrastrukturę rozrywkową. Spadek atrakcyjności turystycznej gminy.	3. Niewystarczające zaangażowanie społeczne Niski poziom zaangażowania obywatelskiego oraz społecznego, mimo obecności licznych organizacji pozarządowych. Znaczne różnicowanie społeczne oraz nasilająca się polaryzacja, negatywnie wpływająca na wspólne działania i inicjatywy społeczne.	Brak wspólnych działań i inicjatyw, co ogranicza rozwój kapitału społecznego. Niski poziom integracji mieszkańców. Zmniejszone poczucie wspólnoty i spójności społecznej.

Źródło: Opracowanie własne

Drzewo problemów w **wymiarze gospodarczym** jak poniżej:

Tabela 32: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar gospodarczy

WYMIAR GOSPODARCZY		
PRZYCZYNA	PROBLEM	SKUTEK
Brak wsparcia dla młodych przedsiębiorców i ograniczona dostępność usług doradczych. Niski poziom wykształcenia ekonomicznego i brak kultury przedsiębiorczości. Mała liczba dużych przedsiębiorstw i brak dywersyfikacji rynku pracy.	1. Niski poziom przedsiębiorczości Relatywnie niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Ograniczona aktywność w zakresie zakładania nowych przedsiębiorstw oraz brak dywersyfikacji lokalnego rynku. Istotna bariera dla rozwoju gospodarczego obszaru, ograniczająca jego konkurencyjność oraz innowacyjność.	Ograniczone możliwości zatrudnienia i niski wzrost gospodarczy gminy. Brak innowacji i stagnacja lokalnej gospodarki. Ograniczona konkurencyjność gminy w regionie.
Brak infrastruktury technicznej i uzbrojonych terenów. Niewystarczające środki na rozwój stref inwestycyjnych. Brak zainteresowania inwestorów lokalnym rynkiem.	2. Niewystarczająca oferta inwestycyjna Niewystarczająca oferta inwestycyjna na obszarze gminy. Brak dostępu do odpowiedniej infrastruktury technicznej, w tym uzbrojonych stref i terenów inwestycyjnych. Ograniczona dostępność zasobów niezbędnych do realizacji zamierzeń inwestycyjnych, zniechęcająca do lokowania kapitału na obszarze gminy.	Niska konkurencyjność i atrakcyjność gminy dla inwestorów. Brak nowych miejsc pracy i niskie perspektywy rozwoju gospodarczego. Zmniejszenie dochodów z podatków, co wpływa na budżet gminy.
Niska liczba ofert pracy w stosunku do liczby osób poszukujących zatrudnienia. Brak inwestycji w tworzenie nowych miejsc pracy. Mała liczba przedsiębiorstw lokalnych.	3. Wysokie bezrobocie Relatywnie wysoki poziom bezrobocia w porównaniu do innych ośrodków regionalnych. Dotkliwość szczególnie zauważalna w przypadku młodych osób wchodzących na rynek pracy. Negatywny wpływ na możliwość skutecznej zawodowej zmiany pokoleniowej oraz rozwój kariery zawodowej młodych ludzi.	Wysoki poziom emigracji młodych ludzi. Zmniejszenie liczby osób w wieku produkcyjnym. Spadek dochodów budżetowych i obciążenie pomocy społecznej.

Źródło: Opracowanie własne

Drzewo problemów w **wymiarze środowiskowo-przestrzennym** jak poniżej:

Tabela 33: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar środowiskowo-przestrzenny

WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM	SKUTEK
Brak kompleksowego planowania przestrzennego. Deficyty w sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gospodarki odpadami. Niewystarczające środki na transformację energetyczną.	1. Deficyty w zakresie zrównoważonego gospodarowania przestrzenią gminy Brak skutecznego i strategicznego planowania przestrzennego, uniemożliwiający efektywne zarządzanie rozległą przestrzenią gminy. Deficyty w infrastrukturze sieciowej, obejmujące sieci wodociągowe, kanalizacyjne, gospodarkę odpadami oraz transformację energetyczną. Poważne ograniczenie dla zrównoważonego rozwoju obszaru.	Ograniczenia w rozwoju nowych inwestycji. Rosnące problemy środowiskowe, w tym w zakresie gospodarki wodnej i odpadów. Pogorszenie jakości życia mieszkańców.
Niewystarczająco wykształcone produkty i oferta turystyczna i rekreacyjna. Ograniczona współpraca z sektorem komercyjnym. Niska atrakcyjność oferty turystycznej.	2. Niewykorzystany potencjał turystyczny Niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru, mimo istnienia czystego środowiska, rozległych terenów zielonych i podstawowej infrastruktury turystycznej. Brak wydzielonych stref turystycznych, ścieżek i szlaków rowerowych oraz zintegrowanej oferty turystycznej z udziałem sektora komercyjnego. Potencjał przyciągnięcia większej liczby turystów oraz wsparcie dla rozwoju lokalnej gospodarki niewykorzystane.	Zmniejszona liczba odwiedzających i utracone potencjalne dochody. Niska promocja gminy jako miejsca turystycznego. Brak wzrostu gospodarczego w sektorze turystyki.
Problemy z jakością dróg i transportu publicznego. Brak środków na rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Niewielka liczba alternatywnych form transportu, jak ścieżki rowerowe.	3. Niewystarczająca dostępność komunikacyjna Problemy komunikacyjne (wewnętrzne i zewnętrzne) obejmujące sieć dróg, transport publiczny oraz alternatywne formy transportu, takie jak ścieżki rowerowe. Niedostateczna jakość infrastruktury komunikacyjnej, utrudniająca mieszkańcom przemieszczanie się w celach prywatnych, edukacyjnych czy zawodowych. Prowadzenie do potencjalnego wykluczenia komunikacyjnego oraz ograniczenie możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru.	Utrudnienia w mobilności mieszkańców. Ryzyko wykluczenia komunikacyjnego i marginalizacja obszaru. Ograniczenia w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie drzewa problemów

Dzięki temu procesowi możliwa była identyfikacja i selekcja zasadniczych problemów dotyczących obszaru gminy, mapowanie powiązań logicznych problemów z ich przyczynami i skutkami. Konsekwencją tej logicznej, uporządkowanej matrycy jest możliwość generowania kierunkowych obszarów interwencji, określenia celów strategicznych oraz konkretnych działań do podejmowania, mających niwelować wskazane deficyty przy wykorzystaniu posiadanych zasobów i produktów.

W wymiarze społecznym kluczowymi problemami są deficyty w usługach publicznych, niewystarczająca oferta kulturalna i rozrywkowa oraz niski poziom zaangażowania społecznego. Zmniejszająca się liczba ludności, zwłaszcza młodych mieszkańców, obniża zapotrzebowanie na lokalne usługi, co skutkuje ograniczonym dostępem do żłobków i przedszkoli oraz niską jakością usług zdrowotnych i edukacyjnych. Niewystarczające inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową i kulturalną przyczyniają się do migracji młodych mieszkańców do większych miast, co prowadzi do dalszego spadku jakości życia oraz osłabienia poczucia wspólnoty. W efekcie, maleje atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania oraz wzrasta ryzyko społecznej marginalizacji.

Problemy gospodarcze gminy obejmują niski poziom przedsiębiorczości, ograniczoną ofertę inwestycyjną oraz wysokie bezrobocie. Brak wsparcia dla młodych przedsiębiorców oraz ograniczona dostępność usług doradczych hamują rozwój lokalnych inicjatyw gospodarczych i przyczyniają się do niskiej dywersyfikacji rynku pracy. Słaba oferta inwestycyjna, wynikająca z deficytów infrastruktury technicznej i braku terenów uzbrojonych, zniechęca inwestorów do lokowania kapitału, co dodatkowo ogranicza możliwości tworzenia nowych miejsc pracy. Wysokie bezrobocie, szczególnie wśród młodych osób, prowadzi do emigracji zarobkowej, co negatywnie wpływa na struktury demograficzne i generuje dalsze trudności finansowe, w tym zmniejszenie dochodów budżetowych i większe obciążenie pomocy społecznej.

W wymiarze środowiskowo-przestrzennym kluczowym wyzwaniem jest brak strategicznego planowania przestrzennego, co skutkuje deficytami w infrastrukturze sieciowej i ogranicza zrównoważony rozwój gminy. Niedostateczne środki na transformację energetyczną oraz zarządzanie zasobami wodnymi i gospodarką odpadami potęgują problemy środowiskowe i pogarszają jakość życia mieszkańców. Kolejnym problemem jest niewykorzystany potencjał turystyczny – mimo czystego środowiska i dużych terenów zielonych, brak infrastruktury turystycznej ogranicza możliwości przyciągania odwiedzających. Dodatkowo, niewystarczająca dostępność komunikacyjna utrudnia mobilność mieszkańców oraz ich dostęp do ośrodków miejskich, co ogranicza rozwój społeczno-gospodarczy gminy i przyczynia się do marginalizacji obszaru.

Podsumowując, zidentyfikowane problemy stanowią istotne bariery rozwojowe, których pokonanie wymagać będzie kompleksowych działań i inwestycji. Wdrożenie rozwiązań w obszarach usług publicznych, wsparcia dla przedsiębiorczości, zrównoważonego planowania przestrzennego oraz poprawy dostępności komunikacyjnej może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności gminy i poprawy jakości życia jej mieszkańców.

2.5.3. Czynniki warunkujące rozwój (analiza SWOT)

Jedną z podstawowych technik analizy strategicznej, podsumowującej charakterystykę danego obszaru za pomocą różnych czynników jest analiza SWOT. Jest to badanie silnych i słabych stron obszaru (czynniki wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń pojawiających się przed nim (czynniki zewnętrzne). Wykonując podstawową analizę SWOT otrzymujemy zestawienie czterech kategorii:

- listę silnych i słabych stron obszaru
- listę szans i zagrożeń, jakie istnieją lub mogą pojawić się w otoczeniu

Listy te są ograniczone i syntetyczne, zawierają zazwyczaj po kilka najważniejszych i dobrze zdefiniowanych silnych stron i słabości oraz szans i zagrożeń. Umożliwia to koncentrację na tym, co dla jednostki ma najważniejsze znaczenie (i rezygnację z czynników mniej istotnych). Takie świadome i ograniczone pole widzenia ma charakter decyzji strategicznych. Wykonując szczegółową analizę dla gminy dokonano dodatkowego podziału czynników wewnętrznych i zewnętrznych na trzy podstawowe wymiary:

- społeczny
- gospodarczy
- środowiskowo-przestrzenny

Podział analizy na obszary pozwala na szczegółowe przebadanie najważniejszych czynników mających wpływ na rozwój badanego obszaru.

Tabela 34: Zestawienie mocnych i słabych stron gminy Miastko

WYMIAR	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SPOŁECZNY	1. Infrastruktura opieki zdrowotnej.	1. Deficyty w zakresie usług publicznych: niedostateczna liczba żłobków, spowolniony rozwój mieszkalnictwa oraz ograniczona oferta edukacyjna.
	2. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.	2. Niewystarczająca oferta kulturalna i rozrywkowa w porównaniu do większych ośrodków.
	3. Wzrost liczby fundacji i stowarzyszeń wspierających zaangażowanie społeczne.	3. Niski poziom zaangażowania społecznego mieszkańców.
GOSPODARCZY	1. Rozwinięty sektor małych i mikroprzedsiębiorstw.	1. Niski poziom przedsiębiorczości w porównaniu z regionem.
	2. Dobra lokalizacja obszaru (linia kolejowa).	2. Wysoki poziom bezrobocia, szczególnie wśród młodych ludzi.
	3. Wyznaczone tereny pod inwestycje.	3. Brak dużych przedsiębiorstw.
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	1. Obecność rozległych terenów zielonych.	1. Brak spójnej polityki przestrzennej.
	2. Czyste środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi turystyki.	2. Niewystarczająca infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna.
	3. Różnorodne zasoby dziedzictwa kulturowego.	3. Problemy z jakością infrastruktury komunikacyjnej, ograniczające mobilność mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzone analizy wykazały kilka kluczowych obszarów **szans i zagrożeń** (czynniki zewnętrzne) obszaru według poniższego podsumowania:

Tabela 35: Zestawienie szans i zagrożeń gminy Miastko

WYMIAR	SZANSE	ZAGROŻENIA
SPOŁECZNY	1. Rozwój programów społecznych i obywatelskich.	1. Utrata młodych mieszkańców migrujących w poszukiwaniu lepszych warunków życia.
	2. Zwiększenie nakładów na kulturę i rekreację.	2. Rosnący trend starzenia się populacji.
	3. Możliwość pozyskania środków z funduszy krajowych i unijnych na rozwój infrastruktury społecznej.	3. Wysoki poziom beneficjentów pomocy społecznej.
GOSPODARCZY	1. Możliwość rozwoju sektora turystycznego poprzez inwestycje w infrastrukturę turystyczną.	1. Spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym.
	2. Wsparcie dla młodych przedsiębiorców oraz rozwój rynku usług doradczych.	2. Niska konkurencyjność gminy jako miejsca inwestycyjnego.
	3. Rozwój w zakresie istniejących specjalizacji.	3. Wysokie koszty funkcjonowania przedsiębiorstw w obliczu rosnących wydatków.

ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	1. Możliwość rozwoju zrównoważonego transportu i infrastruktury ekologicznej.	1. Ryzyko wykluczenia komunikacyjnego.
	2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej.	2. Zmiany klimatyczne.
	3. Możliwość pozyskania środków na modernizację i rozwój przestrzeni publicznej.	3. Zaniechanie rozwoju infrastruktury technicznej z powodu ograniczeń finansowych.

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie analizy SWOT

Prezentowana powyżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczo-środowiskowego gminy. Analiza SWOT gminy wskazuje kluczowe mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia rozwoju tego obszaru w wymiarach społecznym, gospodarczym oraz środowiskowo-przestrzennym.

W wymiarze społecznym gmina wyróżnia się rozwiniętą infrastrukturą opieki zdrowotnej, wysokim poziomem bezpieczeństwa publicznego oraz rosnącą liczbą organizacji wspierających zaangażowanie społeczne. Niemniej jednak, brak wystarczających usług publicznych, takich jak żłobki i mieszkalnictwo, a także niewielka oferta kulturalna i niski poziom zaangażowania mieszkańców, ograniczają potencjał rozwoju tego obszaru. Istotnym zagrożeniem dla gminy jest emigracja młodych ludzi, trend starzenia się populacji oraz rosnąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Szanse w tej sferze wynikają z możliwości pozyskania funduszy na rozwój infrastruktury społecznej i kulturalnej oraz rozwój programów obywatelskich.

W wymiarze gospodarczym gmina korzysta z dobrze rozwiniętego sektora małych i mikroprzedsiębiorstw oraz dogodnej lokalizacji w pobliżu linii kolejowej, która ułatwia dostępność transportową. Dodatkowo, wyznaczone tereny pod inwestycje mogą stanowić ważny atut przy przyciąganiu inwestorów. Występują jednak istotne bariery, takie jak niski poziom przedsiębiorczości i wysoki poziom bezrobocia, szczególnie wśród młodych ludzi. Brak dużych przedsiębiorstw i słaba konkurencyjność jako miejsca inwestycyjnego stanowią poważne wyzwania. Szanse pojawiają się w obszarze rozwoju sektora turystycznego, który można wspierać poprzez inwestycje w infrastrukturę turystyczną i rozwój rynku usług doradczych dla młodych przedsiębiorców. Zagrożeniami są natomiast spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym oraz rosnące koszty utrzymania przedsiębiorstw.

W wymiarze środowiskowo-przestrzennym gmina posiada rozległe tereny zielone oraz czyste środowisko naturalne, które sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji. Zasoby dziedzictwa kulturowego oraz dostępność terenów zielonych są dodatkowymi atutami, które można wykorzystać do zwiększenia atrakcyjności gminy. Istnieją

jednak znaczące problemy wynikające z braku spójnej polityki przestrzennej oraz niedostatecznej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, co ogranicza możliwości rozwoju przestrzennego. Słaba jakość infrastruktury komunikacyjnej oraz ryzyko wykluczenia komunikacyjnego stanowią dodatkowe wyzwania. Gmina może zyskać na rozwoju zrównoważonego transportu i infrastruktury ekologicznej, co wzmocniłoby jej potencjał turystyczny. Zagrożenia w tej sferze związane są ze zmianami klimatycznymi oraz zaniechaniem rozwoju infrastruktury technicznej z powodu ograniczeń finansowych.

Podsumowując, analiza SWOT ukazuje zróżnicowane perspektywy i wyzwania dla gminy. Silne strony i szanse mogą wspierać dalszy rozwój w kierunku zwiększenia atrakcyjności społecznej i gospodarczej regionu, podczas gdy słabe strony i zagrożenia wskazują na obszary wymagające szczególnej uwagi i działań przeciwdziałających.

2.5.4. Kluczowe potrzeby rozwojowe

Kluczowe (strategiczne) potrzeby rozwojowe to sposób (działanie, kierunek, coś co trzeba zrobić) wpływu kluczowych czynników rozwoju na pozytywną zmianę innych czynników SWOT, tzn. to w jaki sposób osłabiają one zagrożenia i/lub wykorzystają szanse i/lub wzmocnią silne strony i/lub ograniczą słabe strony.

Przeprowadzone badania i analizy oraz warsztaty problemowe, potwierdziły, że brak odpowiednich kierunków rozwoju oraz wykorzystania dostępnych potencjałów, ma znaczny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru.

Rysunek 17: Warsztaty diagnostyczne w Miastku – identyfikacja kluczowych potrzeb

Źródło: materiał własny

Podsumowując całościowo proces diagnostyczny wypracowano kilka **zasadniczych potrzeb kierunkowych gminy Miastko** – z punktu widzenia społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego, które na tym etapie przenikają się i nie są ściśle przypisane do wymiaru – wpływają na większy aspekt życia społeczno-gospodarczego.

Tabela 36: Matryca kluczowych potrzeb gminy Miastko

MATRYCA POTRZEB	
1	Rozbudowa infrastruktury żłobkowej i przedszkolnej – zwiększenie liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach, aby umożliwić rodzicom szybszy powrót na rynek pracy i zwiększyć atrakcyjność gminy dla młodych rodzin.
2	Poprawa dostępności i jakości mieszkań – rozwój budownictwa wielorodzinnego oraz dostęp do mieszkań komunalnych spełniających standardy jakości, aby zatrzymać i przyciągnąć nowych mieszkańców oraz wspierać osoby w trudnej sytuacji.
3	Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych – rozbudowa oferty specjalistycznej opieki zdrowotnej, aby poprawić jakość życia mieszkańców i przeciwdziałać depopulacji związanej z poszukiwaniem usług medycznych w innych gminach.
4	Wzmocnienie oferty kulturalnej i rekreacyjnej – rozwój i finansowanie wydarzeń kulturalnych oraz rozrywkowych dostosowanych do różnych grup wiekowych i zainteresowań, by przeciwdziałać migracji młodych mieszkańców i wzmacniać zaangażowanie społeczne.
5	Wspieranie integracji społecznej i zaangażowania obywatelskiego – realizacja programów angażujących mieszkańców w inicjatywy społeczne i obywatelskie, aby zacieśniać więzi społeczne i wzmacniać lokalny kapitał społeczny.

6	Działania na rzecz seniorów – rozwój oferty usług społecznych, zdrowotnych i rekreacyjnych skierowanych do osób starszych, co odpowie na potrzeby starzejącej się populacji i poprawi jakość ich życia.
7	Wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości i młodych przedsiębiorców – stworzenie programów wsparcia oraz rozwój usług doradczych i finansowych dla osób zakładających działalność, co pozwoli zwiększyć liczbę mikro- i małych przedsiębiorstw.
8	Uatrakcyjnienie gminy jako miejsca inwestycyjnego – stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, aby przyciągnąć kapitał zewnętrzny, zwiększyć konkurencyjność gminy oraz stworzyć nowe miejsca pracy.
9	Promocja edukacji i rozwoju zawodowego – organizacja kursów, szkoleń i programów edukacyjnych, które podniosą kwalifikacje zawodowe mieszkańców i zwiększą ich szanse na zatrudnienie w lokalnym rynku pracy.
10	Promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego – wdrożenie planowania przestrzennego, które umożliwi efektywne gospodarowanie terenami, ochronę środowiska i stworzenie zrównoważonych obszarów mieszkalnych.
11	Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej – modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz transportu publicznego, aby poprawić jakość życia mieszkańców i zwiększyć mobilność, przeciwdziałając wykluczeniu komunikacyjnemu.
12	Rozwój sektora turystyki i rekreacji – inwestycje w infrastrukturę turystyczną, jak ścieżki rowerowe, trasy spacerowe, strefy rekreacyjne, które przyciągną turystów i wspomogą rozwój lokalnej gospodarki.

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie analizy potrzeb

Podsumowanie kluczowych potrzeb rozwojowych obszaru wskazuje na wielowymiarowe wyzwania oraz kierunki działań, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarczy oraz zrównoważone zarządzanie przestrzenią. Kluczowe potrzeby, wypracowane w procesie analizy diagnostycznej i warsztatów, koncentrują się na trzech głównych wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym, natomiast potrzeby mają charakter kompleksowy i wielowymiarowy – ich realizacja wpływa horyzontalnie na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru.

Jedną z potrzeb jest rozbudowa infrastruktury żłobkowej i przedszkolnej, co umożliwi rodzicom szybszy powrót na rynek pracy, a także zwiększy atrakcyjność gminy dla młodych rodzin.

Kluczowe znaczenie ma także poprawa dostępności i jakości mieszkań, zarówno wielorodzinnych, jak i komunalnych, które spełniają współczesne standardy. Działania te mają na celu nie tylko zatrzymanie obecnych mieszkańców, ale także przyciągnięcie nowych osób, w tym młodych rodzin, które mogą być istotnym czynnikiem rozwoju gminy.

Równie istotne jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych, w tym rozwój specjalistycznej opieki medycznej. To działanie ma kluczowe znaczenie

dla poprawy jakości życia mieszkańców i ograniczenia migracji do większych ośrodków, które oferują lepsze możliwości leczenia.

Uzupełnieniem tych działań jest rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej, która powinna być dostosowana do różnych grup wiekowych i zainteresowań, co nie tylko wzmocni więzi społeczne, ale także zwiększy zaangażowanie mieszkańców w życie lokalnej społeczności.

Istotnym elementem jest również realizacja programów promujących integrację społeczną i zaangażowanie obywatelskie, co ma na celu budowanie kapitału społecznego i wzmacnianie więzi wspólnotowych.

Działania nakierowane na rozwój lokalnej gospodarki obejmują wsparcie dla przedsiębiorców, zwłaszcza młodych, poprzez rozwój usług doradczych i programów wsparcia finansowego. Stworzenie sprzyjających warunków dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej może przyczynić się do wzrostu liczby mikro- i małych przedsiębiorstw, co zwiększy dynamikę gospodarczą gminy.

Równie ważnym krokiem jest uatrakcyjnienie gminy jako miejsca inwestycyjnego poprzez przygotowanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, które przyciągną kapitał zewnętrzny, stworzą nowe miejsca pracy i poprawią konkurencyjność regionu.

Jednocześnie istotna jest promocja edukacji i rozwoju zawodowego mieszkańców, co pozwoli podnieść ich kwalifikacje i ułatwi znalezienie zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

Gmina powinna także skoncentrować się na promowaniu zrównoważonego rozwoju przestrzennego, co wymaga wdrożenia spójnych planów zagospodarowania terenu. Efektywne gospodarowanie przestrzenią sprzyja ochronie środowiska oraz poprawie funkcjonalności obszarów mieszkalnych.

Modernizacja infrastruktury technicznej, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz transportu publicznego, jest kluczowa dla poprawy jakości życia mieszkańców i przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu.

W ramach strategii rozwoju należy także inwestować w turystykę i rekreację poprzez budowę ścieżek rowerowych, tras spacerowych oraz stref rekreacyjnych, które zwiększą atrakcyjność gminy dla odwiedzających i wspomogą lokalną gospodarkę.

Podsumowując, kluczowe potrzeby rozwojowe gminy Miastko obejmują szeroki zakres działań mających na celu poprawę oferty usług publicznych, wzmocnienie więzi społecznych, rozwój gospodarczy oraz ochronę środowiska. Ich realizacja wymaga zintegrowanego podejścia oraz efektywnego wykorzystania lokalnych zasobów. Skupienie się na tych obszarach może przynieść trwałe korzyści zarówno mieszkańcom, jak i całemu regionowi, podnosząc jego atrakcyjność oraz konkurencyjność.

Wypracowana analiza diagnostyczna stanowi podstawę do kierunkowania rozwoju strategicznego – określenia wyjściowej wizji i celów strategicznych, a w konsekwencji przygotowania odpowiednich inwestycji i działań do podjęcia w celu ich realizacji.

3. CELE STRATEGICZNE I ICH OPERACJONALIZACJA

Wizja strategiczna tworzy obraz rzeczywistości w dalszej perspektywie strategicznej, jako punkt docelowy do realizacji długofalowych działań i interwencji. Z kolei cele strategiczne stanowią wskazanie kierunków średnioterminowych – do podjęcia w pierwszej, kilkuletniej perspektywie – w celu dążenia do urzeczywistniania wizji, przy jednoczesnej świadomości potencjałów, ale też deficytów, które wzmacniają bądź osłabiają proces.

Rysunek 18: Warsztaty strategiczne w Miastku

Źródło: materiał własny

Wizja rozwoju obszaru gminy Miastko oraz cele strategiczne zostały określone w trybie partycypacyjno-eksperckim. Formułując wizje i cele strategiczne wykorzystano podejście zintegrowane, łączące i grupujące różne wątki i obszary wyzwań zidentyfikowanych w trakcie procesu. Skutkuje to w sposób zamierzony również ich pewnym uproszczeniem, umożliwiającym szersze spojrzenie na rozwój obszaru.

Na finalny kształt wizji oraz celów wpłynęły:

- wyniki analizy danych społeczno-gospodarczych, które pokazały potencjały obszaru, ale i istniejące luki, deficyty i potrzeby interwencji;
- opinie społeczne mieszkańców i interesariuszy dotyczące oczekiwanej wizji otoczenia oraz wskazania najważniejszych aspektów wymagających zmian;
- wnioski z warsztatów i dyskusji prowadzonych z przedstawicielami gminy oraz interesariuszami;
- zgodność logiczna ze strategiami wyższego rzędu.

Jako punkt wyjścia, w ramach przeprowadzonego procesu konstrukcji **wizji i celów strategicznych obszaru** zaproponowane zostało po kilkanaście propozycji warsztatowych, przedstawionych do refleksji i selekcji wg powyższych założeń.

Propozycje wizji oraz celów strategicznych zostały przedyskutowane i sformułowane w procesie wspólnej dyskusji, wypracowane w **ostatecznym kształcie** jak w kolejnych punktach.

3.1. WIZJA GMINY MIASTKO

W wyniku przeprowadzonego procesu warsztatowego i podjętych **decyzji strategicznych** dokonano kluczowych wyborów i podsumowania **wizji** według dwóch założeń:

- Wizji w formie haseł – jako określenia uproszczone, sloganowe, do wykorzystania jako element skojarzenia, promocji, marketingu;
- Wizji w formie pełnej – jako element refleksji, opisu oczekiwań i kierunku rozwoju w perspektywie wieloletniej.

Wizja w formie haseł – sloganów wygląda jak poniżej.

Tabela 37: Wizja Gminy Miastko – forma uproszczona

Nazwa kategorii	Opis kategorii
WIZJA GMINY MIASTKO (HASŁA)	• Miastko: Przestrzeń harmonii i możliwości • Miastko: Wspólnota ludzi, biznesu i natury • Miastko: Miejsce, gdzie przyszłość się zaczyna • Miastko: Dolina Szczęścia • Miastko: Turystyczny Raj • Miastko: Tu jestem szczęśliwy

Źródło: opracowanie własne

Z kolei wizja w formie pełnego opisu została przygotowana w następujący sposób:

Tabela 38: Wizja Gminy Miastko – pełen opis

Wizja GMINY MIASTKO
Gmina Miastko to miejsce, w którym życie codzienne jest pełne możliwości, a mieszkańcy czują się częścią zintegrowanej wspólnoty. To miejsce, gdzie rozwój społeczny idzie w parze z troską o środowisko i dynamiczną gospodarką. W centrum tej wizji stoi człowiek – od najmłodszych po seniorów, wszyscy mają dostęp do nowoczesnych usług i infrastruktury. Rodzice mogą liczyć na dobrze wyposażone żłobki i przedszkola, a starsze pokolenia na wsparcie i godną jakość życia. Szeroka oferta kulturalna – centra kultury, kina, biblioteki – daje przestrzeń do twórczego rozwoju i spędzania wolnego czasu. Gospodarka lokalna to siła napędowa gminy. Dzięki programom wspierającym przedsiębiorców oraz nowoczesnym inkubatorom biznesowym, lokalne firmy rozwijają się i tworzą miejsca pracy. Młodzi przedsiębiorcy mają dostęp do szkoleń i doradztwa, co zachęca do pozostania i inwestowania na miejscu. Gmina staje się atrakcyjna dla nowych branż, szczególnie tych związanych z zielonymi technologiami i innowacjami. Nowe tereny inwestycyjne oraz uproszczone procedury administracyjne sprzyjają rozwojowi biznesu i przyciągają inwestorów. Zrównoważony rozwój środowiskowy jest kluczowym elementem przestrzeni. Nowoczesna infrastruktura, ścieżki rowerowe, szlaki piesze i tereny rekreacyjne sprawiają, że mieszkańcy żyją w zgodzie z naturą. Ochrona środowiska, efektywna gospodarka odpadami i inwestycje w odnawialne źródła energii to priorytety, które tworzą zdrowszą i bardziej ekologiczną przestrzeń. Gmina stawia również na wysoką jakość transportu i komunikacji. Rozbudowana sieć dróg, nowoczesny transport publiczny oraz ścieżki rowerowe zapewniają mieszkańcom swobodę przemieszczania się i łączą lokalne społeczności. Wdrożenie nowoczesnych technologii i wsparcie instytucji publicznych tworzą solidną podstawę dla przyszłego rozwoju. Ta wizja to połączenie dynamicznej gospodarki, zrównoważonego środowiska i silnej wspólnoty. To gmina, w której chce się żyć, pracować i rozwijać – miejsce, gdzie przyszłość staje się rzeczywistością.

Źródło: opracowanie własne

3.2. CELE STRATEGICZNE GMINY MIASTKO

Cele strategiczne stanowią finalny wynik procesu strategicznego – bazują na przeprowadzonej diagnozie, zidentyfikowanych potencjałach rozwojowych, mają na celu rozwiązywanie kluczowych problemów, oddziaływanie na czynniki SWOT i wspieranie realizacji kluczowych potrzeb rozwojowych. Ten sposób myślenia stanowi o zintegrowanym charakterze celów strategicznych, uwzględniającym poszczególne etapy procesu i sytuacji społeczno-gospodarczej.

W wyniku przeprowadzonego procesu warsztatowego i podjętych **decyzji strategicznych** dokonano kluczowych wyborów i podsumowania **celów strategicznych** według trzech założeń¹⁸:

- Cele szczegółowe (1.-3.) – odnoszące się do kluczowych wymiarów rozwojowych: gospodarczego, społecznego i środowiskowo-przestrzennego działającego dla klimatu;
- Cele operacyjne (1.1-3.3) – odnoszące się szczegółowo do kierunków w ramach danego wymiaru rozwojowego, osobno społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego
- Cel horyzontalny – odnoszący się do rozwoju potencjału instytucjonalnego niezbędnego do wdrażania strategii.

W efekcie zaproponowano pełną kafeterię celów strategicznych.

¹⁸ Zgodne z zakresami określonymi w art. 10e ust. 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym Strategia rozwoju gminy (...) określa cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym (tu: środowiskowo-przestrzennym)

Tabela 39: Zatwierdzone cele strategiczne Gminy Miastko

Nazwa kategorii	Opis kategorii
1. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 1 społeczny: Wzmocniony kapitał społeczny
1.1 Cel operacyjny	1.1. Zwiększona dostępność do usług społecznych i publicznych
1.2 Cel operacyjny	1.2. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna
1.3 Cel operacyjny	1.3. Zwiększone zaangażowanie społeczne i obywatelskie
2. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta gospodarka lokalna
2.1 Cel operacyjny	2.1. Wzmocniona lokalna przedsiębiorczość
2.2 Cel operacyjny	2.2. Atrakcyjna oferta gospodarcza
2.3 Cel operacyjny	2.3. Rozwinięty rynek pracy
3. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój środowiskowo-przestrzenny
3.1 Cel operacyjny	3.1. Rozbudowana infrastruktura środowiskowa i przestrzenna działająca dla klimatu
3.2 Cel operacyjny	3.2. Wykorzystany potencjał turystyczny gminy
3.3 Cel operacyjny	3.3. Wysoka dostępność komunikacyjna
Cel horyzontalny	Wzmocniony rozwój instytucjonalny

Źródło: opracowanie własne

3.3. KIERUNKI DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH

Cele strategiczne zostały jednocześnie zdefiniowane poprzez dokonanie ich opisu wyznaczającego kierunki działań rozwoju strategicznego – doprecyzowanie zakresu danego celu, czy to na poziomie ogólnym, szczegółowym czy operacyjnym. Pozwala to w dalszych krokach na odpowiednie zaplanowanie projektów strategicznych w określonych zakresach.

Cele dotyczące **wymiaru społecznego** zostały zdefiniowane i określone za pomocą kierunków działań jak poniżej.

Tabela 40: Cele społeczne – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
1. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 1 społeczny: Wzmocniony kapitał społeczny
1.1 Cel operacyjny	1.1. Zwiększona dostępność do usług społecznych i publicznych
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Przykładowe kierunki działań obejmują rozwój infrastruktury żłobkowej i przedszkolnej, co może umożliwić rodzicom szybszy powrót na rynek pracy oraz zachęci do osiedlania się. Planowane jest również m.in. rozszerzenie oferty mieszkaniowej, w tym modernizacja budownictwa komunalnego, oraz poprawa jakości usług zdrowotnych i ich dostępności na terenie całej gminy, np. poprzez rozwój funkcjonującego szpitala, usług telemedycyny, specjalistycznych usług medycznych czy wsparcie dla seniorów, w tym również w formach pozasystemowych.
1.2 Cel operacyjny	1.2. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna
KIERUNKI DZIAŁAŃ	W ramach tego celu planuje się podejmować skoordynowane działania systemowe w obszarze usług kulturalnych i rekreacyjnych, w tym zorganizować kompleksową ofertę wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych dostosowanych do potrzeb mieszkańców, a także rozwijać infrastrukturę kulturalną i rekreacyjną, taką jak centra kultury, kina, biblioteki, obiekty sportowe, place zabaw itd. Istotnym kierunkiem będzie także wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych w zakresie kultury, rozrywki, rekreacji i sportu.
1.3 Cel operacyjny	1.3. Zwiększone zaangażowanie społeczne i obywatelskie
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Działania będą obejmować m.in. wdrażanie inicjatyw promujących aktywność obywatelską oraz organizowanie programów skierowanych do różnych grup społecznych, zwłaszcza młodzieży. Planowane jest również wsparcie dla inicjatyw społecznych oraz rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz zwiększenie poziomu partycypacji społecznej.

Źródło: opracowanie własne

Cele dotyczące **wymiaru gospodarczego** zostały zdefiniowane i określone za pomocą kierunków działań jak poniżej.

Tabela 41: Cele gospodarcze – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
-----------------	----------------

2. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta gospodarka lokalna
2.1 Cel operacyjny	2.1. Wzmocniona lokalna przedsiębiorczość
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Kierunki działania obejmują stworzenie kompleksowych systemów i programów wsparcia dla nowych i funkcjonujących przedsiębiorców, w tym poprzez inkubatory biznesowe czy usługi doradcze. Planuje się także promować lokalne produkty i usługi, zapewnić odpowiednie warunki do ich sprzedaży oraz rozwijać edukację zawodową i programy szkoleniowe z zakresu przedsiębiorczości w różnych grupach i formułach.
2.2 Cel operacyjny	2.2. Atrakcyjna oferta gospodarcza
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Potencjalne kierunki rozwoju obejmują tworzenie i uzbrajanie nowych stref i terenów inwestycyjnych, ale też np. wprowadzanie ułatwień administracyjnych dla przedsiębiorców. Planuje się również promować gminę jako atrakcyjne miejsce dla nowych branż, w tym tych związanych z zielonymi technologiami czy innowacjami.
2.3 Cel operacyjny	2.3. Rozwinięty rynek pracy
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Planowane działania mają wspierać rozwój rynku pracy poprzez działania systemowe, takie jak np. organizacja programów szkoleniowych i przekwalifikowania zawodowego, zwłaszcza dla młodzieży i osób starszych. Planuje się także wspierać partnerstwa międzysektorowe w celu tworzenia nowych miejsc pracy i rozwijać potencjał agroturystyki oraz innych lokalnych sektorów gospodarki.

Źródło: opracowanie własne

Cele dotyczące **wymiaru środowiskowo-przestrzennego** zostały zdefiniowane jak poniżej.

Tabela 42: Cele środowiskowo-przestrzenne – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
3. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój środowiskowo-przestrzenny
3.1 Cel operacyjny	3.1. Rozbudowana infrastruktura środowiskowa i przestrzenna działająca dla klimatu
KIERUNKI DZIAŁAŃ	W ramach tego celu planuje się wdrożyć kompleksowe planowanie przestrzenne z naciskiem na ochronę środowiska i zrównoważony rozwój w celu ochrony klimatu i przeciwdziałaniu im zmianom lub niwelowaniu skutków. Przykładowe działania

	obejmują m.in. porządkowanie struktury przestrzennej gminy, modernizację infrastruktury sieciowej, w tym wodociągowej, deszczowej, retencyjnej i kanalizacyjnej, ciepłowniczej czy teletechnicznej, ale także rozwój systemów gospodarki odpadami, wsparcie dla transformacji energetycznej i ochrony powietrza czy bioróżnorodności.
3.2 Cel operacyjny	3.2. Wykorzystany potencjał turystyczny gminy
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Potencjalne kierunki działań to rozwój oferty i infrastruktury turystycznej, takiej jak trasy rowerowe czy szlaki piesze, wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy. Planuje się także wspierać współpracę międzysektorową, w tym na rzecz m.in. agroturystyki i ekoturystyki.
3.3 Cel operacyjny	3.3. Wysoka dostępność komunikacyjna
KIERUNKI DZIAŁAŃ	Działania mają obejmować modernizację lokalnych ciągów komunikacyjnych oraz rozwój transportu publicznego w sposób kompleksowy. Planuje się także inwestycje w infrastrukturę dla alternatywnych form transportu, takich jak ścieżki i trasy rowerowe oraz integrowanie systemu komunikacyjnego w celu poprawy mobilności mieszkańców i zapobiegania wykluczeniu komunikacyjnemu.

Źródło: opracowanie własne

Cel **horyzontalny** w zakresie wzrostu kompetencji instytucjonalnych został zdefiniowany jak poniżej.

Tabela 43: Cel horyzontalny – kierunki działań

Nazwa kategorii	Opis kategorii
CEL HORYZONTALNY	Wzmocniony rozwój instytucjonalny
	Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego gminy obejmować będzie kompleksowy rozwój kompetencji w zakresie zarządzania rozwojem strategicznym, współpracy międzysektorowej i międzysamorządowej, programów włączenia mieszkańców w procesy strategiczne oraz inwestycji w infrastrukturę techniczną i informatyczną w celu wdrożenia i utrzymania efektów strategii w perspektywie długofalowej.

Źródło: opracowanie własne

3.4. ZGODNOŚĆ LOGICZNA CELÓW STRATEGICZNYCH

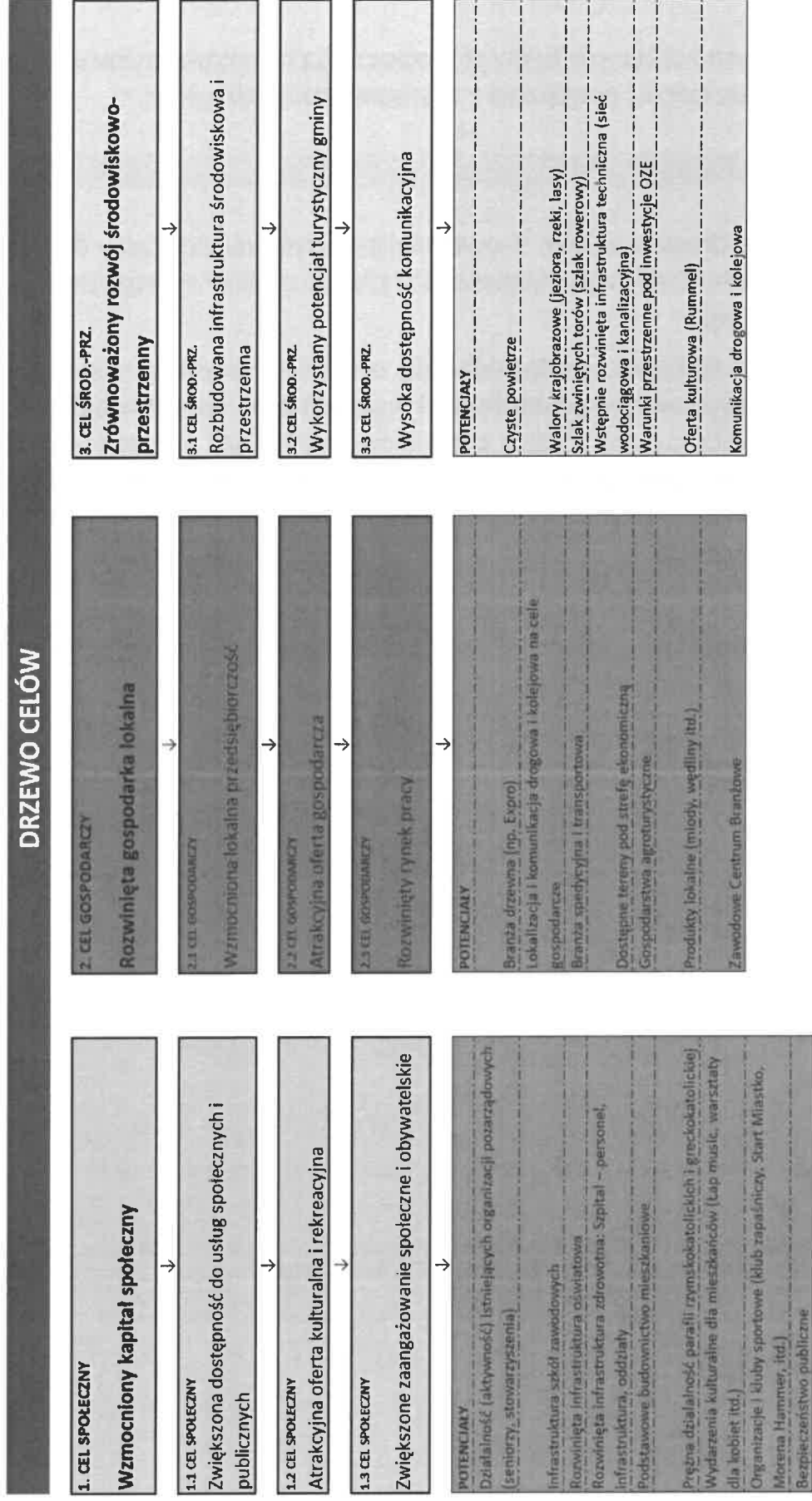
Dla wypracowanych i opisanych celów strategicznych przygotowane zostały matryce logiczne w zakresie celów i powiązania z zasobami oraz problemami.

3.4.1. Drzewo celów

Matryca w formie **drzewa celów**, uwzględniająca przyczyny, podstawy do wykorzystania (potencjały) wyodrębnione dla każdego z celów strategicznych, znajduje się poniżej.

Zatwierdzone cele strategiczne **odpowiadają** zidentyfikowanym na etapie diagnostycznym **kluczowym problemom i wyzwaniom**, mają **charakter zintegrowany**, łącząc różne obszary problemowe wynikające z przeprowadzonej diagnozy i najpełniej realizują wyznaczone kierunki strategicznej interwencji i współpracy, jednocześnie zachowując konieczny poziom ogólności i dystans.

Rysunek 19: Matryca logiczna – drzewo celów

Źródło: opracowanie własne

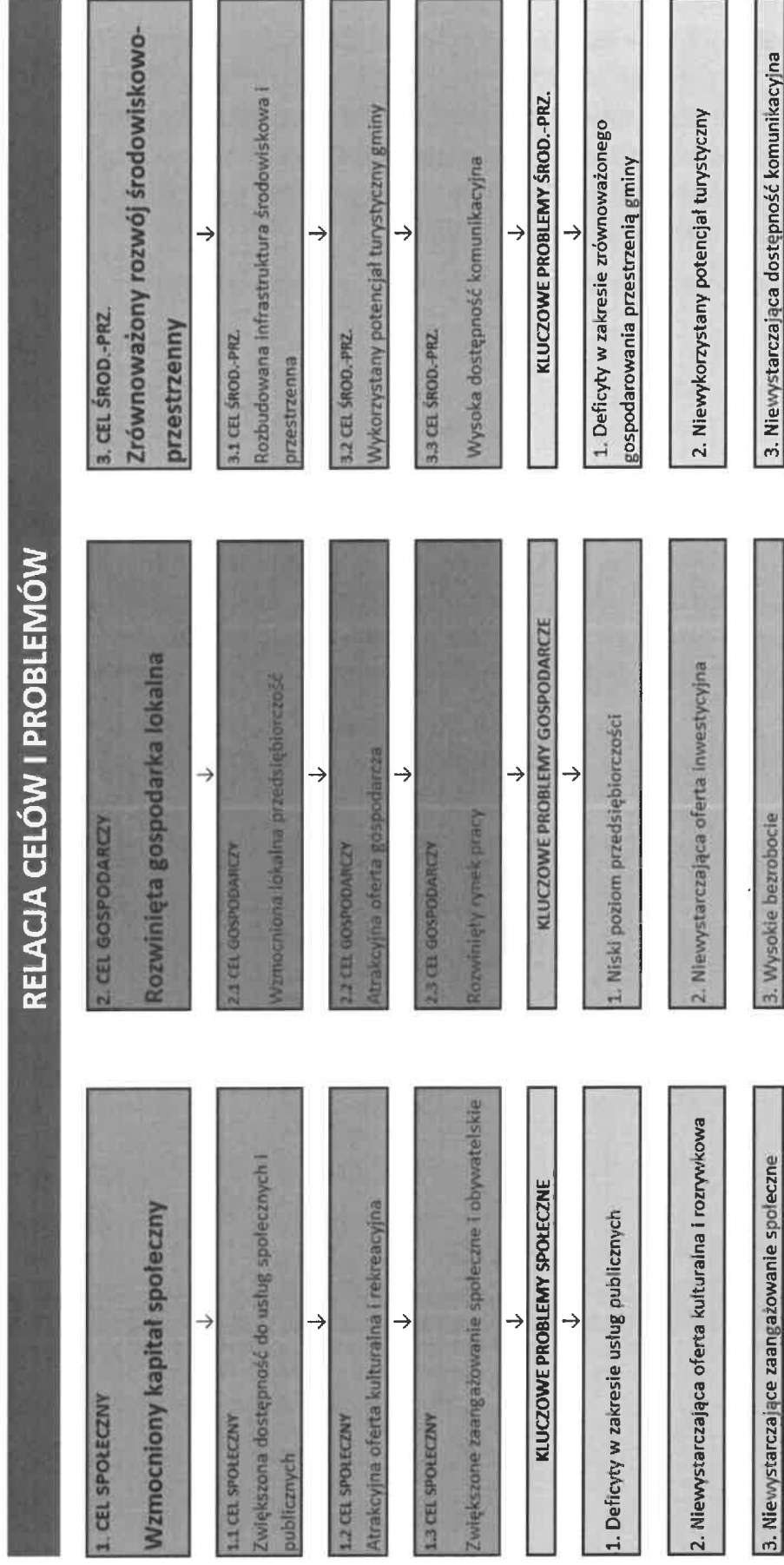
3.4.2. Relacja celów i problemów

Zidentyfikowana siatka celów wraz z ich cechami odnosić się powinna do zidentyfikowanych problemów głównych i szczegółowych, ich przyczyn i możliwych skutków. Poziom spójności i **nakładanie się celów na problemy** jest kluczowe w kontekście potencjalnej **skuteczności strategii** i podejmowanych interwencji, wg zasady, że podejmowane działania powinny wykorzystywać potencjały i niwelować problemy w możliwie najszerszy i trwały sposób.

Relację między celami i problemami obrazuje poniższy schemat.

Rysunek 20: Matryca logiczna – relacja celów i problemów

Źródło: opracowanie własne

3.4.3. Relacja celów i potrzeb

Zidentyfikowana kategoria celów strategicznych i operacyjnych wraz z ich cechami odnosić się powinna również do zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych. Poziom spójności i **nakładanie się celów operacyjnych na potrzeby** jest kluczowe w kontekście potencjalnej **skuteczności strategii** i podejmowanych interwencji, wg zasady, że podejmowane działania powinny realizować kluczowe potrzeby rozwojowe obszaru w możliwie najszybszy i trwały sposób.

Relację między celami operacyjnymi i potrzebami obrazuje poniższa tabela.

Tabela 44: Matryca relacji celów operacyjnych i potrzeb rozwojowych

CELE STRATEGII	REALIZOWANE POTRZEBY ROZWOJOWE
Cel 1 społeczny: Wzmocniony kapitał społeczny	
1.1. Zwiększona dostępność do usług społecznych i publicznych	1. Rozbudowa infrastruktury żłobkowej i przedszkolnej – zwiększenie liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach, aby umożliwić rodzicom szybszy powrót na rynek pracy i zwiększyć atrakcyjność gminy dla młodych rodzin. 2. Poprawa dostępności i jakości mieszkań – rozwój budownictwa wielorodzinnego oraz dostęp do mieszkań komunalnych spełniających standardy jakości, aby zatrzymać i przyciągnąć nowych mieszkańców oraz wspierać osoby w trudnej sytuacji. 3. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych – rozbudowa oferty specjalistycznej opieki zdrowotnej, aby poprawić jakość życia mieszkańców i przeciwdziałać depopulacji związanej z poszukiwaniem usług medycznych w innych gminach. 6. Działania na rzecz seniorów – rozwój oferty usług społecznych, zdrowotnych i rekreacyjnych skierowanych do osób starszych, co odpowie na potrzeby starzejącej się populacji i poprawi jakość ich życia.
1.2. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna	4. Wzmocnienie oferty kulturalnej i rekreacyjnej – rozwój i finansowanie wydarzeń kulturalnych oraz rozrywkowych dostosowanych do różnych grup wiekowych i zainteresowań, by przeciwdziałać migracji młodych mieszkańców i wzmacniać zaangażowanie społeczne. 5. Wspieranie integracji społecznej i zaangażowania obywatelskiego – realizacja programów angażujących mieszkańców w inicjatywy społeczne i obywatelskie, aby zacieśniać więzi społeczne i wzmacniać lokalny kapitał społeczny. 12. Rozwój sektora turystyki i rekreacji – inwestycje w infrastrukturę turystyczną, jak ścieżki rowerowe, trasy spacerowe, strefy rekreacyjne, które przyciągną turystów i wspomogą rozwój lokalnej gospodarki.

1.3. Zwiększone zaangażowanie społeczne i obywatelskie	4. Wzmocnienie oferty kulturalnej i rekreacyjnej – rozwój i finansowanie wydarzeń kulturalnych oraz rozrywkowych dostosowanych do różnych grup wiekowych i zainteresowań, by przeciwdziałać migracji młodych mieszkańców i wzmacniać zaangażowanie społeczne. 5. Wspieranie integracji społecznej i zaangażowania obywatelskiego – realizacja programów angażujących mieszkańców w inicjatywy społeczne i obywatelskie, aby zacieśniać więzi społeczne i wzmacniać lokalny kapitał społeczny. 6. Działania na rzecz seniorów – rozwój oferty usług społecznych, zdrowotnych i rekreacyjnych skierowanych do osób starszych, co odpowie na potrzeby starzejącej się populacji i poprawi jakość ich życia.
Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta gospodarka lokalna	
2.1. Wzmocniona lokalna przedsiębiorczość	7. Wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości i młodych przedsiębiorców – stworzenie programów wsparcia oraz rozwój usług doradczych i finansowych dla osób zakładających działalność, co pozwoli zwiększyć liczbę mikro- i małych przedsiębiorstw. 8. Uatrakcyjnienie gminy jako miejsca inwestycyjnego – stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, aby przyciągnąć kapitał zewnętrzny, zwiększyć konkurencyjność gminy oraz stworzyć nowe miejsca pracy. 9. Promocja edukacji i rozwoju zawodowego – organizacja kursów, szkoleń i programów edukacyjnych, które podniosą kwalifikacje zawodowe mieszkańców i zwiększą ich szanse na zatrudnienie w lokalnym rynku pracy.
2.2. Atrakcyjna oferta gospodarcza	7. Wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości i młodych przedsiębiorców – stworzenie programów wsparcia oraz rozwój usług doradczych i finansowych dla osób zakładających działalność, co pozwoli zwiększyć liczbę mikro- i małych przedsiębiorstw. 8. Uatrakcyjnienie gminy jako miejsca inwestycyjnego – stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, aby przyciągnąć kapitał zewnętrzny, zwiększyć konkurencyjność gminy oraz stworzyć nowe miejsca pracy.
2.3. Rozwinięty rynek pracy	7. Wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości i młodych przedsiębiorców – stworzenie programów wsparcia oraz rozwój usług doradczych i finansowych dla osób zakładających działalność, co pozwoli zwiększyć liczbę mikro- i małych przedsiębiorstw. 8. Uatrakcyjnienie gminy jako miejsca inwestycyjnego – stworzenie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, aby przyciągnąć

	kapitał zewnętrzny, zwiększyć konkurencyjność gminy oraz stworzyć nowe miejsca pracy. 9. Promocja edukacji i rozwoju zawodowego – organizacja kursów, szkoleń i programów edukacyjnych, które podniosą kwalifikacje zawodowe mieszkańców i zwiększą ich szanse na zatrudnienie w lokalnym rynku pracy.
Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój środowiskowo-przestrzenny	
3.1. Rozbudowana infrastruktura środowiskowa i przestrzenna działająca dla klimatu	10. Promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego – wdrożenie planowania przestrzennego, które umożliwi efektywne gospodarowanie terenami, ochronę środowiska i stworzenie zrównoważonych obszarów mieszkalnych. 11. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej – modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz transportu publicznego, aby poprawić jakość życia mieszkańców i zwiększyć mobilność, przeciwdziałając wykluczeniu komunikacyjnemu.
3.2. Wykorzystany potencjał turystyczny gminy	4. Wzmocnienie oferty kulturalnej i rekreacyjnej – rozwój i finansowanie wydarzeń kulturalnych oraz rozrywkowych dostosowanych do różnych grup wiekowych i zainteresowań, by przeciwdziałać migracji młodych mieszkańców i wzmacniać zaangażowanie społeczne. 10. Promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego – wdrożenie planowania przestrzennego, które umożliwi efektywne gospodarowanie terenami, ochronę środowiska i stworzenie zrównoważonych obszarów mieszkalnych. 12. Rozwój sektora turystyki i rekreacji – inwestycje w infrastrukturę turystyczną, jak ścieżki rowerowe, trasy spacerowe, strefy rekreacyjne, które przyciągną turystów i wspomogą rozwój lokalnej gospodarki.
3.3. Wysoka dostępność komunikacyjna	10. Promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego – wdrożenie planowania przestrzennego, które umożliwi efektywne gospodarowanie terenami, ochronę środowiska i stworzenie zrównoważonych obszarów mieszkalnych. 11. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej – modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz transportu publicznego, aby poprawić jakość życia mieszkańców i zwiększyć mobilność, przeciwdziałając wykluczeniu komunikacyjnemu.

Źródło: opracowanie własne

3.4.4. Kontekst strategiczny

W kontekście zarówno strategicznym, jak i operacyjnym, kluczowe jest uzyskanie spójności, komplementarności i zgodności pomiędzy proponowanymi celami strategicznymi danego obszaru z założeniami strategicznymi wyższego rzędu.

Zidentyfikowane kierunki interwencji muszą wpisywać się w cele nadrzędne i nie powinny stać w sprzeczności z tymi celami, stanowiąc ich istotne uzupełnienie, rozwinięcie i wzmocnienie na poziomie danego obszaru. Pozwala to na osiągnięcie lepszych rezultatów strategicznych i wzmocnienie efektywności podejmowanych działań i interwencji.

Wypracowane cele strategiczne zachowują **pełną zgodność** i spójność z obowiązującymi **dokumentami strategicznymi krajowymi i regionalnymi**, co potwierdza przeprowadzona analiza porównawcza i celowa przyjętych celów strategicznych z celami strategicznymi określonymi w kluczowych dokumentach:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030¹⁹
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030²⁰
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego²¹
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie edukacji i kapitału społecznego²²
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego²³
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie mobilności i komunikacji²⁴
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej²⁵
- Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027²⁶
- Inne dokumenty o charakterze strategicznym²⁷

¹⁹ „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” przyjęta uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”

²⁰ „Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030”, stanowiąca załącznik do uchwały nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku.

²¹ „Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego” stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały nr 756/271/21 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2021 r.

²² „Regionalny Program Strategiczny w zakresie edukacji i kapitału społecznego” stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały nr 757/271/21 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2021 r.

²³ „Regionalny Program Strategiczny w zakresie gospodarki, rynku pracy, oferty turystycznej i czasu wolnego” stanowiący załącznik nr 1 do uchwały nr 61/421/23 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 17 stycznia 2023 r.

²⁴ „Regionalny Program Strategiczny w zakresie mobilności i komunikacji” stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały nr 842/381/22 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 30 sierpnia 2022 r.

²⁵ „Regionalny Program Strategiczny w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej” stanowiący załącznik nr 1 do uchwały nr 758/271/21 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2021 r.

²⁶ „Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027”, dokument zatwierdzony decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej nr C(2022) 8860 z dnia 7 grudnia 2022 r.

²⁷ dokumenty uchwalone przez Sejmik Województwa Pomorskiego lub Zarząd Województwa Pomorskiego, które wyznaczają kierunki rozwoju lub określają ramy prowadzenia działań prorozwojowych. Należą do nich, m.in.:

W odniesieniu do celu szczegółowego: **społecznego** zastosowanie znajduje poniższa tabela.

Tabela 45: Odniesienie celu szczegółowego: społecznego do strategii wyższego rzędu

Odniesienie	Uzasadnienie
1. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 1 społeczny: Wzmocniony kapitał społeczny
KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO	Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo Polityka regionalna tam, gdzie występuje zagrożenie trwałą marginalizacją, zostanie ukierunkowana na integrację świadczenia usług w skali obszaru powiązanego funkcjonalnie. Wspierana też będzie aktywizacja podmiotów publicznych, prywatnych, ekonomii społecznej i mieszkańców na rzecz rozwoju i współpracy, w tym poprzez szersze wykorzystanie partnerstw publiczno-publicznych i międzysektorowych. Cel 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów Wspieranie rozwoju infrastruktury należy do jednych z ważniejszych działań podejmowanych przez władze regionalne w celu stymulowania rozwoju różnego

- Uchwała Nr 308/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu oraz Uchwała Nr 603/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 listopada 2022 r. zmieniająca uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu;
- Uchwała Nr 309/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze miast województwa pomorskiego, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw;
- Uchwała Nr 310/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa pomorskiego, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu i obszaru miast, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw;
- Uchwała Nr 57/VI/24 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa pomorskiego;
- Uchwała Nr 788/XXVII/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Pomorskiego”;
- Uchwała Nr 586/162/20 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich województwa pomorskiego;
- Uchwała Nr 173/XV/25 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 23 maja 2025 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2030;
- Uchwała Nr 618/L/23 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego 2030.

	typu obszarów (miejskich i wiejskich) i podnoszenia jego konkurencyjności i atrakcyjności, jak również ożywienia otoczenia i wzrostu dobrobytu społeczności lokalnych. Konieczne jest wyrównywanie różnicowań między i wewnątrzregionalnych w dostępie do infrastruktury usług publicznych, w tym w szczególności budowy sieci połączeń transportowych czy infrastruktury komunalnej i społecznej. Cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego W ramach którego zakłada się, iż rozwój terytoriów w dużej mierze jest rezultatem talentów, wiedzy i przedsiębiorczości ludności na nich zamieszkującej. Biorąc pod uwagę aktywność zawodową głównym obszarem oddziaływania polityki regionalnej w zakresie kapitału ludzkiego i społecznego będą przedsięwzięcia prowadzące do rozwijania wysoko wykwalifikowanych zasobów pracy oraz efektywnego wykorzystania dostępnego kapitału ludzkiego. Z kolei w celu rozwijania kapitału społecznego należy prowadzić działania wspierające wysokiej jakości edukację włączającą, opartą na nowym modelu kształcenia dzieci, młodzieży, ale też dorosłych.
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2030	1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne Priorytetem są działania na rzecz poprawy zdrowia mieszkańców i zwiększenia dostępu do nowoczesnych usług medycznych. Ważnym elementem jest kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich zdrowie poprzez promowanie prozdrowotnych postaw i edukacji zdrowotnej. Działania profilaktyczne koncentrować się mają na przeciwdziałaniu chorobom cywilizacyjnym i epidemiologicznie istotnym, z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz organizacji pozarządowych. Rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny to kluczowy element tego celu, umożliwiając szerszy dostęp do opieki zdrowotnej i poprawiając jej efektywność, zwłaszcza w obszarach wiejskich i oddalonych. Cel zakłada także wsparcie innowacji w zakresie zdrowia, co obejmuje wprowadzanie nowych technologii i rozwiązań medycznych. Istotnym aspektem jest deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej, co ma na celu przeniesienie akcentu na bardziej indywidualne formy opieki, dostosowane do potrzeb pacjentów. Ważnym aspektem jest promowanie upowszechniania opieki koordynowanej i środowiskowej, która łączy działania systemu opieki zdrowotnej i usług społecznych, zapewniając kompleksowe wsparcie dla mieszkańców. 2.2 Wrażliwość społeczna Cel zakłada rozwój usług społecznych, w tym kadry i infrastruktury, szczególnie w formule zdeinstytucjonalizowanej, przy wsparciu podmiotów ekonomii społecznej oraz organizacji pozarządowych, na rzecz rodzin, osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów. Przewiduje likwidację barier w dostępie do usług publicznych poprzez projektowanie uniwersalne oraz aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem. Ważnym elementem jest skuteczna integracja imigrantów, rozwój ekonomii społecznej, wsparcie rodzin, pieczy zastępczej oraz profilaktyka problemów społecznych. Działania w ramach celu obejmą także wdrażanie mechanizmów wspierających wolontariat oraz współpracę NGO z sektorem publicznym i przedsiębiorcami. 2.3 Kapitał społeczny Cel jest ukierunkowany tematycznie na wzmacnianie wiedzy, świadomości i kompetencji mieszkańców w kluczowych obszarach takich jak aktywność obywatelska, równe traktowanie, kultura i tożsamość regionalna, środowisko i klimat, zdrowy tryb życia, cyfryzacja, przedsiębiorczość oraz racjonalne zachowania komunikacyjne. Istotnym elementem jest zachowanie i upowszechnienie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a

	także rozwój kompetencji kadr kultury i turystyki, szczególnie na poziomie lokalnym. Cel obejmuje także rozwój infrastruktury kultury, w tym e-kultury oraz tworzenie oferty uwzględniającej różnorodność kulturową i dialog obywatelski. Kluczowe znaczenie mają kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych w sposób sprzyjający integracji lokalnych społeczności. W ramach tego celu przewiduje się również podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie planowania przestrzennego i architektury, co ma wspierać budowanie spójnych i zaangażowanych wspólnot lokalnych. 3.2 Rynek pracy Cel zakłada rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji oraz branż kluczowych dla regionu. Kluczowym aspektem jest poprawa dostępności i jakości usług poradnictwa zawodowego, wspierających mieszkańców w podejmowaniu świadomych decyzji zawodowych. Istotnym elementem jest również pozyskiwanie i rozwijanie talentów oraz uzupełnianie deficytów kadrowych w zawodach kluczowych dla rozwoju gospodarki. Cel obejmuje także działania na rzecz zwiększenia dostępności i jakości zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3, wspierając aktywność zawodową rodziców i równowagę między życiem prywatnym a zawodowym
REGIONALNY PROGRAM STRATEGICZNY W ZAKRESIE EDUKACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	Cel szczegółowy 1. Fundamenty Edukacji Działania w ramach celu ukierunkowane są na edukację obejmując zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego oraz podnoszenia jakości usług edukacyjnych na wszystkich poziomach kształcenia, w tym zawodowego. Inicjatywy te uwzględniają potencjał kulturowy i społeczno-gospodarczy regionu, a także postęp technologiczny i wyzwania współczesnego świata. Priorytetem jest rozwój kluczowych kompetencji dzieci i młodzieży, w tym umiejętności „miękkich”, które przygotowują ich do wymagań rynku pracy i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Cel szczegółowy 2. Kapitał Społeczny Cel zakłada działania na rzecz wzmacniania identyfikacji mieszkańców z regionem, promowania otwartości na różnorodność i dialog, a także zachowania materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Przewiduje rozwój infrastruktury kultury, która sprzyja spójności społecznej i poprawia dostęp do oferty społeczno-kulturalnej oraz podnoszenia kompetencji kadr działających w kulturze i turystyce. W ramach realizacji celu planuje się również reformę systemu gospodarki przestrzennej i prawa budowlanego, wspierającą partycypację społeczną, ochronę interesu publicznego oraz lepszą koordynację działań administracyjnych i prywatnych.
REGIONALNY PROGRAM STRATEGICZNY W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA I WRAŻLIWOŚCI SPOŁECZNEJ	Cel szczegółowy 1. Bezpieczeństwo zdrowotne Bezpieczeństwo zdrowotne należy rozumieć jako zdolność mieszkańców do dbania o własne zdrowie oraz dostępność do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych, obejmujących profilaktykę, leczenie i rehabilitację. Kluczowym elementem jest wykorzystanie skutecznych narzędzi technologicznych i komunikacyjnych w celu wsparcia systemu ochrony zdrowia. Działania w ramach celu szczegółowego koncentrują się na wzmacnianiu tych aspektów oraz na budowaniu odporności systemu na sytuacje kryzysowe, zapewniając mieszkańcom większe bezpieczeństwo i lepszy dostęp do usług zdrowotnych.
FUNDUSZE EUROPEJSKIE	5. Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)

(a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej

W obszarze poprawy sytuacji na rynku pracy, wspierane będą następujące działania: wsparcie osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, umowach cywilno-prawnych, ubogich pracujących, osoby z niepełnosprawnościami, o ograniczonej mobilności, wsparcie osób młodych pozostających bez pracy znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy

(c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

W ramach Celu realizowane będą działania służące wzmocnieniu równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz zapewnieniu większej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym.

(d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia

W ramach Celu w obszarze aktywnego i zdrowego starzenia się wspierane będą działania przyczyniające się do wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców województwa oraz wzrostu świadomości roli profilaktyki i zdrowego trybu życia w zapobieganiu chorobom, które stanowią istotną barierę w utrzymaniu i wydłużaniu aktywności zawodowej.

(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

W obszarze edukacji przedszkolnej, wspierane będą działania kompleksowe, mające na celu podniesienie jej jakości i dostępności

(g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

W ramach Celu realizowane będą następujące działania w zakresie usług rozwojowych, wsparcia kompetencji podstawowych, wsparcia dla osób dorosłych i nabywania kwalifikacji

(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji

W obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, wspierane będą działania wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

W obszarze usług społecznych i zdrowotnych wspierane będą wyłącznie działania przyczyniające się do deinstytucjonalizacji usług w województwie oraz zapobiegania umieszczeniu osób w instytucjach pobytu długoterminowego. W szczególności wspierana będzie deinstytucjonalizacja usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dzieci i młodzieży), osób z niepełnosprawnościami, seniorów, dzieci i młodzieży (w tym objętych wsparciem wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej), osób w kryzysie bezdomności i dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań oraz społeczności marginalizowanych.

(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

W ramach Celu przewiduje się realizację kompleksowych działań koordynowanych przez SWP w zakresie wspierania powstawania i konsolidacji inicjatyw systematycznej współpracy organizacji pozarządowych z przedsiębiorcami tworzącymi mechanizm wsparcia oddolnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych

6. Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR)

(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online

W ramach Celu prowadzona będzie interwencja na rzecz rozwoju szkolnictwa zawodowego, dostosowana do regionalnych i lokalnych potrzeb w zakresie rynku pracy i gospodarki, realizowana w sposób kompleksowy

(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

W ramach Celu wspierane będą wyłącznie działania przyczyniające się do deinstytucjonalizacji usług społecznych w województwie oraz zapobiegania umieszczeniu osób w instytucjach pobytu długoterminowego.

(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

W ramach Celu wspierane będą działania na rzecz dostosowania zasobów organizacyjnych systemu ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb i

	populacyjnych wyzwań zdrowotnych oraz poprawy dostępności do skutecznych i efektywnych kosztowo metod profilaktyki, diagnostyki i terapii zgodnie z postępem wiedzy medycznej i uwzględnieniem osiągnięć nowoczesnych technologii (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych Wszystkie działania realizowane w ramach Celu przyczyniać się będą do wzmacniania roli kultury i zrównoważonej turystyki w procesie zwiększania spójności społecznej województwa i będą dotyczyć podnoszenia kompetencji kadr kultury i turystyki w zakresie prowadzenia działalności kulturalnej i turystycznej, nawiązywania współpracy i partnerstw ponadinstytucjonalnych, efektywnego udostępniania potencjalnym odbiorcom produktów kultury adekwatnych do ich potrzeb oraz rozwoju społecznych funkcji kultury i turystyki wpływających na wzrost wiedzy oraz zmianę zachowań i postaw w obszarze kultury i tożsamości regionalnej. 7. Fundusze europejskie dla Pomorza bliższego obywatelom (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich W ramach Celu prowadzona będzie interwencja na rzecz rewitalizacji zdegradowanych obszarów w miastach poprzez kompleksowe, skoncentrowane terytorialnie działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni oraz gospodarki, realizowane na podstawie obowiązujących programów rewitalizacji, powiązane z lokalnymi politykami społecznymi – służące wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.
--	---

Źródło: opracowanie własne

Cele społeczne Gminy Miastko są w pełni spójne z nadrzędnymi strategiami krajowymi i regionalnymi, koncentrując się na poprawie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, zdrowotnych i kulturalnych. Kierunki działań, takie jak zwiększenie dostępności usług publicznych, rozwój infrastruktury żłobkowej, przedszkolnej i zdrowotnej, a także wspieranie aktywności obywatelskiej, odpowiadają na priorytety Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego w zakresie wyrównywania szans rozwojowych i rozwoju kapitału ludzkiego. Jednocześnie wpisują się w cele Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego dotyczące bezpieczeństwa zdrowotnego, wrażliwości społecznej i wzmacniania kapitału społecznego. Działania te są również zgodne z Regionalnym Programem Strategicznym w obszarze edukacji i kapitału społecznego oraz Funduszami Europejskimi dla Pomorza, które promują deinstytucjonalizację usług, integrację społeczną i rozwój kompetencji mieszkańców.

W odniesieniu do celu szczegółowego: **gospodarczego** zastosowanie znajduje poniższa tabela.

Tabela 46: Odniesienie celu szczegółowego: gospodarczego do strategii wyższego rzędu

Odniesienie	Uzasadnienie
2. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta gospodarka lokalna
KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO	Cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo Polityka regionalna tam, gdzie występuje zagrożenie trwałą marginalizacją, zostanie ukierunkowana na promocję i wsparcie inwestycji prywatnych wykorzystujących lokalne zasoby. Wspierana też będzie aktywizacja podmiotów publicznych, prywatnych, ekonomii społecznej i mieszkańców na rzecz rozwoju i współpracy, w tym poprzez szersze wykorzystanie partnerstw publiczno-publicznych i międzysektorowych. Polityka regionalna dodatkowo zostanie ukierunkowana na pobudzanie procesów rozwojowych, m.in. poprzez zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej i terenów inwestycyjnych. Cel 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów. W ramach którego zakłada się działania na rzecz rozwoju infrastruktury, w tym komunikacyjnej i cyfrowej. Zakładana jest również koncentracja inwestycji na tych rodzajach infrastruktury, które warunkują budowanie i rozwój przewag konkurencyjnych na poziomie samorządu lokalnego. Cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym Wspieranie przedsiębiorczości to jedno z głównych zadań, zmierzających do stworzenia spójnego systemu, który zaoferuje rozwiązania i wsparcie uwzględniające zróżnicowane potrzeby dużych i małych firm. Wspieranie strefy gospodarczej skupiać się będzie na tworzeniu warunków dla rozwoju przedsiębiorczości na różnych obszarach, rozwijaniu atrakcyjności inwestycyjnej oraz szerszego wykorzystania lokalnych potencjałów prorozwojowych
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2030	1.4 Bezpieczeństwo cyfrowe Cel zakłada rozbudowę szerokopasmowej infrastruktury dostępowej tzw. "ostatniej mili" w celu zwiększenia dostępności szybkiego i bezpiecznego internetu dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Realizacja tego celu wesprze rozwój usług cyfrowych, poprawi jakość komunikacji i wzmacni odporność regionu na zagrożenia cyfrowe, jednocześnie przyczyniając się do budowy nowoczesnego społeczeństwa informacyjnego. 2.2 Wrażliwość społeczna Wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych (NGO) i podmiotów ekonomii społecznej (PES) stanowi kluczowy element działań w obszarze wrażliwości społecznej. Priorytetem jest tworzenie stabilnych miejsc pracy, profesjonalizacja kadr, rozwój sieci centrów organizacji pozarządowych oraz wzmocnienie zasobów zarówno finansowych, jak i materialnych. Dążenie do zwiększenia konkurencyjności tych podmiotów na rynku ma na celu budowę silniejszych struktur społecznych, które efektywnie wspierają lokalne społeczności i odpowiadają na ich potrzeby. 3.1 Pozycja konkurencyjna Wzmacnianie zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw do zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz budowanie gospodarczej marki regionu to kluczowe działania wspierające <u>pozycję konkurencyjną</u>. Istotnym

	elementem jest kompleksowa oferta wsparcia skierowana zarówno do nowych inwestorów, jak i tych już działających w regionie. Promocja lokalnych produktów, przedsiębiorstw i całego regionu ma na celu zwiększenie jego rozpoznawalności oraz atrakcyjności gospodarczej na rynkach krajowych i międzynarodowych.
REGIONALNY PROGRAM STRATEGICZNY W ZAKRESIE GOSPODARKI, RYNKU PRACY, OFERTY TURYSTYCZNEJ I CZASU WOLNEGO	Cel szczegółowy 1. Wysoka pozycja konkurencyjna Cel zakłada wzmacnianie innowacyjności i adaptacyjności pomorskich przedsiębiorstw, poprawę ich produktywności oraz zwiększenie rozpoznawalności na arenie międzynarodowej. Kluczowe działania obejmują rozwój aktywności badawczo-rozwojowej (B+R), wzmocnienie współpracy nauki i biznesu, wsparcie przedsiębiorstw w adaptacji do zmian rynkowych, technologicznych i klimatycznych oraz rozwój marki gospodarczej regionu. Efektem tych działań będzie wzrost produktywności, efektywne wykorzystanie zasobów, zmniejszenie emisyjności gospodarki oraz silniejsze pozycjonowanie pomorskich przedsiębiorstw i produktów na rynkach międzynarodowych. Transformacja gospodarki zostanie wsparta przez profesjonalne usługi i rozwój klastrów oraz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza budując zaufanie i współpracę w regionie. Cel szczegółowy 2. Atrakcyjny rynek pracy Poprawa warunków rozwoju zawodowego mieszkańców Pomorza, w tym osób ze szczególnymi potrzebami i migrantów oraz wzmacnianie adaptacyjności przedsiębiorstw są kluczowymi działaniami na rzecz atrakcyjnego rynku pracy. Wsparcie obejmuje rozwój przedsiębiorczości, kształcenie ustawiczne w branżach kluczowych, takich jak gospodarka morska i offshore, a także tworzenie miejsc pracy zapewniających satysfakcję i bezpieczeństwo pracowników. Istotne jest również ułatwienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 oraz lepsza dostępność informacji o rynku pracy i scenariuszach rozwoju regionalnego. Współpraca między instytucjami i środowiskami wpływającymi na rynek pracy, wsparta nowoczesnymi narzędziami sprzyja integracji i dostosowaniu rynku do zmieniających się potrzeb. Cel szczegółowy 3. Inspirująca oferta turystyczna i czasu wolnego Cel koncentruje się na rozwoju infrastruktury turystycznej, w tym systemu oznakowania małej architektury oraz przestrzeni o walorach przyrodniczych, które wspierają całoroczną aktywność turystyczną i przyczyniają się do rozwoju lokalnej gospodarki. Inwestycje w turystykę mają na celu nie tylko zwiększenie atrakcyjności regionu, ale również stymulowanie wzrostu zatrudnienia i przychodów w branżach powiązanych, takich jak przemysł HoReCa, usługi transportowe czy produkcja lokalna. Kluczowym elementem jest zintegrowany system marketingu turystycznego oraz monitoring branży, które wspierają skuteczniejsze zarządzanie i promocję oferty, wzmacniając pozycję regionu na rynku krajowym i międzynarodowym. Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi cyfrowych oraz współpraca między podmiotami branży mają na celu zwiększenie konkurencyjności regionu i wzmocnienie jego roli jako znaczącego ośrodka turystyczno-gospodarczego.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA POMORZA 2021-2027	1. Fundusze europejskie dla konkurencyjnego i inteligentnego Pomorza (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych. W ramach Celu prowadzone będą działania na rzecz rozwoju interoperacyjnych i zintegrowanych nowych lub znacznie ulepszonych e-usług publicznych skierowanych do mieszkańców i przedsiębiorców. 5. Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+) (a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej W obszarze poprawy sytuacji na rynku pracy, wspierane będą działania: wsparcie osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, umowach cywilno-prawnych, ubogich pracujących, osoby z niepełnosprawnościami, o ograniczonej mobilności, wsparcie osób młodych pozostających bez pracy znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. (h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji W obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo, wspierane będą działania wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.
---	--

Źródło: opracowanie własne

Cele gospodarcze Gminy Miastko harmonizują z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, kładąc nacisk na rozwój przedsiębiorczości, atrakcyjności inwestycyjnej oraz rynku pracy. Kierunki działań, takie jak tworzenie stref inwestycyjnych, wspieranie lokalnych firm, rozwój inkubatorów przedsiębiorczości i promocja innowacji, są zgodne z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego, która podkreśla znaczenie wzmacniania konkurencyjności i dostępności komunikacyjnej. Strategia Województwa Pomorskiego akcentuje rozwój pozycji konkurencyjnej regionu, bezpieczeństwa cyfrowego oraz adaptacyjności przedsiębiorstw, co znajduje odzwierciedlenie w planach gminy dotyczących cyfryzacji i promocji lokalnych produktów. Ponadto cele te wpisują się w Regionalny Program Strategiczny w zakresie gospodarki, rynku pracy i turystyki, który promuje innowacyjność, rozwój klastrów i inteligentnych specjalizacji. Zgodność z Funduszami Europejskimi dla Pomorza zapewnia możliwość wsparcia działań w obszarze cyfryzacji, zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, co wzmacnia potencjał gospodarczy gminy.

W odniesieniu do celu szczegółowego: **środowiskowo-przestrzennego** zastosowanie znajduje poniższa tabela.

Tabela 47: Odniesienie celu szczegółowego: środowiskowo-przestrzennego do strategii wyższego rzędu

Odniesienie	Uzasadnienie
3. CEL SZCZEGÓŁOWY	Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój środowiskowo-przestrzenny
KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO	Cel 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów Wysoki poziom infrastruktury technicznej i społecznej wpływa na zwiększenie atrakcyjności regionu, jak również prowadzi do ożywienia otoczenia i wzrostu dobrobytu społeczności lokalnych. Zgodnie z zasadą zrównoważonego inwestowania rozwój infrastruktury musi odbywać się w sposób zrównoważony, uwzględniający potrzeby gospodarcze i społeczne, ale też względy przyrodnicze i środowiskowe. Inwestycje dotyczyć mają w szczególności budowy sieci dróg i połączeń transportowych, modernizacji infrastruktury ochrony środowiska i energetyki, infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, a także infrastruktury telekomunikacyjnej zapewniającej dostęp do usług cyfrowych.
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2030	1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe Działania przewidziane w ramach celu obejmują adaptację do zmian klimatu poprzez zabezpieczenie przed powodzią i suszami, ochronę terenów retencyjnych, zagospodarowanie wód opadowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury. Przewiduje się również ochronę różnorodności biologicznej, poprawę stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz rozwój terenów zieleni, wspierając tym samym zachowanie bioróżnorodności. Ważnym obszarem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, promowanie ponownego użycia oraz zwiększanie skali recyklingu. Działania obejmują także modernizację gospodarki wodno-ściekowej, w tym zapewnienie dostępu do wody pitnej wysokiej jakości oraz unowocześnienie systemów przetwarzania osadów. W celu poprawy bezpieczeństwa środowiskowego rozwijane będą narzędzia monitorowania stanu środowiska i zagrożeń naturalnych, jak również systemy szybkiego alarmowania. Istotnym elementem jest redukcja presji działalności gospodarczej i osadniczej na środowisko, wspierając zrównoważony rozwój regionu i poprawę jakości życia mieszkańców. 1.2 Bezpieczeństwo energetyczne Cel koncentruje się na rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz wzmacnianiu energetyki obywatelskiej, w tym poprzez likwidację źródeł niskiej emisji, tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii i spółdzielni energetycznych. Działania te mają na celu nie tylko zwiększenie udziału zielonej energii w miksie energetycznym, ale także zaangażowanie społeczności lokalnych w produkcję i zarządzanie energią. Poprawa jakości powietrza stanowi istotny element celu i będzie realizowana poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorach publicznym, mieszkalnictwie, energetyce oraz przedsiębiorstwach. Działania obejmą m.in. kogenerację, modernizację systemów ciepłowniczych oraz wdrażanie rozwiązań zapewniających komfort termiczny w budynkach. Kluczowym aspektem jest rozwój energooszczędnych i inteligentnych systemów zarządzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii. Inwestycje w nowoczesne technologie mają na celu zwiększenie efektywności energetycznej, bezpieczeństwa dostaw oraz ograniczenie negatywnego wpływu sektora energetycznego na środowisko.

	2.4 Mobilność Rozwój nowoczesnego i zrównoważonego systemu transportowego koncentruje się na infrastrukturze transportu zbiorowego, zarówno liniowej, jak i węzłowej oraz wprowadzaniu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego taboru. Kluczowym aspektem jest integracja taryfowa, biletowa i organizacyjna, która zwiększy dostępność i efektywność transportu publicznego. Działania obejmują również rozbudowę sieci dróg, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz promowanie alternatywnych form mobilności, takich jak współdzielone środki transportu. Inicjatywy wspierają rozwój infrastruktury elektromobilności i paliw alternatywnych, co wpisuje się w ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko. Szczególny nacisk kładziony jest na upowszechnienie mobilności aktywnej, takiej jak transport pieszy i rowerowy, co poprawia jakość życia mieszkańców i wspiera zrównoważony rozwój regionu. 3.3 Oferta turystyczna i czasu wolnego Poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego obejmuje działania w obszarze turystyki, sportu i kultury, skierowane zarówno do mieszkańców, jak i turystów. Istotnym elementem jest zintegrowana informacja i kompleksowa promocja tych ofert, pozwalająca na lepsze dostosowanie ich do potrzeb odbiorców oraz zwiększenie atrakcyjności regionu. Cel zakłada również rozwój współpracy pomiędzy interesariuszami, oparty na efektywnych modelach zarządzania ruchem turystycznym. Wspólne działania mają na celu zrównoważony rozwój oferty oraz skuteczniejsze wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjału regionu.
REGIONALNY PROGRAM STRATEGICZNY W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŚRODOWISKOWEGO I ENERGETYCZNEGO	Cel szczegółowy 1. Bezpieczeństwo środowiskowe Cel zakłada zwiększenie odporności na zmiany klimatu poprzez przywracanie terenów do retencji naturalnej oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury. Istotnym priorytetem jest ochrona różnorodności biologicznej oraz przyrodniczo-krajobrazowych walorów województwa pomorskiego. Działania w ramach celu obejmują zapobieganie powstawaniu odpadów, promowanie recyklingu i rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym, a także modernizację oczyszczalni ścieków, rozbudowę kanalizacji i poprawę dostępu do wysokiej jakości wody pitnej przy jednoczesnym ograniczaniu strat wody. Ważnym elementem jest także podnoszenie wiedzy i świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami, co wspiera transformację w kierunku zrównoważonego rozwoju regionu. Cel szczegółowy 2. Bezpieczeństwo energetyczne Zwiększenie generacji energii z odnawialnych źródeł oraz rozwój energetyki rozproszonej i inteligentnych systemów przesyłu, dystrybucji i magazynowania energii to kluczowe działania wspierające transformację energetyczną regionu. Priorytetem w ramach celu jest modernizacja źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, poprawa efektywności energetycznej oraz wdrażanie innowacyjnych technologii. Istotnym aspektem jest również ograniczenie niskiej emisji poprzez wysokosprawną kogenerację, trigenerację oraz działania poprawiające komfort termiczny. Ważnym elementem realizacji celu jest podnoszenie wiedzy i świadomości mieszkańców w zakresie oszczędności energii, poszanowania środowiska i wykorzystania OZE.
REGIONALNY PROGRAM STRATEGICZNY W ZAKRESIE	Cel Szczegółowy 1. Zrównoważona mobilność zbiorowa i aktywna Transport zbiorowy odgrywa kluczową rolę w integracji społecznej, wyrównywaniu szans rozwojowych oraz zapewnieniu dostępu do usług dla wszystkich użytkowników. Priorytetem jest zwiększenie udziału transportu

MOBILNOŚCI I KOMUNIKACJI	zbiorowego w podróży, integracja różnych środków transportu publicznego oraz promowanie zmiany zachowań komunikacyjnych na rzecz bardziej zrównoważonych form transportu. Tworzenie nieprzerwanych możliwości przemieszczania się środkami transportu o niskiej presji na środowisko wymaga rozwoju inteligentnych systemów transportowych, które łączą funkcjonalnie i przestrzennie miasta z ich obszarami funkcjonalnymi. Poprawa jakości usług transportu zbiorowego będzie sprzyjać wzrostowi liczby pasażerów, zmniejszeniu hałasu ulicznego oraz emisji spalin, przyczyniając się do efektywności środowiskowej i poprawy jakości życia mieszkańców. Cel Szczegółowy 2. Zrównoważona sieć infrastruktury drogowej Cel koncentruje się na poprawie dostępności transportowej regionu poprzez modernizację, przebudowę i rozbudowę dróg, szczególnie tych łączących się z węzłami sieci dróg krajowych i wojewódzkich. Planowane działania obejmują podniesienie standardów technicznych, poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz budowę obwodnic i obejść miejscowości, co przyczyni się do redukcji negatywnego wpływu transportu na otoczenie. Inwestycje skupią się także na zwiększeniu efektywności transportu, skrócenie czasów przejazdu oraz poprawie warunków przewozu osób i towarów, wspierając zrównoważony rozwój regionu. Realizacja celu przyczyni się do lepszej integracji transportowej, większej dostępności usług i poprawy jakości życia mieszkańców.
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA POMORZA 2021-2027	2. Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza (i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych. W obszarze poprawy efektywności energetycznej wspierane będą kompleksowe przedsięwzięcia termomodernizacyjne, w tym dostosowanie budynków do wymogów dla budynków zero- i plusenergetycznych. (ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju W obszarze rozwoju odnawialnych źródeł energii wspierana będzie budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepłej, w tym z magazynami energii działającymi na potrzeby źródła OZE, ze szczególnym uwzględnieniem rozproszonej energetyki prosumenckiej wraz z przyłączeniem źródeł OZE do sieci energetycznych lub ciepłowniczych. Możliwa będzie również budowa magazynów energii działających na potrzeby już istniejących źródeł OZE, realizowana w ramach samodzielnych projektów. (iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego W ramach celu szczegółowego wspierane będą przedsięwzięcia zwiększające poziom adaptacyjności oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej W obszarze gospodarki ściekowej wspierane będą przedsięwzięcia dotyczące rozwoju zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych oraz zagospodarowania osadów ściekowych (vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

	W obszarze promowania przejścia do gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywnie korzystającej z zasobów wspierane będą projekty mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowanie do ponownego użycia oraz stworzenie warunków do maksymalizacji skali recyklingu w sektorze komunalnym (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia W obszarze różnorodności biologicznej i krajobrazu wspierane będą projekty mające na celu poprawę stanu cennych gatunków i ich siedlisk oraz ochronę ekosystemów, ochronę wód i ekosystemów od wód zależnych, w szczególności jezior, ochronę i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz terenach zurbanizowanych 3. Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza (viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej Wspierane będą działania prowadzące do wzrostu znaczenia zrównoważonej zbiorowej i indywidualnej mobilności miejskiej, realizowane w miastach i ich obszarach funkcjonalnych 4. Fundusze europejskie dla lepiej połączanego Pomorza (ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej W ramach Celu przewiduje się realizację działań na rzecz rozwoju mobilności regionalnej
--	---

Źródło: opracowanie własne

Cele środowiskowo-przestrzenne Gminy Miastko są silnie powiązane z priorytetami krajowymi i regionalnymi, koncentrując się na ochronie środowiska, adaptacji do zmian klimatu, rozwoju infrastruktury oraz poprawie mobilności. Kierunki działań obejmują modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, wspieranie odnawialnych źródeł energii oraz poprawę jakości transportu publicznego i dostępności komunikacyjnej. Te założenia są zgodne z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego, która promuje zrównoważone inwestycje infrastrukturalne, oraz ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego w obszarze bezpieczeństwa środowiskowego, energetycznego i mobilności. Ponadto wpisują się w Regionalne Programy Strategiczne dotyczące ochrony środowiska, energetyki i transportu, a także w cele Funduszy Europejskich dla Pomorza, które wspierają transformację w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, rozwój OZE, gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zrównoważonej mobilności.

4. WYMIAR PRZESTRZENNY W STRATEGII ROZWOJU GMINY MIASTKO

4.1. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

4.1.1. Położenie gminy Miastko w regionie/kraju, struktura sieci osadniczej

Gmina Miastko znajduje się w zachodniej części województwa Pomorskiego, w południowo-zachodniej części powiatu Bytowskiego. W latach 1975-1998 była częścią województwa Słupskiego. Graniczy z województwem Zachodniopomorskiem (gminy Biały Bór i Polanów), gminami Kępice i Trzebielino (na północy), gminami Kołczygłowy, Tuchomie i Lipnica (na wschodzie) oraz gminą Koczała (na południu). Miastko jest dziewiątą największą gminą w Polsce, o powierzchni 466,1 km². Odległość z najdalszej miejscowości Wiatrołom do centrum Miastka wynosi ponad 25 km.

Najbliższymi regionalnymi centrami są Słupsk i Koszalin, a także Chojnice i Człuchów. W subregionie znajdują się Bytów i Szczecinek. Miastko pełni rolę lokalnego centrum. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Województwa Pomorskiego 2030, Miastko mogłoby pełnić funkcje powiatowe, co poprawiłoby dostępność do usług dla zachodniej części powiatu bytowskiego i północnej części powiatu człuchowskiego.

Plan Zagospodarowania Województwa Pomorskiego 2030 określa siłę powiązań Miastka z sąsiednimi ośrodkami. Siła powiązań ze Słupskiem, Kępicami a także Białym Borem jest silniejsza niż powiązania z Bytowem (ośrodek powiatowy) czy Człuchowem (ośrodek regionalny). Analizy potwierdzają, że Miastko ma wyraźnie formującą się strefę funkcjonalną, co uzasadnia wzmocnienie jego roli.

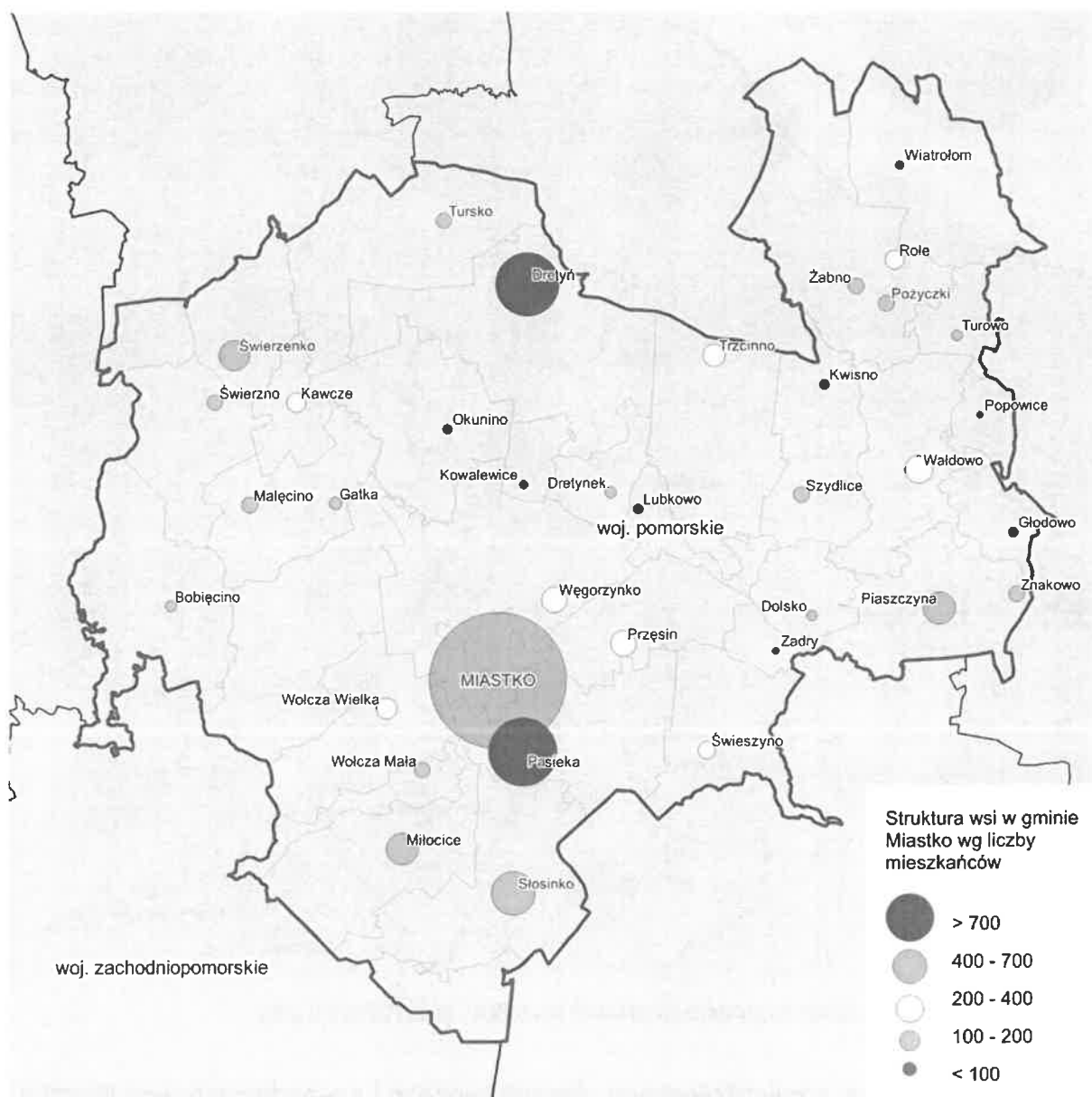
Peryferyjne położenie Miastka w pobliżu styku trzech województw wiąże się ze znacznym oddaleniem od ośrodków metropolitalnych (Gdańska, Poznania i Szczecina) oraz wykluczeniem komunikacyjnym, co zmniejsza dostępność do usług dla mieszkańców gminy.

Głównym ośrodkiem administracyjnym, mieszkaniowym i gospodarczym jest Miastko, które obejmuje miasto Miastko oraz 30 sołectw: Biała, Bobięcino, Chlebowo, Czarnica, Dolsko, Detrynek-Trzcinnno, Detryń, Głodowo, Kamnica, Kawcze, Kwisno-Szydlice, Lubkowo, Miłocice, Okunino-Kowalewice, Pasieka, Piaszczyna, Popowice, Przęsin-Zadry, Słosinko, Świerzenko, Świerzno, Świeszyno, Turowo, Tursko, Wałdowo, Węgorzynko, Role-Wiatrołom, Wołcza Mała, Wołcza Wielka i Żabno. Na terenie Miastka znajduje się 6 osiedli: Osiedle Północne, Osiedle Nad Studnicą, Osiedle Śródmieście, Osiedle Niepodległości, Osiedle nr 5, Osiedle Zatorze.

119 | Strona

wielodrożnic. Przestrzenny rozkład miejscowości w gminie jest dość równomierny, a centralnym punktem jest miasto Miastko.

Rysunek 22: Struktura sieci osadniczej w gminie Miastko

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL – Polska w liczbach 2024

Poza zwartą zabudową znajdują się rozproszone zabudowania zagrodowe oraz tereny rolnicze i zakłady produkcyjne, które są zlokalizowane poza miejscowościami. Największe miejscowości w gminie to Dretyń, Słusinko, Piaseczyna, Świerzenko i Miłocice. Wsie te charakteryzują się głównie zabudową zagrodową oraz mieszkaniową, zarówno jednorodziną, jak i wielorodziną. W miejscowościach znajdują się również pojedyncze tereny usługowe, rolnicze (w dużej mierze dawne PGR-y), zakłady produkcyjne oraz obszary sportu i rekreacji.

W gminie Miastko można wyróżnić miejscowości o rozproszonej zabudowie, takie jak Dolsko, Lubkowo, Kowalewice i Popowice, które składają się głównie z zabudowy zagrodowej oraz pojedynczych domów jednorodzinnych, rozmieszczonych na dużym obszarze. Istnieją również miejscowości o skupiskowej zabudowie, takie jak Pasieka i Węgorzynko. Tereny produkcyjno-usługowe są zlokalizowane przy granicy z miastem Miastko.

Do obszarów najintensywniejszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej należą Pasieka, Węgorzynko, Przęsin i Wołcza Mała.

4.1.2. Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy

Gmina Miastko to obszar o wyjątkowych walorach przyrodniczych i kulturowych. Znajdują się tu liczne obszary chronione, jeziora lobeliowe oraz rozległe lasy, które tworzą unikalny ekosystem. Bogactwo przyrody idzie w parze z różnorodnością zabytków architektonicznych, takich jak pałace, dworki i budowle sakralne. Dodatkowo, liczne szlaki turystyczne umożliwiają odkrywanie uroków tego regionu. Gmina Miastko to idealne miejsce dla miłośników natury i historii, oferujące wiele atrakcji zarówno dla turystów, jak i mieszkańców.

Środowisko przyrodnicze

Gmina Miastko w przeważającej części znajduje się na terenie mezoregionu Pojezierze Bytowskie. Północna część gminy częściowo znajduje się na terenie mezoregionu Wysoczyzna Polanowska, a południowa na terenie Równiny Charzykowskiej. Gmina Miastko charakteryzuje się bogatymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Udział obszarów prawnie chronionych dla terenu Gminy kształtuje się na poziomie 30,6%.

Większość terytorium gminy znajduje się na terenie korytarza ekologicznego Północnego (KPn) – Puszcza Koszalińska GKPN-18 i Lasy Zaborskie GKPN-18A, który stanowi odcinki korytarza paneuropejskich, a ich rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu.

Na całym terytorium gminy znajduje się szereg cennych przyrodniczo obszarów Natura 2000 PLH (ochrony siedlisk). W centralnej części gminy znajduje się rozgałęziony obszar Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy. Obszar ten rozciąga się dalej na północ wzdłuż biegu głównych rzek regionu. Na wschód od Miastka znajduje się obszar Miasteczkie Jeziora Lobeliowe, o powierzchni 13704 ha, całkowicie zlokalizowany na terenie gminy. We wschodniej części gminy znajduje się obszar Ostoja Masłowiczki. W zachodniej części gminy znajduje się obszar Jezioro Bobięcińskie. Ponadto na terenie gminy znajdują się obszary: Dolina Grabowej i Jezioro Piasek. Od południowego zachodu gmina graniczy z obszarem Natura 2000 PLB Ostoja Drawska.

W zachodniej części gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Bobięcińskie Wielkie ze Skibską Górą. Istotny wpływ na krajobraz tego rejonu wywiera Jezioro Bobięcińskie Wielkie o powierzchni 524,5 ha oraz pagórkowaty teren wokół Skibskiej Góry (227,3 m n.p.m.). W Jeziorze Bobięcińskim występuje roślinność relikтовая reprezentowana przez lobelię jeziorną. Lasy są tu zbliżone wyglądem do naturalnych z sosną, świerkiem, bukiem, dębem, olszą czarną, i brzozą. Zróżnicowanie wiekowe lasów nadaje malowniczości krajobrazowi.

W centralnej części gminy znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu: Źródłiskowy Obszar Brdy i Wieprzy na Wschód od Miastka. Pagórkowaty krajobraz wznosi się tu od ok. 100 m n.p.m. w północnej części obszaru przy rzece Wieprzy do 180 m n.p.m. w części zachodniej i centralnej. Północno-wschodni kraniec obszaru jest terenem źródłiskowym rzeki Wieprzy, a południowy (Jezioro Głębokie) Brdy. Jest to obszar wododziałowy między zlewnią Przymorza i Wisły. Między wzgórzami usytuowane są duże jeziora rynnowe: Skąpe, Bluj, Gomolskie, Dolskie, Piasek, Siadło i Świeszyńskie. W części centralnej obszaru znajduje się kompleks trzech śródleśnych jezior lobeliowych: Smołowo, Kamień i Orle. Obszary tych trzech jezior są chronione jako rezerваты. Na terenie gminy znajduje się 28 pomników przyrody oraz 35 użytków ekologicznych.

Krajobraz gminy Miastko wyróżnia się dużą liczbą jezior. Spośród nich 28 ma powierzchnię powyżej 10 ha, 48 przekracza 1 ha, a mniejszych jest ponad 100. W większości są to jeziora polodowcowe, rynnowe, morenowe i lobeliowe. Największym jeziorem lobeliowym w Polsce jest Bobięcińskie Wielkie, które znajduje się na terenie gminy. Na zachodnich krańcach gminy znajdują się także wyższe wzniesienia, takie jak Skibska Góra i Rozwaliny.

Gmina Miastko charakteryzuje się również wysokim poziomem zalesienia, wynoszącym 53,3%, co jest wyższe niż średnia dla powiatu bytowskiego (52,7%) i województwa pomorskiego (34,2%). Dominują tu lasy iglaste, które stanowią ponad 75% drzewostanów. W ciągu ostatnich 20 lat poziom zalesienia w gminie i powiecie nieznacznie wzrósł, podczas gdy w województwie pomorskim nieco spadł. Wysokie zalesienie ogranicza rozwój gospodarczy w innych sektorach niż przemysł drzewny i produkty leśne, ale jednocześnie sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji, poprawiając jakość życia mieszkańców dzięki różnorodnym formom aktywnego wypoczynku. Na obszarze gminy znajduje się też niewielka ilość obszarów rolnych – gruntów ornych oraz łąk i pastwisk. W większości są to tereny o niskich lub średnich wartościach wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ponad połowa wszystkich gleb gminy Miastko należy do V i VI klasy bonitacyjnej.

W gminie Miastko znajdują się liczne rzeki, z których największe to Studnica, Wieprza i Brda. Rzeki te generują rozwój turystyki, sportów wodnych oraz wędkarstwa. Ponadto na terenie gminy znajdują się szlaki spływu kajakowego: rzeką Wieprzą i rzeką Studnicą oraz rzeką Brdą ze Świeszyna do Bydgoszczy. Rzeki są kręte i

nieuregulowane, często o bardzo malowniczym, meandrującym swobodnie biegu. Na terenie gminy znajduje się wiele jezior o dużym potencjale do rozwoju turystyki i rekreacji. Istotnym tematem w kontekście jezior jest wprowadzanie tzw. stref ciszy, czyli wyłączeń z ruchu motorowodnego. (np. jezioro Głębokie w gminie Miastko). Na części jezior występują problemy z czystością wody.

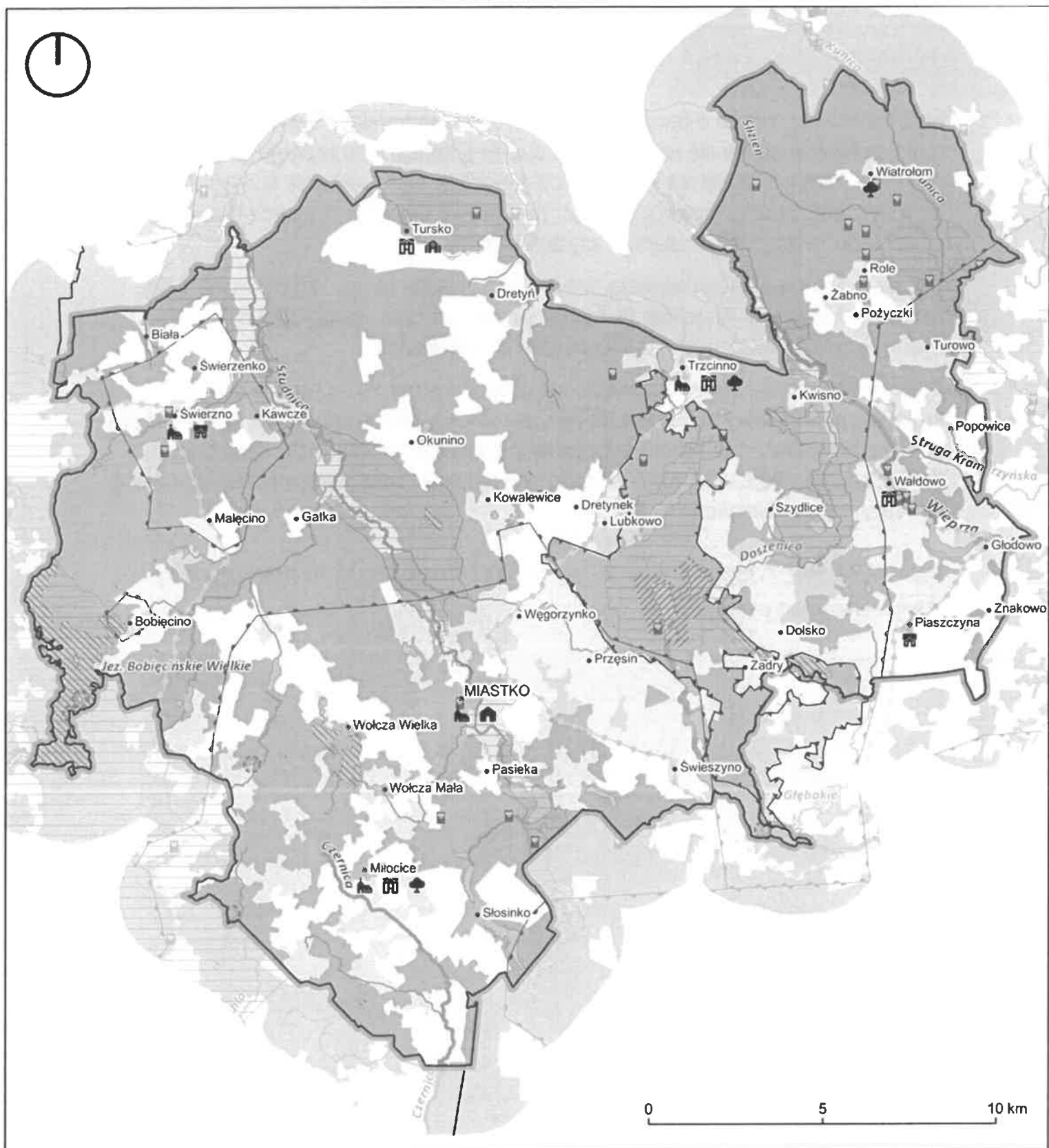
Obszar gminy posiada malowniczą, urozmaiconą rzeźbę terenu, którą tworzą liczne formy polodowcowe. Krajobraz jest pofałdowany, z licznie występującymi malowniczymi wzniesieniami, dolinami, jarami i wąwozami.

Audyt Krajobrazowy Województwa Pomorskiego²⁸ wyznacza na terenie gminy krajobraz priorytetowy nr 22-314.47-76 – Miasteckie Jeziora Lobeliowe. Krajobraz priorytetowy Miasteckie Jeziora Lobeliowe jest szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje unikatowe wartości przyrodnicze, oraz pełnienie obszaru funkcji rekreacyjnej dla mieszkańców Miastka.

Rysunek 23: MSF-P, uwarunkowania: Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy

Źródło: opracowanie własne

²⁸ Przyjęty Uchwałą nr 190/XVII/25 z dnia 28 lipca 2025 roku Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie uchwalenia Audytu Krajobrazowego Województwa Pomorskiego

Legenda

granica gminy Miastko

zagospodarowanie

- lasy
- obszary zabudowane
- grunty orne
- rzeki
- zbiorniki wodne
- infrastruktura

dziedzictwo przyrodnicze

- obszary chronionego krajobrazu
- rezerваты
- użytki ekologiczne
- pomniki przyrody
- obszary Natura 2000 PLH
- Natura 2000 PLB
- korytarze ekologiczne
- krajobraz priorytetowy

dziedzictwo kulturowe

- zabytki archeologiczne (rejestr)
- obiekty w rejestrze zabytków
- kościoły
- dwór / pałac
- budynek mieszkalny
- budynek użyteczności publicznej
- budynek gospodarczy
- zabytek techniki
- zahłtkowa zieleń

Krajobraz kulturowy

Gmina Miastko jest bogata w zabytki, które odzwierciedlają jej historyczne i kulturowe dziedzictwo. Wśród najważniejszych zabytków wpisanych do rejestru znajdują się: kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła w Miłoticach, kościół filialny wraz z otoczeniem i cmentarzem w Trzcinnie, oraz kościół filialny p.w. Św. Stanisława Kostki w Wałdowie. W Świerznie można podziwiać kościół parafialny p.w. Niepokalanego Serca NMP oraz chatę nr 32. Tursko wyróżnia się dworem oraz zespołem pałacowo-parkowym, a także budynkiem mieszkalnym. Kamnica i Trzcinnio posiadają zespoły pałacowo-parkowe. Pałac w Kamnicy jest ujęty w rejestrze zabytków. Obecnie pałac znajduje się w stanie ruiny. W Miastku znajdują się kościół parafialny p.w. NMP Wspomożenia Wiernych. W Miłoticach można również zobaczyć dwór i park.

Oprócz wcześniej wymienionych obiektów, na terenie gminy znajdują się również inne cenne zabytki. W miejscowości Biała można znaleźć park historyczny oraz cmentarz historyczny. Bobięcino wyróżnia się zespołem dworsko-folwarcznym, w skład którego wchodzi obora i dwór. W Chlebowie znajduje się zabytkowa stodoła, narzędziownia oraz garaż-magazyn zboża, które również są częścią zespołu dworsko-folwarcznego.

W Dretyniu znajdują się liczne zabytkowe obiekty, takie jak gorzelnia, obora, magazyn zbożowy, kuźnia, a także liczne domy mieszkalne i leśniczówka. W Dretyniu znajdują się również dwa cmentarze. W Głodowie znajduje się mleczarnia, zajazd, dom kultury oraz cmentarz historyczny.

Kamnica jest miejscem, gdzie można podziwiać leśniczówkę, domy pracowników folwarcznych, oficynę, spichlerz, oborę, warsztaty i kuźnię. W Kawczu znajdziemy leśniczówkę, pocztę, dworzec kolejowy, budynki mieszkalne, dwór, stajnię-oborę, kuźnię oraz szkołę.

Klewno i Kwisno posiadają leśniczówki, a Łodzierz wyróżnia się dworem, budynkiem gospodarczym, leśniczówką oraz parkiem historycznym. W Małęcinie znajduje się park historyczny. W Miłoticach znajduje się kuźnia-warsztat, transformator, stodoła, szkoła oraz cmentarz historyczny.

W Okuninie zlokalizowana jest zabytkowa szkoła, stajnia oraz dom mieszkalny dla pracowników folwarcznych. Piaszczyna znajduje się zabytkowa szkoła, budynek mieszkalny oraz cmentarz historyczny. W Ponikłej znajduje się spichlerz, a w Popowicach i Potoku cmentarze historyczne.

W miejscowości Role znajdują się zagroda, dwór oraz park historyczny. W Słosinku znajdują się: spichlerz, dwór, budynek stacyjny, nastawnię oraz budynek mieszkalny wielorodzinny. W Świerzenku zlokalizowana jest zabytkowa szkoła, pałac, garaż, spichlerz, domy mieszkalne pracowników folwarcznych oraz karczmę.

W Świerznie znajduje się park historyczny oraz cmentarz historyczny, a w Świeszynie szkoła, park historyczny oraz cmentarz historyczny. W Trzcinnie znajdziemy zabytkowe budynki mieszkalne, kamienicę oraz cmentarz historyczny.

Tursko wyróżnia się zespołem pałacowo-folwarcznym, w skład którego wchodzi budynki inwentarskie, stróżówka oraz budynki mieszkalne, natomiast w Wałdowie znajduje się dawna leśniczówka, podleśniczówka, szkoła oraz cmentarze historyczne.

W Wiatrołomie zlokalizowane są: zagroda, pałac, stajnia-wozownia oraz leśniczówka, natomiast w Wołczy Wielkiej budynki mieszkalne, szkoła, kościół ewangelicko-augsburski, dwór oraz park historyczny. Zadry wyróżniają się zabytkową stodołą. W Żabnie znajduje się cmentarz historyczny oraz szkoła.

Gmina Miastko jest również bogata w stanowiska archeologiczne ujęte zarówno w rejestrze jak i ewidencji zabytków, które świadczą o jej długiej historii. W Bobiecinie znajdują się trzy ważne stanowiska: grodzisko wyżynne oraz osada wczesnośredniowieczna, a także podwodne relikty mostu z tego samego okresu. W Kamnicy można znaleźć grodzisko wczesnośredniowieczne, podobnie jak w Miłoticach i Świeszynie, gdzie również znajdują się grodziska z tego okresu. Te stanowiska archeologiczne dostarczają cennych informacji o życiu i kulturze wczesnośredniowiecznych społeczności zamieszkujących te tereny.

Ponadto na opisywanym terenie znajduje się prawie 700 zabytków archeologicznych ujętych w ewidencji. Na terenie gminy Miastko zidentyfikowano liczne zabytki archeologiczne, które pochodzą z różnych okresów historycznych, od epoki kamienia po nowożytność. W Miastku odkryto ślady osadnicze z epoki brązu, kamienia, żelaza oraz średniowiecza. Znalezione również cmentarzyska z epoki żelaza oraz depozyty z epoki żelaza i kamienia. W Popowicach znajdują się ślady osadnicze z epoki brązu i żelaza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Przeradzu i Przęsiniu odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza. W Role zidentyfikowano ślady osadnicze z nowożytności oraz cmentarzyska kurhanowe o nieznanej chronologii.

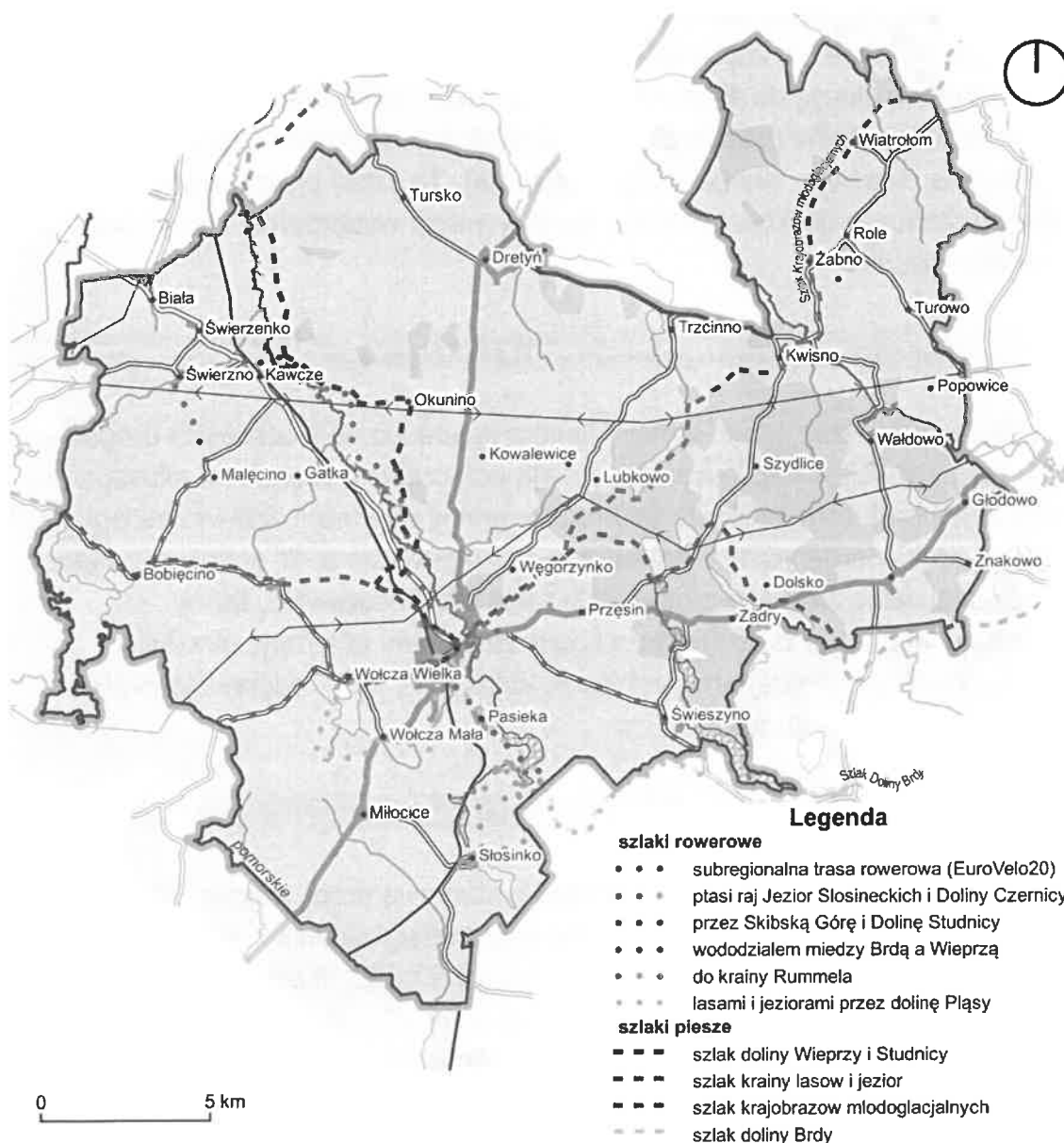
W Słosinku i Świerzenku znaleziono ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Świerznie odkryto ślady osadnicze z epoki brązu, żelaza, średniowiecza oraz nowożytności. W Trzcinnie dominują osady z epoki brązu i żelaza, a także ślady osadnicze z epoki brązu i średniowiecza. W Turowie i Tursku zidentyfikowano ślady osadnicze z epoki brązu, żelaza oraz pradziejów. W Wałdowie odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza.

W Węgorzynku znaleziono ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Wołczy Małej i Wielkiej odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza. W Dretyniu dominują ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Głodowie zidentyfikowano

ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza. W Miłoticach odkryto ślady osadnicze z epoki kamienia, brązu, żelaza oraz średniowiecza, a także cmentarzyska z epoki żelaza.

Podsumowując, gmina Miastko jest bogata w zabytki archeologiczne, które świadczą o długiej i zróżnicowanej historii osadnictwa na tym terenie. Znaleźiska obejmują ślady osadnicze, cmentarzyska, depozyty oraz inne formy działalności ludzkiej, co czyni ten obszar niezwykle interesującym dla archeologów i historyków.

Rysunek 24: Szlaki turystyczne piesze i rowerowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OSM

Gmina Miastko oferuje różnorodne szlaki piesze i rowerowe, które pozwalają odkrywać jej malownicze krajobrazy. Przez Miastko przebiega kilka atrakcyjnych tras,

takich jak Szlak Doliny Wieprzy i Studnicy, prowadzący od Słupska przez Kępice do Miastka, oferujący piękne widoki na doliny rzek i bogactwo przyrodnicze regionu. Szlak Krainy Lasów i Jezior łączy Miastko z Bytowem, prowadząc przez tereny leśne i liczne jeziora, idealne dla miłośników przyrody i długich spacerów. Szlak Doliny Brdy biegnie od Miastka do Przechlewa, oferując malownicze widoki na dolinę rzeki Brdy. Dla rowerzystów dostępny jest fragment planowanego Subregionalnego Szlaku Rowerowego numer 20 (EuroVelo20), poprowadzony w śladzie dawnej linii kolejowej między Miastkiem a Bytowem. Planowany szlak rowerowy EuroVelo20 wkomponuje się w międzynarodową trasę z Berlina do Tallina, przebiegającą przez Niemcy, Polskę, Litwę, Łotwę i Estonię, łącząc się także z trasami EuroVelo 9 i 10. Ponadto na terenie gminy znajduje się wiele lokalnych tras rowerowych. Te szlaki piesze i rowerowe stanowią doskonałą okazję do aktywnego wypoczynku i odkrywania uroków gminy Miastko. Przez teren gminy przebiega również szlak drewnianych obiektów sakralnych Kaszub: Miłocice, Trzcinno, Wałdowo (gm. Miastko). Te szlaki piesze, rowerowe i krajoznawcze stanowią doskonałą okazję do aktywnego wypoczynku i odkrywania uroków gminy Miastko.

4.1.3. Transport i komunikacja, infrastruktura i OZE

Szkielet układu komunikacyjnego gminy Miastko opiera się na kluczowych drogach krajowych oraz linii kolejowej, które zapewniają połączenia z większymi miastami i sąsiednimi regionami. Infrastruktura techniczna gminy obejmuje sieci wodociągowe, kanalizacyjne oraz energetyczne. Sieć gazowa jest ograniczona. W gminie rozwijane są również odnawialne źródła energii (OZE), takie jak biogazownie, farmy fotowoltaiczne i wiatrowe. Infrastruktura społeczna gminy obejmuje placówki edukacyjne, opieki zdrowotnej oraz instytucje kulturalne, które odgrywają istotną rolę w życiu lokalnej społeczności.

Transport i komunikacja

Szkielet układu komunikacyjnego gminy Miastko stanowią drogi krajowe 20 oraz 21, które spotykają się w Miastku. Droga krajowa nr 20 relacji Gdynia – Miastko – Szczecinek – Stargard Szczeciński, oraz droga krajowa nr 21 relacji Ustka – Słupsk – Miastko – Poznań. Są to drogi jednojezdniowe dwukierunkowe bez utwardzonego pobocza awaryjnego. Drogi te przebiegają przeważnie przez centra miejscowości. Na terenie Gminy nie są obecnie przygotowywane ani realizowane żadne inwestycje w zakresie rozbudowy sieci dróg krajowych. Ponadto na terenie gminy znajduje się droga wojewódzka nr 206 relacji Miastko – Polanów – Koszalin, oraz drogi powiatowe i gminne.

Dojazd z Miastka do Gdańska zajmuje od 2,00 h. Z Miastka do Szczecina pojedziemy w 3h. Czas dojazdu z Miastka do najbliższych miast powiatowych wynosi

odpowiednio: Słupsk 1 h, Sławno 50 min, Bytów 40 min, Człuchów 45 min, Szczecinek 45 min.

Istotną rolę prorozwojową gminy zmodernizowana niezelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 405 relacji Piła Główna – Szczecinek – Słupsk – Ustka. Lokalni samorządowcy z terenu Pomorza Środkowego od dawna wnioskuje o reaktywację linii kolejowych na swoich terenach (Linia 212 Korzybie w gm. Kępice – Bytów w kierunku Lipusza, Kościerzyny i dalej Trójmiasta). W październiku 2024 podpisano deklarację dotyczącą przywrócenia ruchu na w/w linii, co w pewnym stopniu poprawi dostępność komunikacyjną gminy Miastko.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 405 (Piła Główna - Ustka). Na obszarze gminy (Szczecinek – Słupsk) linia jest jednotorowa – niezelektryfikowana. W 2019 roku wznowiono ruch pasażerski w relacji Szczecinek – Słupsk. Obecnie (10.2024) na linii kursuje 6 par pociągów w relacji Słupsk – Szczecinek (z czego 2 pary mają przedłużony kurs ze Szczecinka dalej do Chojnic linią 210). Jedna para ma kurs przedłużony do stacji Runowo Pomorskie. Przewozy realizowane są spalinowymi szynobusami spółki POLREGIO. Z szynobusów licznie korzysta m.in. młodzież ucząca się w szkołach średnich Szczecinka. Czas dojazdu do Szczecinka to 40 minut. Do Słupska z Miastka dojedziemy koleją w godzinę. Słupsk i Szczecinek, to najważniejsze węzły kolejowe w pobliżu gminy Miastko, obsługujące ruch dalekobieżny i umożliwiające podróż do innych części kraju.

Komunikację autobusową na terenie gminy Miastko obsługuje PKS w Bytowie S.A. Komunikacja autobusowa ma priorytet na skomunikowanie obszaru gminy z gminami i miastami powiatowymi w województwie pomorskim. Znacznie gorzej wygląda skomunikowanie między Miastkiem a sąsiednimi powiatami województwa zachodniopomorskiego.

Coraz bardziej widocznym problemem staje się wykluczenie komunikacyjne. Grupą, która najbardziej cierpi z powodu nieistniejącej lub źle zorganizowanej komunikacji jest młodzież i osoby starsze. Problem swobodnego przemieszczania się np. do szkoły lub osób starszych np. do usług medycznych dotyka w znacznej mierze obszarów wiejskich gminy, niekiedy oddalonych o dziesiątki kilometrów od najbliższego ośrodka miejskiego.

Infrastruktura techniczna i OZE

Obszar gminy charakteryzuje się niższym niż średnia wojewódzka odsetkiem ludności korzystającej z kanalizacji oraz wodociągów. Sieć gazowa występuje w znikomym zakresie i jest ograniczona do terenu miasta. Gaz LNG dostarczany jest do miejskiego systemu za pośrednictwem cystern samochodowych i podlega gazyfikacji i wprowadzeniu do sieci.

Tabela 48: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci

Obszar	Wodociąg [%]	Kanalizacja [%]	Gaz [%]
Polska	92,6	72,6	56,3
Województwo pomorskie	96,8	84,7	51,7
Powiat bytowski	93,5	77,0	22,1
Miastko	92,7	77,5	5,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL (2023)

W 2023 roku długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 125,5 km. Na obszarach bez kanalizacji, ścieki komunalne są zbierane w zbiornikach na nieczystości ciekłe lub odprowadzane przez przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Miastko jest obsługiwana przez dwie oczyszczalnie ścieków, zlokalizowane w Dretyniu i Węgorzynku. W najbliższych latach rozwój przestrzenny gminy spowoduje wzrost zapotrzebowania na wodę, co z kolei zwiększy ilość produkowanych ścieków. Dlatego konieczny jest zrównoważony rozwój sieci kanalizacyjnej, dostosowany do tych zmian. Kluczowymi inwestycjami w gospodarce ściekowej będzie rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz odcinków rurociągów tłocznych, zgodnie z odrębnymi planami dotyczącymi systemu wodno-ściekowego.

Na terenie Miastka funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (ZEC) zarządza systemem ciepłowniczym i wykorzystuje dwie kotłownie węglowe: KR-1 przy ul. Kowalskiej (podstawowa) oraz przy ul. Niepodległości (szczytowa), o łącznej mocy 10,07 MW.

Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowane są poza terenem gminy Miastko. Na terenie gminy w miejscowości Gatka zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów komunalnych. Składowisko jest w procesie rekultywacji.

W 2023 roku odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w gminie Miastko wynosił 41,9% a tym samym był nieznacznie niższy niż średnia dla powiatu bytowskiego (46,4%) oraz województwa pomorskiego (44,4%).

Rysunek 25: MSF-P, uwarunkowania: Transport i komunikacja, Infrastruktura i OZE

Źródło: opracowanie własne

Legenda

granica gminy Miastko

zagospodarowanie

- zabudowa
- lasy
- rzeki
- zbiorniki wodne
- teren rolny łąki

infrastruktura społeczna

- szpital
- POZ
- szkoła
- świetlica wiejska
- straż pożarna
- posterunek policji
- centrum sportowe

infrastruktura komunikacyjna i techniczna

- droga krajowa jednojezdniowa
- droga wojewódzka
- droga powiatowa lub gminna
- linia kolejowa nieelektryfikowana jednotorowa
- stacja kolejowa
- przystanek kolejowy
- linia elektroenergetyczna najwyższego lub wysokiego napięcia

OZE

- turbina wiatrowa
- elektrownia wodna
- biogazownia
- farma fotowoltaiczna

Przez obszar gminy przebiega linia przesyłowa 400 kV z Gdańska Przyjaźń - Żydowo, która nie jest podłączona do lokalnej sieci dystrybucji energii elektrycznej. Gmina Miastko otrzymuje energię elektryczną z GPZ Miastko, który jest połączony z Krajowym Systemem Elektroenergetycznym (KSE) za pomocą dwóch linii: Żydowo-Miastko i Miastko-Ostrowite. Średni wiek linii średniego napięcia wynosi około 40 lat, a ich stan techniczny jest oceniany jako dobry. Podczas modernizacji i rozbudowy sieci średniego napięcia, standardem na terenach zabudowanych staje się stosowanie sieci kablowej.

Na terenie gminy Miastko znajduje się kilka różnorodnych instalacji OZE o łącznej mocy 3,65 MW, z czego ponad połowę generują biogazownia w miejscowości Piaszczyna. Ponadto na terenie gminy znajdują się dwie farmy PV oraz dwie niewielkie elektrownie wodne. Ponadto we wschodniej części gminy w okolicy Wałdowa znajduje się farma wiatrowa składająca się z siedmiu turbin.

Tabela 49: Instalacje OZE na terenie gminy

Miejscowość lokalizacja instalacji	Moc elektryczna [MW]	Rodzaj OZE
Kawcze	0,090	el. wodna
Kawcze	0,062	el. wodna
Piaszczyna	2,000	biogazownia
Wołcza Wielka	0,500	el. słoneczna
Miłocice	0,997	el. słoneczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych URE za czerwiec 2024

Infrastruktura społeczna

W 2023 roku na terenie gminy Miastko działało 10 szkół podstawowych z 91 oddziałami, podczas gdy w 2014 roku było ich 9, z 64 oddziałami. Od 2018 roku obserwuje się systematyczny spadek liczby uczniów, w którym to roku uczęszczało 1508 uczniów, natomiast w 2023 roku liczba ta zmniejszyła się i wyniosła 1282 uczniów.

W 2022 roku na terenie gminy funkcjonowało kilka szkół ponadpodstawowych, w tym jedno liceum ogólnokształcące z 6 oddziałami, dwa technika z łączną liczbą 17 klas oraz jedna szkoła branżowa I stopnia, obejmująca 8 oddziałów. W 2022 roku do liceum ogólnokształcącego uczęszczało 157 uczniów, co oznacza spadek o 110 uczniów w porównaniu z 2013 rokiem. Liczba absolwentów tej szkoły w 2022 roku wyniosła 29, co stanowi ponad czterokrotny spadek względem 2013 roku.

Mieszkańcy gminy mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, którą świadczą placówki takie jak NZOZ „JANMED”, NZOZ „ONYX”, „NZOZ LANCET”,

Prywatna Przychodnia Lekarzy Specjalistów „Medyk” oraz Prywatne Gabinety Lekarskie P.O.Z. W Miastku działa również Szpital Miejski Sp. z o.o., oferujący szeroki zakres usług medycznych. W szpitalu funkcjonują m.in. oddziały: anestezjologii i intensywnej terapii, chirurgiczny ogólny, chorób wewnętrznych, pediatryczny oraz położniczo-ginekologiczny.

4.1.4. Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych

Strategia Rozwoju gminy Miastko do 2035 roku, w rozdziale 3.3 wyznacza cele rozwojowe i kierunki działań, których realizacja w ramach skoordynowanego docelowego układu elementów składowych przestrzeni, przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gminy. Cele wyznaczono w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Docelowy układ elementów składowych gminy, uwzględnia uwarunkowania środowiskowe, kulturowe, techniczne, komunikacyjne i społeczne.

W planach strategicznych gminy Miastko, jest wykorzystanie terenów o najlepszych warunkach (północna część gminy) dla rozwoju rolnictwa oraz rozwój turystyki i rekreacji na obszarach o sprzyjających warunkach. Istotnym elementem będzie budowa szlaku rowerowego po śladzie dawnej kolei Miastko-Bytów oraz rozwój sieci szlaków rowerowych, co ma na celu promowanie aktywnego trybu życia i turystyki rowerowej.

Gmina zamierza również inwestować w infrastrukturę drogową, w tym budowę małej i dużej obwodnicy Miastka. W planach jest także rozwój usług zdrowotnych, co obejmuje modernizację istniejących placówek oraz wprowadzenie nowych usług medycznych.

Ważnym aspektem będzie rozwój szkoły branżowej, co ma na celu dostosowanie edukacji do potrzeb lokalnego rynku pracy. Gmina planuje również rozwój mieszkalnictwa dostępnego, aby zapewnić mieszkańcom odpowiednie warunki mieszkaniowe. Modernizacja infrastruktury sportowej oraz rozwój turystyki kamperowej, miejsc do kąpieli i rekreacji mają na celu zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i mieszkańców.

Gmina zamierza również rozwijać strefy aktywności gospodarczej, co ma na celu przyciągnięcie inwestorów i stworzenie nowych miejsc pracy. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz odnawialnych źródeł energii, w tym budowa biogazowni, ma na celu poprawę jakości środowiska i zrównoważony rozwój gminy.

Rysunek 26: MSF-P, Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych

Źródło: opracowanie własne

Legenda

granica gminy
Miastko

zagospodarowanie

zabudowa
lasy
rzeki
zbiorniki wodne

działania rozwojowe

tereny o najlepszych warunkach
dla rolnictwa
tereny o najlepszych warunkach
dla rozwoju turystyki i rekreacji
proponowany zasięg parków
krajobrazowych
(wg PZPWP 2030)

rozwój szlaku kajakowego
(wg PZPWP 2030)
międzynarodowy szlak rowerowy
4/12 (wg PZPWP 2030)
regionalne szlaki rowerowe
(wg PZPWP 2030)
budowa szlaku rowerowego
po śladzie dawnej kolei
Miastko-Bytów (EuroVelo20)
budowa szlaków rowerowych
budowa dróg
(mała i duża obwodnica Miastka)
plan. oazociąg Bytów - Miastko

rozwój usług zdrowia
rozwój szkoły branżowej
rozwój mieszkalnictwa w tym dostępnego
modernizacja infrastruktury sportowej
rozwój turystyki kamperowej
rozwój miejsc do kąpieli
strefy aktywności dla najmłodszych
rozwój stref aktywności gospodarczej
rozwój infrastruktury wod-kan
rozwój OZE
budowa biogazowni
rozwój przystani kajakowych
rozwój wielofunkcyjny

Nie wszystkie kierunki działań, szczególnie w sferze społecznej, oraz te, które dotyczą terenu całej gminy, mogą być przypisane do konkretnych, priorytetowych lokalizacji. Na Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej, wskazano te kierunki działań i obszary, które ze względu na swoją specyfikę, mogą być zobrazowane w przestrzeni.

Rysunek 27: Warsztat strategiczny w Miastku – wymiar przestrzenny

Źródło: opracowanie własne

Przy mapowaniu kierunków działań wykorzystano efekty warsztatów z udziałem interesariuszy procesu strategicznego w ramach Zespołu Doradczego. Przy budowie Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej gminy Miastko, uwzględniono również zapisy kierunkowe opracowane w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Miastko a także zapisy zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030.

4.2. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Niniejsze ustalenia i rekomendacje zawarte w rozdziale 4.2 wskazują na pożądane kierunki działań i obejmują sugestie dotyczące najlepszych praktyk, wytyczne do dalszych analiz czy propozycje działań, które mogą przyczynić się do osiągnięcia celów strategicznych. Polityka przestrzenna gminy, ze względu na złożoność i czasochłonność jej realizacji, ma horyzont czasowy znacznie wykraczający poza horyzont czasowy samej strategii (tj. 2035 rok). Ustalenia i rekomendacje w zakresie

kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej odnoszą się więc do docelowej wizji struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Miastko.

4.2.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Polityka ekologiczna, podejmowanie przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska, w tym we współpracy z firmami eksploatującymi zasoby środowiska przyrodniczego;
- Respektowanie zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych form ochrony przyrody;
- Ukierunkowywanie rozwoju gospodarczego gminy w oparciu o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów;
- Dążenie do ustanowienia jednoznacznej granicy pomiędzy terenami zurbanizowanymi (tereny zabudowy) i terenami otwartymi, nie przewidywanymi do zabudowy;
- Ochrona przed zabudową terenów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi oraz terenów zagrożonych osuwiskami;
- W kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu, zaleca się wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji;
- Eliminacja źródeł niskiej emisji, głęboka termomodernizacja budynków;
- Rozwój infrastruktury turystyki wodnej z zachowaniem celów ochrony przyrody oraz ograniczeniem presji na ekosystemy wodne i strefy brzegowe;
- Lokalizacja przystani, pomostów, slipów, kąpielisk i miejsc wodowania wyłącznie poza obszarami szczególnie wrażliwymi, w tym siedliskami chronionymi oraz lęgowiskami ptactwa wodnego;
- Modernizacja istniejącej infrastruktury jako priorytet przed tworzeniem nowych obiektów, aby ograniczyć ingerencję w środowisko;
- Stosowanie rozwiązań proekologicznych, m.in. naturalnych materiałów, przepuszczalnych nawierzchni oraz technologii minimalizujących erozję brzegów;
- Ograniczanie intensywności ruchu wodnego na akwenach o wysokiej wrażliwości przyrodniczej poprzez wyznaczanie stref ciszy, kierunków ruchu i miejsc do cumowania;
- Wyposażanie obiektów turystycznych w systemy gospodarowania odpadami i ściekami, zapewniające neutralność dla jakości wód;

- Promowanie turystyki wodnej o niskim wpływie na środowisko – w szczególności turystyki kajakowej, wioślarskiej i żeglarskiej, oraz edukacji ekologicznej użytkowników;
- Zapewnienie dostępności turystycznej bez naruszania korytarzy ekologicznych oraz zachowanie stref buforowych roślinności nadwodnej;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteckie Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego;
- Na terenie Gminy Miastko zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (PZPWP 2030) (Uchwała Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. – Dz. U. Województwa Pomorskiego z 2017 poz. 603) należy zachować zasadę (3.1.1) zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzi istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także system płatów i korytarzy ekologicznych, który tworzą (w granicach gminy Miastko):
 - ponadregionalny korytarz Doliny Wieprzy ze Studnicą i Brdą;
 - regionalny korytarz Leśny Trzebieliński;
 - subregionalny korytarz Doliny Rudej.

4.2.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w tym wartościowych układów urbanistycznych, ruralistycznych, otoczenia obiektów sakralnych, ochrona układów rezydencjonalnych i historycznych zespołów parkowych, i innych cennych elementów dziedzictwa kulturowego w krajobrazie;
- Zachowanie i ochrona budownictwa tradycyjnego poprzez utrzymanie wartościowych obiektów;
- Wprowadzanie nowych funkcji w celu i przywrócenie do użytkowania opuszczonych obiektów zabytkowych;
- Estetyzacja istniejącej zabudowy poprzez wprowadzenie spójnej polityki krajobrazowej i ograniczanie ilości reklam;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteckie Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego;
- Na terenie Gminy Miastko zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (PZPWP 2030) (Uchwała Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. – Dz. U. Województwa Pomorskiego z 2017 poz. 603) należy zachować zasadę (2.3.8) kształtowania ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych, na które składają się (w granicach gminy Miastko):

- regionalna nr 126: Miastko (m.) - Miastko - Kępice - Kępice (m.) - Kobylnica - Ściegnica (gm. Kobylnica) - woj. zachodniopomorskie;
- regionalna nr 127: woj. zachodniopomorskie - Świerzenko (gm. Kępice) - Miastko - Koczała - Przechlewo;
- regionalna nr 130 (Na Kolejowym Szlaku): Miastko (m.) - Miastko - Tuchomie - Bytów - Bytów (m.) - Pomysk (gm. Bytów) - Czarna Dąbrówka - Cewice - Nowa Wieś Lęborska - Lębork (m.) - Wicko - Łeba (m.).

4.2.3. Zasady kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Zachowanie zwartości zespołów zabudowy miasta i wsi oraz przeciwdziałanie rozlewaniu się. W pierwszej kolejności należy wykorzystać już zurbanizowane tereny, w szczególności te, które utraciły swoje walory użytkowe lub uległy degradacji (tzw. brownfields) oraz niewykorzystane luki w istniejącej zabudowie;
- Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej należy realizować w obszarach zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej. To oznacza, że nowa zabudowa mieszkaniowa powinna być lokalizowana z uwzględnieniem dostępu do szkół, komunikacji publicznej i infrastruktury technicznej. Ważne jest, aby unikać rozproszonej zabudowy;
- W sytuacji wyczerpania rezerw terenowych wewnątrz istniejącej zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej - jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędne usługi publiczne i lokalne ośrodki usługowe. Nowe jednostki powinny być kontynuacją istniejących struktur zwartej zabudowy. Należy dążyć do koncentracji zabudowy i przeciwdziałać jej rozproszению;
- Należy ograniczać zabudowę letniskową w formach rozproszonych stanowiących zagrożenie dla środowiska oraz element ekspansji na tereny otwarte i zawłaszczania najbardziej atrakcyjnych elementów krajobrazu, który stanowi dobro wspólne i powinien podlegać ochronie i wprowadzić preferencję dla lokalizacji zabudowy letniskowej w wyznaczonych terenach w formach zwartych;
- Ograniczanie zabudowy na terenach rolniczych (poza zwartą zabudową) wyłączenie do gospodarstw rolnych (zabudowa zagrodowa i zabudowa gospodarcza), celem ograniczenia suburbanizacji przy zachowaniu siedlisk zabudowy zagrodowej;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteczko Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego.

Gmina Miastko planuje stworzenie terenów inwestycyjnych na obrzeżach Miastka, w szczególności w sąsiedztwie planowanej obwodnicy Miastka. Wobec tego, zwiększy się zatrudnienie i zapotrzebowanie na nowych pracowników w gminie Miastko. W celu zatrzymania młodych mieszkańców gminy Miastko, jak również zachęcenia do osiedlenia się w naszej gminie specjalistów i fachowców, zatrudnionych na wyznaczonych terenach inwestycyjnych, wskazuje się nowe tereny mieszkaniowe. Obszary koncentracji rozwoju zabudowy mieszkaniowej, skupiają się w Miastku, oraz z bezpośredniej bliskości Miastka w kierunku Wołczy Wielkiej, Wołczy Małej, Łodzierzy, Węgorzynka, Pasieki, Przęsina.

4.2.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- Lokalizowanie obiektów wielkopowierzchniowych w obrębie głównego układu drogowego obszaru, z dostępem do transportu publicznego, a także z dostępem do dobrej infrastruktury pieszej i rowerowej;
- Analizy indywidualnych przypadków uwzględniające wpływ lokalizacji danego obiektu na przestrzeń, w tym krajobraz oraz przepustowość układu transportowego;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteckie Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego.

4.2.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Lokalizowanie obiektów inwestycji celu publicznego w obrębie głównego układu drogowego obszaru, z dostępem do transportu publicznego, a także z dostępem do dobrej infrastruktury pieszej i rowerowej;
- Analiza indywidualnych przypadków uwzględniające zapotrzebowanie społeczne na daną inwestycję oraz wpływ jej lokalizacji na przestrzeń w różnych aspektach;
- Wariantowanie i ocena wariantów lokalizacji według różnych kryteriów. Na etapie przedprojektowym, należy przeprowadzić analizy, pozwalające na wybór wariantu optymalnego pod względem kryteriów środowiskowych, a także społecznych i gospodarczych;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteckie Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego.

4.2.6. Zasady kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

- Rozbudowa bezpiecznego dla pieszych i rowerzystów układu ciągów komunikacyjnych – ciągów pieszych, dróg rowerowych, chodników;
- Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu;
- Wprowadzanie działań infrastrukturalnych mających na celu uspokojenie ruchu;
- Rekomenduje się działania na rzecz integracji transportowej poprzez wspólne podejście do organizacji transportu zbiorowego na poziomie gminy, powiatu i regionu. Pozwoli to na lepszą koordynację oferty transportowej oraz oszczędności powodowane większą skalą zintegrowania oferty przewozowej;
- Rozwijanie wysokiej jakości, dostępnego transportu publicznego;
- W obszarach słabo zaludnionych zorganizowanie form transportu publicznego na życzenie;
- Organizacja parkingów Park&Ride (Parkuj i Jedź);
- Uporządkowanie polityki parkingowej, a także w pobliżu głównych atrakcji turystycznych i rekreacyjnych regionu;
- Dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i ciepłowniczej, szczególnie w kierunkach miejscowości stanowiących lokalne ośrodki usługowe i na obszary przeznaczone dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej, w tym w rozwój systemów centralnego ogrzewania w oparciu o skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła (kogenerację) lub z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- Rozwój instalacji OZE wykorzystujących energię promieniowania słonecznego lokalizowanych na budynkach, budowlach oraz w obrębie terenów już zainwestowanych;
- Rozwój małej energetyki wodnej, w szczególności małych turbin;
- Budowa, rozbudowa, modernizacja i zwiększanie zdolności usługowej (np. przez wzrost zatrudnienia), obiektów i instytucji infrastruktury społecznej należących do samorządu (w tym żłobków, bazy sportowej i rekreacyjnej, usług z zakresu opieki społecznej) przedsiębiorczości;
- Tworzenie warunków (m.in. w ustaleniach mpzp) dla rozwoju nienależących do miasta obiektów i instytucji infrastruktury społecznej;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteckie Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego.

4.2.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Zakaz lokalizacji na obszarach chronionych oraz w ich strefach buforowych; dla terenów sąsiednich – obowiązek analizy oddziaływania na cele ochrony;
- Zakaz lokalizacji prowadzącej do przerwania lub zawężenia korytarzy ekologicznych; dla inwestycji w ich pobliżu – wymóg ekspertyzy przyrodniczej.
- Unikanie lokalizacji wymagających trwałego wylesienia, szczególnie na terenach lasów ochronnych i cennych przyrodniczo; w razie ingerencji – obowiązek kompensacji;
- Preferowanie lokalizacji urządzeń na terenach przemysłowych lub usługowych, aby minimalizować wpływ na tereny mieszkalne;
- Lokalizowanie instalacji PV na gruntach niższych klas (poniżej III) i na nieużytkach;
- Lokalizowanie instalacji z poszanowaniem walorów krajobrazowych;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteczko Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego.

4.2.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Rozpoznanie cech inwestycji mogących negatywnie wpływać na środowisko (co, na które komponenty, jak silnie), następnie znalezienie przestrzeni najmniej wrażliwych na te wpływy;
- Lokalizacja przedsięwzięć w sposób minimalizujący negatywny wpływ na zdrowie i jakość życia mieszkańców, Uwzględnienie hałasu, zanieczyszczenia powietrza i wody;
- Wprowadzenie systemu monitoringu i kontroli oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, bieżąca ocena wpływu i podejmowanie działań korygujących
- Wariantowanie i ocena wariantów lokalizacji według różnych kryteriów (zwłaszcza, gdy powyższe analizy dają wynik niejednoznaczny).

4.2.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Należy chronić grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych przed zmianą sposobu użytkowania;
- Należy dążyć do rozwoju rolnictwa zintegrowanego z przetwórstwem poprzez lokalizację i budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa;

- Działalność rolniczą na terenach rolnych należy traktować jako priorytetową. Zajmowanie terenów rolnych na inne funkcje (np. pod budownictwo letniskowe, mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne, infrastrukturalne) należy traktować, jako ostateczność w przypadku wykluczenia możliwości wykorzystania innych lokalizacji, w szczególności terenów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje – przewidzianych do przekształceń;
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteczkie Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego.

4.2.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego na obszarach omawianej grupy wymaga uprzednich analiz dostosowanych do specyfiki danego obszaru, określających:
 - negatywne cechy obszaru, np. czynniki degradujące,
 - możliwe, w tym pożądane kierunki zmian,
 - możliwe sposoby doprowadzenia obszaru do pożądanych zmian (w tym możliwe do zastosowania instrumenty gospodarki przestrzennej i ich prawdopodobną skuteczność), uwarunkowania prawne, ekonomiczne, społeczne i techniczne, a także możliwy czas rozpoczęcia i trwania procesu zmian;
- Priorytetowe zagospodarowanie takich obszarów (brownfields) względem zagospodarowania obszarów naturalnych i przyrodniczo cennych (greenfields);
- Na terenie krajobrazu priorytetowego Miasteczkie Jeziora Lobeliowe (Kod krajobrazu: 22-314.47-76) stosuje się zasady wynikające z rekomendacji i wniosków zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Pomorskiego.

4.3. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

4.3.1. Obszary Strategicznej Interwencji określone na poziomie krajowym

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego za Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) uznano: gminy zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk oraz Polskę Wschodnią. Gmina Miastko została wymieniona w Załączniku 1, który zawiera listę gmin zagrożonych trwałą marginalizacją na lata 2021-2027.

Te obszary charakteryzują się koncentracją negatywnych czynników społeczno-gospodarczych, które hamują ich rozwój. Interwencje powinny przeciwdziałać szeregowi niekorzystnych zjawisk, w tym utrudnionemu dostępowi do usług publicznych. Kluczowym ograniczeniem ich rozwoju jest słaba dostępność transportowa, zwłaszcza do ośrodków wojewódzkich i regionalnych, co uniemożliwia efektywne korzystanie z bodźców rozwojowych generowanych przez duże miasta.

Ze względu na położenie większości gmin zagrożonych trwałą marginalizacją w strefach przygranicznych z sąsiednimi województwami, działania rozwojowe na tych obszarach powinny być istotnym elementem współpracy międzyregionalnej, mającej na celu zmniejszenie dysproporcji rozwojowych.

4.3.2. Obszary Strategicznej Interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Podstawą wyznaczenia obszarów funkcjonalnych na potrzeby określenia wymiaru terytorialnego Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 jest polityka przestrzenna województwa w perspektywie roku 2030, określona za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej ustalonego w PZPWP 2030. Zgodnie z PZPWP 2030 modelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa tworzą m.in. różnorodne typy obszarów funkcjonalnych, obejmujących swym zasięgiem gminę Miastko:

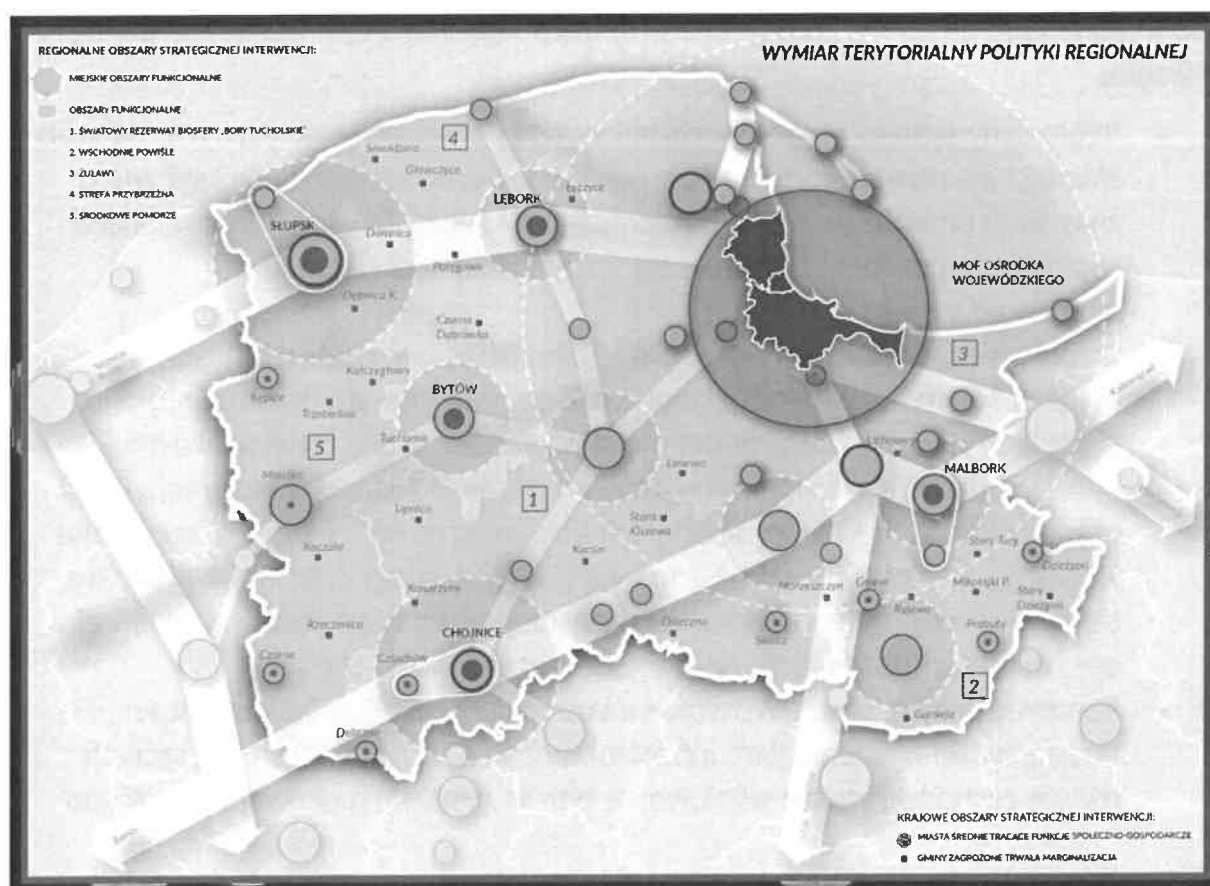
- Regionalny system obszarów chronionych i powiązań ekologicznych, na który składają się prawne formy ochrony przyrody oraz korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym, pozwalające zapewnić odpowiednie warunki dla zachowania i odtwarzania bioróżnorodności;
- Zhierarchizowana policentryczna sieć ośrodków, uwzględniająca specyfikę położenia ośrodka wojewódzkiego poza geometrycznym centrum regionu, którą tworzy między innymi potencjalny ośrodek subregionalny Miastko²⁹, którego potencjał rozwojowy wyraźnie zyskuje w związku z realizacją drogi ekspresowej S-11 i modernizacją linii kolejowej nr 405, i który sukcesywnie wzmacnia swą pozycję jako istotny ośrodek usługowy oraz rynek pracy dla terenów położonych w środkowozachodniej części województwa, w której specyfika sieci osadniczej wykazuje deficyt ośrodków tej rangi;
- Ponadregionalne pasma rozwojowe których potencjał związany jest w szczególności z przebiegiem infrastruktury sieci TEN-T i TEN-E, w których rozwój zachodzić będzie węzłowo, w tym w ramach środkowopomorskiego

²⁹ Zasadność wzmocnienia rangi tego miasta potwierdzają wyniki analiz prowadzonych w 2015 r. w celu określenia zasięgów miejskich obszarów funkcjonalnych, zgodnie z którymi Miastko jest jedynym ośrodkiem niebędącym siedzibą powiatu o wyraźnie formującej się strefie funkcjonalnej.

pasma rozwojowego, związanego z przebiegiem korytarza infrastrukturalnego środkowopomorskiego obejmującego układ drogowo-kolejowy Koszalin - Szczecinek - Piła - Poznań, który mimo położenia w całości poza granicami województwa, domyka od strony zachodniej ruszt transportowy regionu, decydujące o trwałym włączeniu całego regionu w procesy rozwojowe;

- Regionalne pasma rozwojowe związane z przebiegiem korytarzy infrastrukturalnych, w których rozwój zachodzić będzie węzłowo, w tym: środkowo pojeziernego korytarza transportowego obejmującego elementy układu drogowo-kolejowego w relacjach Gdynia - Żukowo - Kościerzyna - Bytów - Miastko - Biały Bór – Szczecinek;
- Wielofunkcyjne strefy, dla których z uwagi na zróżnicowaną specyfikę położenia geograficznego oraz uwarunkowania wynikające z ich umiejscowienia na tle elementów węzłowych i pasmowych struktury funkcjonalno-przestrzennej, określona została polityka przestrzenna dedykowana zidentyfikowanym w ich zasięgu obszarom funkcjonalnym: o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług (Środkowe Pomorze, Wschodnie Powiśle).

Rysunek 28: Wymiar terytorialny polityki regionalnej

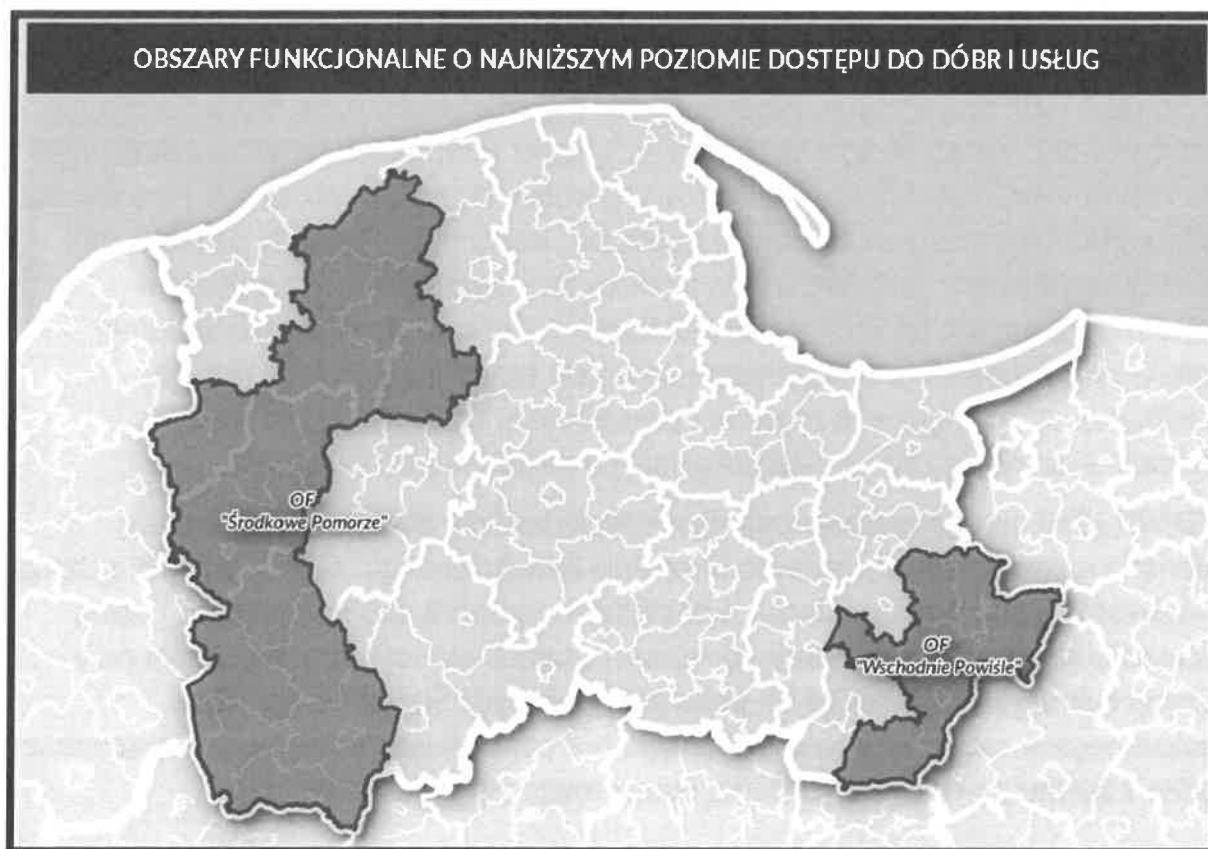
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 przyjmuje zasadę tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji, która oznacza, że ważnym narzędziem koncentracji działań rozwojowych będą obszary wyróżniające się specyficznym zestawem cech społecznych, gospodarczych lub środowiskowych, które decydują o występowaniu na ich terenie strukturalnych barier rozwoju lub trwałych i możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, wobec których powinna być adresowana adekwatna tematycznie interwencja publiczna. Realizacja tej zasady oznacza, że strategicznie istotne przedsięwzięcia analizowane będą pod kątem kryterium lokalizacji. Z zasady tej wynika również konieczność kształtowania strategicznej interwencji w oparciu o zintegrowane podejście terytorialne. Polega ono na zastosowaniu tam, gdzie to możliwe i uzasadnione, powiązanych ze sobą, uzupełniających się i ściśle ukierunkowanych pakietów przedsięwzięć.

PZPWP 2030 określa zestaw obszarów funkcjonalnych, dla których określa się kierunki rozwoju i zasady zagospodarowania przestrzennego. Gmina Miastko wchodzi w zakres obszaru funkcjonalnego o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe, wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej: Środkowe Pomorze, położonego w zachodniej części województwa pomorskiego i obejmujące kilkanaście gmin z terenu powiatów słupskiego, bytowskiego i człuchowskiego³⁰.

³⁰ Obszar nie jest w pełni homogeniczny. Poszczególne jego części charakteryzują się nieco odmiennymi uwarunkowaniami perspektywicznymi, stąd celem prawidłowego adresowania interwencji konieczne są jego dalsze uszczegółowienia, w tym w zakresie sytuacji na rynku pracy, funkcji wiodących czy obsługi transportem zbiorowym itp.

Rysunek 29: Obszary funkcjonalne o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030

4.3.3. Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla gminy

OSI to obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

Gmina Miastko prezentuje spójny i wspólny dla całego obszaru zestaw wyzwań i problemów, a także potencjałów. W związku z tym w Strategii Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035 odstąpiono od wyznaczenia Obszarów Strategicznej Interwencji kluczowych dla gminy.

5. WARUNKI I PROCEDURY OBOWIĄZUJĄCE W REALIZACJI STRATEGII

5.1. ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM STRATEGII

Planowanie strategiczne jest ciągłym procesem i aby osiągnąć zamierzone wyzwania strategiczne wymagane jest stworzenie efektywnych mechanizmów gwarantujących konsekwentne i skuteczne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów strategii. Różne podmioty i jednostki publiczne, prywatne, społeczne będą miały wpływ na realizację celów strategicznych, wykonalność projektów strategicznych, a także sposoby włączenia, kontroli społecznej.

W proces wdrażania strategii, podobnie jak w proces jej tworzenia, zostaną zaangażowane wskazane organy samorządu wraz z otoczeniem społeczno-gospodarczym, tj. organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni oraz gospodarczy, organizacje skupiające pracodawców, instytucje pomocy i integracji społecznej, lokalne grupy działania, szkoły i placówki prowadzące kształcenie, lasy państwowe i inne.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest Burmistrz Miastka. Do operacjonalizacji tego procesu wyznaczy on jednostkę, która będzie zarządzać całym procesem wdrażania i koordynowania działań, w tym monitorowania postępów i ryzyk.

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii Rozwoju Gminy Miastko zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii.

Pozostałe szczegóły w zakresie operacjonalizacji zarządzania strategią będą określane na poziomie dokumentów i działań zwyczajowych (uchwał, zarządzeń, decyzji czy postanowień) i nie wymagają zmiany strategii w tym zakresie.

Na każdym etapie wdrażania niniejszej strategii, wraz z jej rozwojem, rekomendowana jest stała analiza funkcjonowania systemu organizacyjnego i podjęcie decyzji kierunkowych o utrzymaniu bądź zmianach, np. reorganizacji zespołów i zależności między nimi, lub w kierunku dalszej instytucjonalizacji w celu poprawienia sprawności organizacyjnej, technicznej, koordynacyjnej, w tym również zmiany organizacyjne (formalne).

5.2. OBOWIĄZYWANIE I AKTUALIZACJA STRATEGII

Strategia przewidziana jest **na okres do 2035 roku** i została przygotowana (opisana) w pierwszym kwartale 2025 roku, a do jej przygotowania wykorzystano

ówczesny stan wiedzy i wynikających stąd wniosków i założeń. Jednocześnie dokument ten zakłada **proces aktualizacji**, a w zależności od kontekstu formalnego i merytorycznego proces ten może przyjąć formę:

- **aktualizacji systemowej**, gdzie zmiana dotyczy celów strategicznych, systemów zarządzania, wdrażania lub monitorowania. Konieczność zmian wynika z wniosków z monitorowania oraz ewaluacji, analizy zmian sytuacji społeczno-gospodarczej, lub innych o charakterze systemowym;
- **aktualizacji (utworzenia) listy projektów**, która wynika z procesu wyłaniania projektów strategicznych.

Przyjęto, iż w ramach procesu monitorowania, Strategia będzie przedmiotem oceny wszystkich jej elementów, z uwzględnieniem aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu finansowania, warunków formalnych i prawnych, i innych mających wpływ na jej efektywną realizację.

Na podstawie przeprowadzonej analizy formułuje się wnioski będące podstawą do podjęcia decyzji strategicznej przez samorząd gminy, w zakresie zmiany lub utrzymania kierunków strategicznych, w tym okresu jej obowiązywania.

5.3. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Strategia Rozwoju Gminy Miastko jest fundamentalnym dokumentem wytyczającym kierunki rozwoju gminy na lata 2025-2035. Wszystkie inne plany, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne, a także programy strategiczne i sektorowe, stanowią dokumenty wykonawcze w stosunku do Strategii. Mają one charakter wzmacniający, doprecyzowujący i wspierający przez co muszą zachowywać wzajemną spójność. Tylko taka spójność gwarantuje koordynację i harmonizację działań rozwojowych na całym obszarze gminy, niezależnie od dziedziny tematycznej czy strategicznej.

Wytyczne dotyczące sporządzania dokumentów wykonawczych obejmują następujące aspekty:

- **Zgodność z celami Strategii**

Każdy dokument wykonawczy musi być zgodny z celami strategicznymi określonymi w Strategii. Oznacza to, że cele, działania oraz rezultaty planowane w dokumentach wykonawczych muszą bezpośrednio wspierać realizację celów Strategii Rozwoju Gminy Miastko.

- **Kompleksowość i szczegółowość**

Dokumenty wykonawcze powinny być szczegółowe i kompleksowe, obejmując wszystkie niezbędne aspekty planowanego przedsięwzięcia. Powinny zawierać

konkretne kroki, terminy realizacji, odpowiedzialne podmioty oraz mechanizmy monitorowania i ewaluacji.

- **Współpraca i koordynacja**

Sporządzanie dokumentów wykonawczych powinno odbywać się w ścisłej współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z jednostkami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi, sektorem prywatnym oraz społecznościami lokalnymi. Koordynacja działań między różnymi podmiotami jest kluczowa dla uniknięcia dublowania działań oraz dla zapewnienia synergii między różnymi inicjatywami.

- **Spójność i jednolitość terminologiczna**

Dokumenty wykonawcze muszą stosować jednolitą terminologię oraz definicje, zgodnie z tymi przyjętymi w Strategii. Ujednolicenie terminologii ułatwia zrozumienie dokumentów przez wszystkich interesariuszy oraz zapewnia klarowność przekazu.

- **Dostosowanie do lokalnych uwarunkowań**

Przy sporządzaniu dokumentów wykonawczych należy uwzględnić specyficzne uwarunkowania lokalne, takie jak: potrzeby społeczności, dostępne zasoby, potencjały oraz ograniczenia danego obszaru. Dostosowanie dokumentów do lokalnych realiów zwiększa ich efektywność i akceptację przez społeczności lokalne.

- **Zarządzanie ryzykiem**

Dokumenty wykonawcze powinny zawierać analizę ryzyka związanego z realizacją zamierzonych działań. Należy określić potencjalne zagrożenia, sposoby ich minimalizowania oraz plany awaryjne na wypadek wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności.

- **Transparentność i dostępność informacji**

Proces sporządzania dokumentów wykonawczych powinien być transparentny, a wszystkie dokumenty powinny być łatwo dostępne dla publiczności. Transparentność w procesie planowania i realizacji działań wzmacnia zaufanie społeczne i umożliwia szerokie zaangażowanie obywateli.

- **Monitorowanie i ewaluacja**

Każdy dokument wykonawczy musi zawierać mechanizmy monitorowania postępów oraz ewaluacji osiągniętych rezultatów. Regularne monitorowanie i ewaluacja pozwalają na bieżące korygowanie działań oraz zapewniają ich skuteczność i zgodność ze Strategią.

- **Akty planowania przestrzennego stanowiące również dokumenty wykonawcze w stosunku do Strategii**

Są to w szczególności plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego czy miejscowe plany rewitalizacji, które należy sporządzać z

zachowaniem spójności celów i kierunków działań wskazanych w Strategii, zwłaszcza w wymiarze przestrzennym, z uwzględnieniem założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Podsumowując, dokumenty wykonawcze w ramach Strategii Rozwoju Gminy Miastko muszą być przygotowane w sposób systematyczny i staranny, z uwzględnieniem powyższych wytycznych. Tylko wtedy będą one skutecznie wspierać realizację założonych celów strategicznych, przyczyniając się do zrównoważonego i spójnego rozwoju całego obszaru gminy.

5.4. MONITOROWANIE I OCENA WDRAŻANIA

Elementem kontroli społecznej i sposobem oceny skuteczności realizacji zamierzeń strategicznych jest system monitoringu i ewaluacji strategii, będącej podstawą do jej oceny w kontekście efektywności i skuteczności. Proces ten prowadzony jest zasadniczo w dwóch uzupełniających się aspektach, które powinny być stosowane łącznie, tj.:

- danych liczbowych i wskaźnikowych (ile i jak jest?)
- refleksji pogłębionej i komentarza kontekstowego (co to oznacza i dlaczego tak jest?)

Skwantyfikowane dane i wskaźniki realizacji strategii stanowią podstawowy, chociaż nie jedyny, element walidacji skuteczności podejmowanych działań strategicznych. Analiza wskaźników i ich wartości stanowić może jedynie wstęp do formułowania wniosków, gdyż **wymaga każdorazowo komentarza strategicznego** w ocenie skuteczności.

5.4.1. Rezultaty strategiczne

System oceny realizacji strategii będzie dostarczał informacji dotyczących głównych problemów i sukcesów w realizacji celów strategicznych oraz będzie wskazywał na niezbędny zakres i przedmiot aktualizacji jej zapisów. Ocena realizacji strategii będzie dokonywana za pomocą dwóch rodzajów wskaźników: rezultatu strategicznego i produktu, według poniższej tabeli.

Matryca prezentuje zasadnicze wskaźniki oceny skuteczności podejmowanych działań i oczekiwane trendy. Szczegółowe wartości docelowe wynikać będą z realizowanych projektów strategicznych wynikających z określonych celów i kierunków działań strategicznych.

Tabela 50: Matryca wskaźników strategicznych

Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Trend
WSKAŹNIKI REZULTATU STRATEGICZNEGO		
Cel 1 społeczny: Wzmocniony kapitał społeczny		
WSKAŹNIK REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-RCR077 - Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	Wzrost
Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta gospodarka lokalna		
WSKAŹNIK REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-EECR03 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Wzrost
Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój środowiskowo-przestrzenny		
WSKAŹNIK REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-RCR029 - Szacowana emisja gazów cieplarnianych	Spadek
WSKAŹNIKI PRODUKTU		
Cel 1 społeczny: Wzmocniony kapitał społeczny		
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-PLDCO08 - Liczba osób objętych wsparciem w obszarze zdrowia	Wzrost
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-RCO077 - Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	Wzrost
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-PLOCO09 - Liczba przedstawicieli organizacji partnerów społecznych objętych wsparciem	Wzrost
Cel 2 gospodarczy: Rozwinięta gospodarka lokalna		
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-RCO001 - Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	Wzrost
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-PLFCO07 - Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	Wzrost
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-EECO07 - Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie	Wzrost
Cel 3 środowiskowo-przestrzenny: Zrównoważony rozwój środowiskowo-przestrzenny		
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-PLRO023 - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	Wzrost
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-PLRO135 - Długość wspartych szlaków turystycznych	Wzrost
WSKAŹNIK PRODUKTU	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa	Wzrost
WSKAŹNIKI HORYZONTALNE		
Cel horyzontalny: Wzmocniony rozwój instytucjonalny		
WSKAŹNIK REZULTATU STRATEGICZNEGO	WLWK-PLKLCR03 - Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	Wzrost
WSKAŹNIK PRODUKTU	Liczba przedstawicieli sektora publicznego objętych wsparciem	Wzrost

5.4.2. Monitorowanie procesu wdrażania strategii

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celu głównego i celów szczegółowych strategii jest dysponowanie **wiedzą na temat postępów** osiąganych w zakresie wdrażanego projektu strategicznego, ich skuteczności (efektywności) oraz **zdolność do reagowania na pojawiające się trudności i ryzyka** w realizacji założeń strategii, w tym osiągnięcia zaplanowanych efektów w określonych terminach.

Monitoring wdrażania strategii w trakcie jej realizacji będzie polegał na ciągłym i systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od poszczególnych realizatorów działań strategicznych.

Za monitorowanie realizacji strategii odpowiada samorząd gminy poprzez wyznaczoną jednostkę. Niezbędne dane, informacje o ryzykach i inne niezbędne dane wraz z kontekstem, istotne z punktu widzenia realizacji strategii będą gromadzone na poziomie roboczym, a decyzje w ich zakresie zależeć będą od władz samorządu.

W celu operacjonalizacji powyższych założeń, zakłada się **cykliczny proces monitorowania w postaci raportów**, zawierających kluczowe informacje o postępie rzeczowym i finansowym dotyczącym strategii.

Wnioski płynące z procesu monitoringu (raportu), przygotowane w okresach za lata 2025-2027, 2028-2029, 2030-2031, 2032-2033, 2034-2035 przygotowane przez odpowiednią jednostkę, zaopiniowane przez Zespół Doradczy i przyjęte przez władze gminy, będą stanowiły podstawę do **ewentualnej aktualizacji strategii** poprzez modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych, w tym dokonywanie korekt wartości wskaźników w procesie realizacji zamierzonych działań.

5.4.3. Ewaluacja strategii

Kluczowym narzędziem oceny skuteczności strategii z punktu widzenia wstecz, ale też na przyszłość, jest **ewaluacja**, która odbywa się w konkretnych momentach czasu i dotyczy analizy osiągniętych zamierzeń i rezultatów oraz ich wpływu na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru. W procesie ewaluacji kluczowy jest komentarz i **refleksja pogłębiona** na temat skuteczności podjętych działań z perspektywy czasu oraz możliwych sugestii i praktyk na przyszłość.

W strategii zakłada się ewaluację trzyetapową:

- **Ewaluacja uprzednia** (ex-ante): ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju³¹ – przeprowadzona przed przyjęciem strategii;
- **Ewaluacja śródtreminowa** (mid-term): jest prowadzona w celu diagnozy stopnia, w jakim udało się osiągnąć zakładane wskaźniki rezultatu w połowie realizacji strategii; przeprowadzana co najmniej raz (w połowie, po roku 2030, za okres do 2030);
- **Ewaluacja końcowa** (ex-post): pokazuje, co się udało osiągnąć, jakim kosztem, a także, co się nie udało, z jakich powodów i kto za to odpowiada. w ramach ewaluacji ex-post zbadać można, jaki wpływ realizacja strategii miała na mieszkańców obszaru gminy; przeprowadzana na zakończenie procesu wdrażania strategii (za cały okres do roku 2035).

Przedmiotem ewaluacji będzie przede wszystkim stopień osiągnięcia celów strategicznych, skuteczność osiągania rezultatów bezpośrednich, wpływ na środowisko społeczno-gospodarcze oraz głębokość zmian (trwałość). W systemie oceny uwzględnia się stosowanie poniższych kryteriów oceny:

- **Trafność** – zgodność interwencji ze zdiagnozowanymi wyzwaniami;
- **Efektywność** – relacja pomiędzy poniesionymi nakładami, a faktycznymi efektami;
- **Skuteczność** – stopień realizacji celów strategicznych;
- **Użyteczność** – faktyczna użyteczność i konsekwencje podjętych interwencji;
- **Trwałość** – stopień głębokości zmian.

Za ewaluację strategii odpowiada samorząd gminy poprzez wyznaczoną jednostkę. Niezbędne dane, informacje o ryzykach i inne niezbędne dane wraz z kontekstem, istotne z punktu widzenia realizacji strategii będą gromadzone na poziomie roboczym, a decyzje w ich zakresie zależą od władz gminy.

W celu operacjonalizacji powyższych założeń, rekomenduje się opracowywanie **Raportów ewaluacyjnych z realizacji strategii**, zawierających:

- Metodologię i bazowe informacje **rzeczowe i finansowe**, w tym dane liczbowe, statystyczne i nominalne w zakresie efektów realizacji strategii;
- Stopień realizacji **celów strategicznych**, w tym rezultatów i wskaźników;
- **Kontekst i komentarz**, tworzące niezbędne tło i pozwalających na stworzenie całościowego obrazu;
- **Analizę wyników** (efektywności);
- **Zewnętrzne spojrzenie** i zestawienie z otoczeniem społeczno-gospodarczym;

³¹ zgodnie z art. 10a ust. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658, z późn. zm.)

- Podsumowanie z **rekomendacjami** dotyczącymi następnego okresu.

Wnioski płynące z raportu śródtreminowego, przygotowane przez odpowiednią jednostkę, zaopiniowane przez Zespół Doradczy i przyjęte przez władze gminy, będą stanowiły podstawę do **ewentualnej aktualizacji strategii** poprzez modyfikację poszczególnych elementów przyjętych ustaleń strategicznych, w tym dokonywanie zmian systemu zarządzania, projektów strategicznych, przyjętych wskaźników. Wnioski płynące z raportu końcowego, przygotowanego przez odpowiednią jednostkę, zaopiniowane przez Zespół Doradczy i przyjęte przez władze gminy, będą stanowiły podstawę do **programowania przyszłej strategii**, jako punkt wyjścia do kolejnych raportów i analiz diagnostycznych.

6. OPIS PROCESU ANGAŻOWANIA PARTNERÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Kwestia partycypacji uważana jest za miarę **poziomu rozwoju demokracji** i społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego też jedną z istotniejszych form współpracy samorządu terytorialnego ze społecznością lokalną jest **udział mieszkańców w tworzeniu regionalnych i lokalnych planów rozwoju**, jako elementy aktywnej partycypacji społecznej.

Dla zapewnienia właściwego rozwoju ważny i konieczny staje się udział społeczności lokalnej lub jej reprezentantów w opracowywaniu i realizacji różnych decyzji, zwłaszcza tych o charakterze strategicznym. Dlatego też mieszkańcy muszą mieć zapewnioną możliwość uczestnictwa w procesie przygotowywania i wdrażania dokumentów, których efekty wdrożeniowe mają ich bezpośrednio i pośrednio dotyczyć. Sprawne funkcjonowanie lokalnej wspólnoty jest możliwe dzięki wdrożeniu jasnych zasad współpracy oraz klarownemu podziałowi ról i zadań.

W procesie planowania uwzględnia się lokalne uwarunkowania, szczególnie dotyczące właściwych interesariuszy, cele ich działań, punkty widzenia oraz rolę poszczególnych osób i ich oczekiwania. Zaangażowanie lokalnych przedstawicieli w proces planowania sprzyja wzrostowi świadomości społecznej na temat celów podejmowanych działań. W ten sposób następuje **utożsamianie się przedstawicieli lokalnej społeczności z podejmowanymi przez administrację działaniami**. Wzmacnia to również jakość podejmowanych decyzji publicznych (więcej punktów widzenia). Natomiast brak współpracy z osobami zainteresowanymi, które żyją i mieszkają na danym terenie, sprzyja niedowierzaniu mieszkańców co do zasadności i transparentności prowadzonych przez władze poczynań.

Proces zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych można ukazać we wszystkich trzech horyzontach czasowych:

- Etap **przygotowania** strategii,
- Etap **realizacji** strategii,
- Etap **oceny** strategii.

We wszystkich dotychczasowych działaniach w ramach przygotowania strategii kluczowym elementem było **aktywne i transparentne włączenie mieszkańców** i reprezentujących ich podmiotów. Po opinię społeczeństwa sięgano wielokrotnie używając różnych form współdziałania i tworzenia relacji, ale też informowania o planach i efektach podejmowanych działań (feedback).

Działanie w ramach partycypacji społecznej przy opracowaniu niniejszej strategii pozwoliło dostosować misję, wizję i cele strategiczne obszaru do potrzeb i oczekiwań interesariuszy, a także uzyskać społeczną akceptację podejmowanych przedsięwzięć.

Wybrany poziom zaangażowania mieszkańców w proces tworzenia strategii determinuje stopień użyteczności wypracowanych rozwiązań i osiągnięcia sukcesu w mierzeniu się ze zdiagnozowanymi wyzwaniami gminy. Ma on wpływ na:

- integrację mieszkańców z terenem gminy i ich zaangażowaniem, które przynieść ma odczuwalną i trwałą pozytywną zmianę (zmiany wewnętrzne);
- kształtowanie wizerunku obszaru, jego rozpoznawalność i promocję (zmiany zewnętrzne).

6.1. ZESPÓŁ DORADCZY

W ramach procesu strategicznego wybrana została grupa partnerów społeczno-gospodarczych (kluczowych interesariuszy) powołanych i funkcjonujących jako tzw. **Zespół Doradczy**, czyli wyselekcjonowana na samym początku realizacji procesu strategicznego grupa współpracy mająca na celu dostarczenie wiedzy i informacji o sytuacji na obszarze gminy, zapewniając różnorodność wniosków i ocen w trakcie całego procesu.

Zespół Doradczy był angażowany w wielu momentach procesu tworzenia strategii od samego jej początku, już podczas pierwszych spotkań warsztatowych (diagnostycznych i strategicznych) czy ankiet opinii (ankieta mieszkańców i ankieta interesariuszy – dedykowana dla Zespołu Doradczego). Jednocześnie będzie miał ważną rolę opiniującą na etapie wdrażania strategii.

Kluczowymi czynnikami wyboru członków Zespołu Doradczego były:

- **Wpływ lokalny** – silne oddziaływanie na przygotowanie i realizację programu rozwoju gminy wynikające z formalnej roli regulatora lub egzekutora prawa, autorytetu i pozycji społecznej interesariusza, kompetencji i wiedzy specjalistycznej, posiadanych zasobów materialnych i niematerialnych, itd.
- **Zaangażowanie** – możliwość faktycznego i realnego zaangażowania się w proces rozwoju strategicznego, zarówno na etapie przygotowań (diagnozy i strategii), ale również na etapie jej wdrażania w okresie wieloletnim
- **Reprezentatywność** – zapewnienie zróżnicowania reprezentacji różnych grup interesariuszy wg czterech kategorii, przy szczególnej rekomendacji dla interesariuszy reprezentujących jednocześnie więcej kategorii sektorów (zapewnienie jeszcze większego zróżnicowania i reprezentatywności opinii).

Rysunek 30: Sektory kluczowych interesariuszy w Zespole Doradczym

Źródło: opracowanie własne

Zespół Doradczy partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miastko (Zespół Doradczy) powołany został Zarządzeniem nr 85/IX/2024 Burmistrza Miastka z dnia 2 września 2024 r. w sprawie powołania Zespołu Doradczego partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miastko. Wśród 17 wskazanych interesariuszy znaleźli się przedstawiciele lokalnych środowisk reprezentujący **sektor publiczny, prywatny, pozarządowy i opinii**. W skład Zespołu Doradczego wchodzi przedstawiciele samorządu gminy wraz z przedstawicielami lokalnych środowisk społecznych, gospodarczych, publicznych i opiniotwórczych, w tym podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji działających na terenie gminy.

6.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE PRZYGOTOWYWANIA STRATEGII

Zakończony proces przygotowania strategii zakładał otwarte i aktywne uczestnictwo przedstawicieli mieszkańców realizowane w różnej formie w celu uzyskiwania

najlepszych efektów – opinii i wniosków strategicznych – na każdym etapie jej tworzenia.

Partycypacja realizowana była w trzech kluczowych wymiarach partycypacji, poprzez:

- Aktywność wyselekcjonowanych **partnerów społeczno-gospodarczych**, tj. Zespołu Doradczego;
- **Badania i ankiety** zbierające opinie i propozycje społeczne;
- **Warsztaty** towarzyszące procesowi powstawania dokumentu, w tym diagnozy, formułowania celów i priorytetów.

6.2.1. Badania i ankiety

Bardzo ważnym elementem zbierania szerokich opinii społecznych było przeprowadzenie szeregu badań ankietowych grup społecznych z terenu gminy.

- **Badanie opinii mieszkańców**

Przeprowadzone online we wrześniu 2024 roku, w którym wzięło udział łącznie 150 osób deklarujących zamieszkanie na terenie gminy. Badanie było ogólnodostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców obszaru o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

- **Badanie opinii lokalnych liderów (VIP)**

Przeprowadzone online we wrześniu 2024 roku, w którym wzięło udział łącznie 13 osób, wyselekcjonowanych z grupy interesariuszy w ramach Zespołu Doradczego (76,5% wszystkich zaproszonych do badania).

Głównym celem badania było poznanie opinii liderów obszaru, z czterech grup interesów (liderów administracji, liderów gospodarki, liderów sektora społecznego i liderów opinii), o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. W efekcie badanie zostanie wykorzystane przy planowaniu kierunków rozwoju.

- **Upublicznienie raportu diagnostycznego**

przeprowadzone w listopadzie 2024 roku, poprzez prezentację raportu diagnostycznego na forum przedstawicieli gminy i interesariuszy, a następnie również przekazanie publicznie raportu diagnostycznego wszystkim zainteresowanym na kanałach informacyjnych gminy oraz przekazanie online do wszystkich interesariuszy.

Głównym celem prezentacji było uspołecznienie wniosków z przeprowadzonej diagnozy i przekazanie do przedstawicieli lokalnego środowiska, reprezentującego

kluczowych interesariuszy obszaru gminy oraz udostępnienie wszystkim mieszkańcom.

6.2.2. Spotkania warsztatowe

Od września do grudnia 2024 roku na terenie gminy prowadzone były **spotkania warsztatowe z udziałem przedstawicieli lokalnych środowisk**, w mniejszym lub większym składzie, będące elementem procesu tworzenia założeń strategicznych.

Pierwszym kluczowym elementem procesu warsztatowego były spotkania na etapie diagnostycznym we wrześniu 2024 roku, kiedy przeprowadzono partycypacyjny proces wyłaniania i określania kluczowych zasobów, produktów, problemów i potrzeb istotnych z punktu widzenia gminy.

W spotkaniach brali udział lokalni przedstawiciele samorządu oraz lokalni interesariusze z Zespołu Doradczego, a wypracowane propozycje pozwoliły na przygotowanie kluczowych wniosków diagnozy, jako podstawy do budowania strategii.

Rysunek 31: Warsztaty diagnostyczne w Miastku

Źródło: materiał własny

Drugi kluczowy element partycypacji warsztatowej przeprowadzony został na etapie opracowywania strategii w grudniu 2024 r., kiedy odbyły się lokalne warsztaty mające w założeniu wypracowanie wizji i celów gminy, w tym również w wymiarze przestrzennym. Było to jednocześnie bardzo produktywne forum i miejsce do budowania lokalnej społeczności i wzmacniania tkanki społecznej.

W spotkaniach brali udział lokalni przedstawiciele samorządu oraz lokalni interesariusze z Zespołu Doradczego, a wypracowane propozycje pozwoliły na przygotowanie kierunkowych rozwiązań zastosowanych w niniejszej strategii.

Rysunek 32: Warsztaty strategiczne w Miastku

Źródło: materiał własny

6.2.3. Informacja o sposobie uwzględnienia praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem dokumentu

Proces przygotowania dokumentu strategii prowadzony był w sposób otwarty i transparentny. Informacje o procesie, w tym badaniach ankietowych, dystrybuowane były przez kanały informacyjne samorządu gminy, który zobowiązany jest do stosowania praktyk równościowych i niedyskryminacyjnych oraz reguł dostępności (np. wymagania dotyczące stron internetowych). Spotkania bezpośrednie odbywały się w miejscach dostępnych – w jednostkach organizacyjnych gminy. W pracach nad dokumentem zachowano parytet kobiet i mężczyzn zarówno ze strony przedstawicieli samorządów, jak i strony społecznej. Ponadto w pracach warsztatowych i w informacjach na temat procesu stawiano duży nacisk na

komunikatywność i jasność przekazu, by uniknąć barier zbędnej „eksperckości” i hermetyczności języka, utrudniającego przyswajanie treści.

W ramach procesu strategicznego dokonano również szeregu uzgodnień strategicznych, zarówno tych wynikających z przepisów ogólnych, jak i przyjętych założeń w zakresie partycypacji.

6.3. UZGODNIENIA STRATEGICZNE

W ramach procesu strategicznego dokonano również szeregu uzgodnień strategicznych, zarówno tych wynikających z przepisów ogólnych, jak i przyjętych założeń w zakresie partycypacji. Dokument strategii stanowi wersję po dokonanych uzgodnieniach strategicznych.

6.3.1. Konsultacje społeczne

W ramach procesu partycypacyjnego przeprowadzone zostały powszechne i ogólnodostępne konsultacje społeczne, których głównym celem było uspołecznienie wniosków i założeń strategicznych, przekazanie do zaopiniowania przez przedstawicieli lokalnego środowiska i wypracowanie wspólnej, społecznie akceptowanej, wersji strategii terytorialnej.

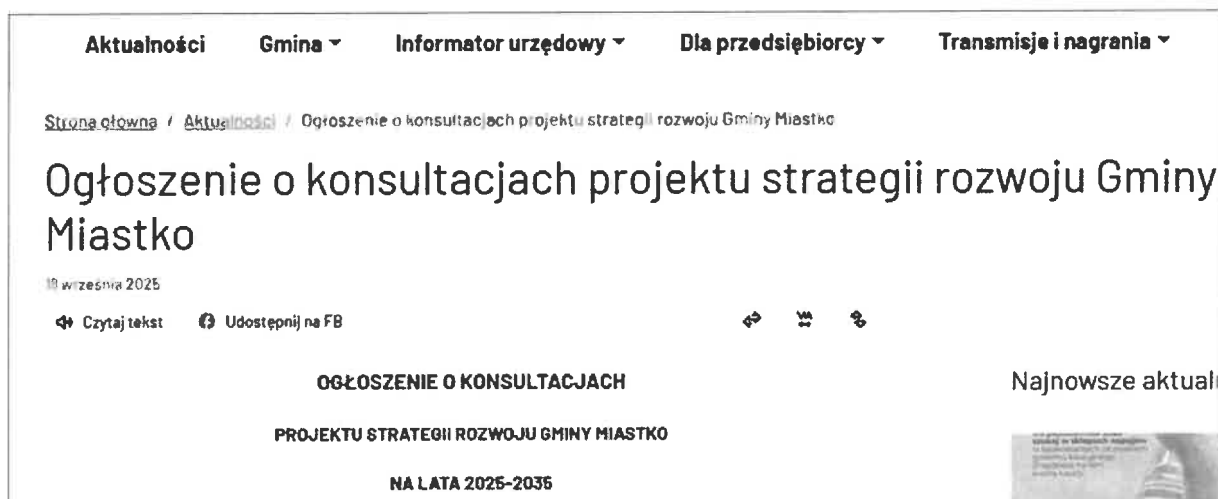
Konsultacje społeczne odbyły się w okresie od 18 września do 22 października 2025 r. z:

- wszystkimi mieszkańcami gminy Miastko,
- lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- sąsiednimi gminami i ich związkami,
- właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W ramach konsultacji wszyscy zainteresowani mogli wносить uwagi poprzez złożenie formularza uwag.

Ogłoszenie o konsultacjach zostało opublikowane na stronie gminy, a informacja o konsultacjach została również dodatkowo wywieszona na tablicach ogłoszeń w Miastku oraz w sołectwach, a także przekazana sołtysom oraz członkom Zespołu Doradczego.

Rysunek 33: Ogłoszenie o konsultacjach społecznych

Źródło: strona internetowa Gminy Miastko

W ramach procesu konsultacji wszystkie prawidłowo zgłoszone formularze uwag zostały przeanalizowane, a władze gminy podjęły decyzje co do ich wprowadzenia. Strategia uwzględnia wprowadzone uwagi.

Po zakończeniu konsultacji sporządzony został Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii dostępny publicznie na stronie gminy.

6.3.2. Uzgodnienie z Zespołem Doradczym

W ramach procesu partycypacyjnego dokonano zaopiniowania projektu strategii przez członków Zespołu Doradczego. Głównym celem było zaopiniowanie wniosków i założeń strategicznych przez kluczowych przedstawicieli interesariuszy (Zespół Doradczy) i wypracowanie wspólnej, społecznie akceptowanej, wersji strategii terytorialnej.

Zespół Doradczy został zaproszony do procesu zaopiniowania w ramach prowadzonych konsultacji społecznych w okresie od 18 września do 22 października 2025 r.

W ramach tego procesu wszystkie prawidłowo zgłoszone formularze uwag zostały przeanalizowane, a władze gminy podjęły decyzje co do ich wprowadzenia. Niniejsza strategia uwzględnia wprowadzone uwagi.

6.3.3. Uzgodnienie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W ramach formalnego procesu dokonano uzgodnień w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym.

Pismem z dnia 28 kwietnia 2025 r., uzupełnionym w dniu 7 sierpnia 2025 r., gmina wystąpiła do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z wnioskiem o uzgodnienie odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii. Pismem z dnia 8 września 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, działając na podstawie art. 48 ust. 1 oraz art. 49 w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.), po zapoznaniu się z projektem dokumentu wraz z uzasadnieniem zawierającym informacje o uwarunkowaniach, poinformował, iż dla w/w Strategii nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Pismem z dnia 28 kwietnia 2025 r. gmina wystąpiła do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z wnioskiem o uzgodnienie odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii. Pismem z dnia 5 czerwca 2025 r. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uznał, że dla dokumentu nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w trybie art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2024 r. poz. 1112).

Informacje dotyczące podsumowania całego procesu są dostępne publicznie na stronie gminy.

6.3.4. Uzgodnienia z Zarządem Województwa

W ramach formalnego procesu na podstawie art. 10f ust. 2 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, pismem z dnia 27 października 2025 r. gmina wystąpiła do Zarządu Województwa Pomorskiego o wydanie opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia w przedmiotowym projekcie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

Uchwałą nr 1395/140/2025 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie wyrażenia opinii do projektu Strategii Rozwoju Gminy Miastko na

lata 2025-2035, Zarząd Województwa Pomorskiego wydał opinię dla projektu Strategii.

6.3.5. Ewaluacja ex-ante

Dla projektu strategii została przeprowadzona uprzednia ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju (tzw. ewaluacja ex-ante) zgodnie z art. 10a ust. 2 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658, z późn. zm.), potwierdzająca prawidłowość opracowania.

6.4. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I OCENY STRATEGII

Zaangażowanie środowiska społecznego we wdrażanie i ocenę strategii jest istotnym warunkiem jej sukcesu. Na tym etapie szczególnie ważna jest także współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa, z uwagi na przewidywaną rolę również otoczenia zewnętrznego w stosunku do organizacji gminy.

Udział społeczeństwa w realizacji określonych działań w ramach realizacji strategii musi być oparty na **przejrzystych zasadach** spełniając minimum następujące kryteria:

- **trafność działań** – powiązanych z obszarem problemowym, w którym jest realizowana strategia, a partnerzy powinni posiadać potencjał pozwalający na aktywne uczestnictwo w prowadzonych pracach
- **optymalność** – osiągnięcie optymalnej reprezentacji społeczeństwa, aby ich głos był widoczny w procesie
- **bezstronność** – umożliwienie podejmowania decyzji w sposób neutralny, na podstawie obiektywnych kryteriów, a nie partykularnych przekonań, uprzedzeń czy preferencji, bez faworyzowania którejkolwiek ze stron
- **efektywność** – działanie w sposób możliwie najskuteczniejszy, przy optymalnym zaangażowaniu środków, wiedzy i kapitału ludzkiego
- **prawo do uczestnictwa** – zapewnienie udziału właściwych przedstawicieli społeczeństwa we wszystkich etapach realizacji strategii.

Udział interesariuszy w realizacji strategii jest kluczowy dla osiągnięcia sukcesu w jej wdrożeniu i będzie realizowany na dwóch poziomach:

- **Skoncentrowanym** – polegającym na aktywności wyodrębnionego Zespołu Doradczego, stanowiącego reprezentację kluczowych środowisk mieszkańców
- **Powszechnym** – polegającym na aktywności ogółu mieszkańców obszaru gminy

6.4.1. Poziom skoncentrowany

W zakresie działań **skoncentrowanych** we wrześniu 2024 roku powołany został **Zespół Doradczy partnerów społeczno-gospodarczych dla realizacji Strategii Rozwoju Gminy Miastko (Zespół Doradczy)**, pełniący rolę ciała opiniującego-doradczego dla gminy w procesie strategicznym, zapewniającego stałą partycypację społeczną w procesie rozwoju lokalnego na poziomie gminy.

Rolą Zespołu Doradczego na etapie wdrażania i oceny będzie przede wszystkim opiniowanie realizacji strategii w dwóch aspektach – monitorowania i ewaluacji.

6.4.2. Poziom powszechny

Z kolei szersza, **powszechna** partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii uwzględniać będzie **aktywny udział mieszkańców** poprzez zaplanowanie szeregu działań:

- **badania sondażowe i ankiety** na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze gminy w trakcie wdrażania strategii – badanie odbędzie się podobnie jak na etapie przygotowywania strategii poprzez ankiety internetowe skierowane do wskazanych grup społecznych
- **badania fokusowe** dotyczące jakości życia na obszarze gminy – przeprowadzone podczas bezpośrednich spotkań z mieszkańcami miejscowości lub podczas spotkania przedstawicieli z całego obszaru gminy – częstotliwość spotkań będzie dostosowana do potrzeb (np. zgłaszanych uwag)
- **debaty** z władzami publicznymi i partnerami społeczno-gospodarczymi na temat efektów zrealizowanych działań – przeprowadzona w jednej lub kilku z dostępnych form
- **zbieranie opinii** o realizacji strategii zgłaszanych różnymi kanałami do przedstawicieli gminy.

6.4.3. Komunikacja

Jednocześnie bardzo ważnym elementem jest dalsza właściwa **komunikacja zewnętrzna i informowanie** mieszkańców i ośrodków opinii publicznej o zamierzeniach i efektach strategii działając w oparciu o spójną politykę komunikacyjną i narzędzia (działania PR). Ważne, aby komunikacja ta prowadzona była różnymi kanałami i metodami, z uwzględnieniem potrzeb osób o szczególnych potrzebach, np. seniorów czy osób z niepełnosprawnościami, tak, aby charakteryzować się maksymalną skutecznością i dostępnością.

Elementami do wykorzystania w skutecznej komunikacji będą:

- Publikacje w mediach tradycyjnych (lokalnych, krajowych, zagranicznych)

- Publikacje w mediach społecznościowych
- Nowoczesne formy komunikacji (e-biuletyny, czaty, spotkania online, wideo, itd.)
- Spotkania bezpośrednie (warsztaty, debaty, spotkania lokalne)
- Materiały drukowane, pisane, promocyjne (foldery, broszury, katalog dobrych praktyk)
- Promocja efektów strategii (lokalnych podmiotów i produktów)
- Promocja zewnętrzna strategii (konferencje, fora, debaty, spotkania z przedstawicielami)
- Organizacja cyklicznego wydarzenia poświęconego w całości lub w części efektom realizacji strategii.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Strategia Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035 wyznacza kluczowe kierunki działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój lokalnej gospodarki oraz zapewnienia zrównoważonego zarządzania przestrzenią i zasobami naturalnymi gminy. Realizacja tych założeń wymaga odpowiedniego zabezpieczenia finansowego, które zapewni możliwość wdrażania projektów odpowiadających na najważniejsze potrzeby i wyzwania gminy.

Wdrażanie dokumentu wymaga zaangażowania zróżnicowanych źródeł finansowania, w tym środków publicznych, środków Unii Europejskiej (w szczególności w ramach perspektywy finansowej 2021-2027), a także wkładu prywatnego, w tym w ramach partnerstw publiczno-prywatnych (PPP). System finansowania obejmuje m.in. następujące źródła:

- budżet Państwa,
- fundusze celowe i inne środki publiczne,
- fundusze Unii Europejskiej oraz innych instytucji międzynarodowych,
- środki własne gminy,
- pożyczki, kredyty oraz inne instrumenty dłużne,
- wkład prywatny, w tym partnerstwa publiczno-prywatne.

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035 zakłada wykorzystanie środków pochodzących z budżetu gminy, które będą uzupełniane o fundusze z programów krajowych i unijnych, a także o wkład prywatny. Takie podejście pozwoli na elastyczne i efektywne finansowanie zaplanowanych działań, które odpowiadają na potrzeby społeczności lokalnej oraz wspierają zrównoważony rozwój gminy.

7.1. PROGRAM REGIONALNY

Strategia Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035 zakłada efektywne wykorzystanie środków dostępnych w ramach programu **Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027** (FEP 2021-2027). Program ten z budżetem wynoszącym **2 060 950 971 Euro** (EFRR i EFS+) stanowi kluczowe narzędzie wspierające rozwój regionu poprzez finansowanie projektów w różnych obszarach.

Fundusze EFRR i EFS+ stanowią fundament wsparcia finansowego w ramach FEP 2021-2027, oferując szerokie możliwości finansowania projektów mających na celu zrównoważony rozwój regionu. EFRR skupia się na inwestycjach infrastrukturalnych, technologicznych i środowiskowych, natomiast EFS+ koncentruje się na wsparciu zatrudnienia, edukacji i integracji społecznej, przyczyniając się do kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Tabela 51: Priorytety Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027			Alokacja EUR
Priorytet 1	Fundusze Europejskie dla konkurencyjnego i inteligentnego Pomorza	EFRR	216 245 606
Priorytet 2	Fundusze Europejskie dla zielonego Pomorza	EFRR	406 587 825
Priorytet 3	Fundusze Europejskie dla mobilnego Pomorza	EFRR	171 410 021
Priorytet 4	Fundusze europejskie dla lepiej połączanego Pomorza	EFRR	294 966 786
Priorytet 5	Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju miast i obszarów wiejskich	EFRR	561 455 475
Priorytet 6	Fundusze Europejskie dla silnego społecznie Pomorza	EFS+	274 746 611
Priorytet 7	Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza	EFRR	52 941 177
Priorytet 8	Pomoc techniczna	EFS+	23 713 779
Priorytet 9	Pomoc techniczna	EFRR	58 883 691

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Miastko poprzez dobór odpowiednich źródeł finansowania będzie procesem dynamicznym, szczególnie w kontekście możliwości oferowanych przez Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027. W ramach poszczególnych osi priorytetowych przewidziano nabory, w których samorządy, takie jak Gmina Miastko, mogą aplikować o środki finansowe. Realizacja celów zapisanych w Strategii wymaga elastycznego podejścia, umożliwiającego dopasowanie projektów do dostępnych źródeł finansowania, przy jednoczesnym skupieniu na efektywnym wykorzystaniu funduszy. Dzięki szerokim możliwościom oferowanym przez program regionalny możliwe będzie skuteczne wdrażanie działań sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi Gminy Miastko.

7.2. PROGRAMY KRAJOWE

Istotnym źródłem finansowania zamierzeń strategicznych Gminy Miastko będzie możliwość skorzystania z programów na poziomie krajowym finansowanych z budżetu UE oraz narzędzi wsparcia finansowanych z budżetu państwa i innych środków publicznych.

Tabela 52: Podział środków ze źródeł krajowych

Środki z budżetu Państwa, fundusze celowe i inne środki publiczne		
Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych	Fundusz ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Wspiera rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, działając komplementarnie do inicjatyw krajowych w zakresie budowy autostrad i dróg ekspresowych. Źródła finansowania Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg to wpłaty pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dotacje z budżetu państwa (w tym z części budżetu, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek, w których wszystkie akcje (udziały) są własnością Skarbu Państwa.	
Pozostałe programy finansowane z budżetu państwa	W zakresie ochrony środowiska	realizowane przez NFOŚiGW oraz właściwy WFOŚiGW
	W zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi	realizowane przez PFRON
	W zakresie aktywizacji osób starszych	Program Senior+

Źródło: Opracowanie własne

Głównymi zewnętrznymi źródłami finansowania projektów w ramach Strategii Rozwoju Gminy Miastko będą środki z funduszy unijnych dostępnych w Wieloletnich Ramach Finansowych UE na lata 2021-2027. Na poziomie krajowym szczególnie ważne dla realizacji ujętych w strategii projektów mogą być programy: FEnIKS, FERS, FERC oraz Pomoc Techniczna. Dodatkowo istotnym źródłem finansowania będzie Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), który jest częścią unijnego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).

Tabela 53: Podział środków finansowych z funduszy UE na poziomie krajowym

Środki z funduszy Unii Europejskiej na poziomie krajowym	
Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)	Głównym celem programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego. Projekty realizowane w ramach programu przyczynić się mają do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. W ramach FEnIKS można inwestować w: • obniżenie emisyjności gospodarki i transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i w obiegu zamkniętym,

	• budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego, o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne, • dokończenie realizacji sieci bazowej TEN-T do roku 2030, • poprawę bezpieczeństwa transportu, • zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia, • wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym. Budżet programu to ponad 24 mld euro.
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)	W ramach programu będzie realizowane wsparcie na rzecz: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Program FERS ma na celu: • wsparcie samozatrudnienia poprzez udzielanie preferencyjnych pożyczek na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, • rozwój potencjału instytucji i służb rynku pracy • wpieranie przedsiębiorców, innych pracodawców oraz ich pracowników w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, • poprawę jakości systemów kształcenia oraz rozwój edukacji włączającej, • wspieranie procesu uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji cyfrowych osób dorosłych, • wsparcie systemu szkolnictwa wyższego, w tym w dostosowaniu oferty do wyzwań związanych z cyfrową i zieloną transformacją, • wspieranie instytucji odpowiedzialnych za integrację społeczno-zawodową migrantów, • rozwój potencjału instytucji działających w sferze integracji społecznej, usług społecznych i ekonomii społecznej, • rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi m.in. poprzez tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i podnoszenie kompetencji kadr w tym obszarze, • zapewnienie równych szans dla osób z niepełnosprawnościami, • wsparcie systemu ochrony zdrowia, w tym kształcenie podyplomowe lekarzy, pielęgniarek, położnych oraz innych zawodów związanych z ochroną zdrowia, • budowanie potencjału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, • rozwój innowacji społecznych i upowszechnianie przetestowanych rozwiązań. Budżet programu to 21,7 mld zł.
Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	Program koncentruje się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru

	interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury i przedsiębiorców. Budżet programu to ok. 2 mld euro.
Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich	Celem programu jest zapewnienie skutecznego systemu realizacji polityki spójności w latach 2021-2027 w wymiarze strategicznym, wdrożeniowym i refleksyjnym. W ramach programu finansowane będą m.in. działania dot.: upowszechnienia nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi w administracji odpowiedzialnej za wdrażanie funduszy w perspektywie finansowej 2021-2027, stworzenia i utrzymania odpowiednich warunków pracy dla urzędników wdrażających fundusze, zwiększenia zdolności administracyjnych instytucji wdrażających fundusze; zwiększenia potencjału beneficjentów m.in. poprzez działania szkoleniowe i eksperckie, wsparcie wdrożenia instrumentów rozwoju terytorialnego. Budżet programu to 550 mln euro.
Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)	KPO ma na celu wsparcie państw członkowskich w łagodzeniu gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19 oraz wzmocnienie ich odporności gospodarczej i społecznej. W ramach KPO zgodnie z celami UE znaczną część budżetu zostanie przeznaczona na cele klimatyczne (46,60%) oraz na transformację cyfrową (21,36%). Będą wspierane następujące obszary: 1. Odporność i konkurencyjność gospodarki tj.: • nowe miejsca pracy, • nowe inwestycje i wyższe zarobki, • pomoc rodzicom na rynku pracy (więcej żłobków i klubów dziecięcych), • likwidacja barier prawnych i ułatwienia dla firm, • innowacje i nowoczesne technologie. 2. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności tj.: • czyste powietrze, • szybsza wymiana starych pieców węglowych na bardziej ekologiczne, • zakup paneli fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych, • farmy wiatrowe na Bałtyku, • inteligentna sieć energetyczna, • technologie wodorowe, • zielone miasta. 3. Transformacja cyfrowa tj.: • szybki Internet, • e-usługi, • sale informatyczne i komputery dla szkół, • bezpieczeństwo w Internecie. 4. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia tj.: • nowy sprzęt dla szpitali,

	• modernizacja placówek medycznych, • liczniejszy personel medyczny, • większa dostępność do usług medycznych, • rozwój przemysłu farmaceutycznego w Polsce. 5. Zielona, inteligentna mobilność tj.: więcej autobusów elektrycznych i wodorowych, więcej nowoczesnych pociągów i linii kolejowych, kolejne obwodnice, bezpieczniejsze drogi. 6. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. 7. REPowerEU Budżet KPO to 59,8 mld euro (ok. 256 mld zł), z czego 25,27 mld euro (108 mld zł) dotacji i 34,54 mld euro (148 mld zł) w formie preferencyjnych pożyczek.
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027)	Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 jest kluczowym dokumentem opracowanym na podstawie analizy potrzeb polskiego rolnictwa oraz możliwości, jakie oferuje zreformowana Wspólna Polityka Rolna (WPR). Plan Strategiczny WPR będzie realizował 9 celów szczegółowych Wspólnej Polityki Rolnej, które dotyczą: • zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, • zwiększenie konkurencyjności, • pozycji rolnika w łańcuchach wartości, • rolnictwo i łagodzenie zmiany klimatu, • wydajnego gospodarowania glebą, • różnorodności biologicznej i krajobrazów rolniczych, • zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, • zatrudnienie i wzrost gospodarczy na obszarach, • zdrowia, żywności i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe. PS WPR 2023-2027 utrzymuje inicjatywę LEADER, która ma charakter oddolny i w sposób wyjątkowy służy aktywizacji społeczeństwa i poprawie jakości życia na obszarach wiejskich. PS WPR 2023-2027 zakłada wsparcie w kwocie 17,3 mld euro w ramach I filaru WPR i 4,7 mld euro w ramach II filaru WPR.

Źródło: Opracowanie własne

7.3. POZOSTAŁE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Strategia Rozwoju Gminy Miastko może być również wspierana poprzez wykorzystanie międzynarodowych programów współpracy, takich jak **Programy Interreg**. Szczególnie interesujące mogą być inicjatywy transgraniczne, które

sprzyjają wymianie doświadczeń i realizacji wspólnych projektów z regionami sąsiadującymi. W kontekście Gminy Miastko możliwości te obejmują programy takie jak **Interreg Europa Środkowa 2021-2027**, **Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027** oraz **Program Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027**, które wspierają działania w zakresie innowacji, ochrony środowiska, mobilności oraz współpracy społeczno-gospodarczej.

Tabela 54: Programy Interreg w latach 2021-2027

Programy Interreg w latach 2021-2027	
Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Celem programu jest transformacja miast i regionów Europy Środkowej w bardziej nowoczesne, inteligentne, zielone, lepiej połączone i odporniejsze na zjawiska klimatyczne, ekonomiczne oraz społeczne poprzez współpracę i rozwój kompetencji różnych typów podmiotów. Środki przeznaczone są na wzmocnienie potencjału sektora publicznego i prywatnego w zakresie transformacji gospodarczej sprzyjającej włączeniu społecznemu, opracowanie rozwiązań dostosowujących do zmian klimatu, łączenie aspektów technologicznych, ekologicznych i społecznych, rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez odzyskiwanie i ponowne wykorzystanie surowców, a także wdrażanie inteligentnych koncepcji mobilności regionalnej, takich jak cyfrowe systemy zarządzania ruchem drogowym. Budżet wynosi 224,6 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Program może sfinansować do 80% kosztów projektu.
Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego wspiera transnarodową współpracę finansując projekty adresujące kluczowe wyzwania regionu, takie jak gospodarka o obiegu zamkniętym, transformacja energetyczna, zrównoważone gospodarowanie wodą i rozwój inteligentnego transportu. Celem programu jest wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, które przyczyniają się do neutralności klimatycznej oraz poprawy jakości życia mieszkańców regionu. Budżet programu to 251 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz 9,7 mln euro ze środków norweskich. Program może sfinansować do 80% kosztów projektu.
Program Interreg Południowy Bałtyk 2021-2027	Celem programu s jest wspieranie innowacyjnych, zrównoważonych, atrakcyjnych i aktywnych inicjatyw w regionie, zgodnie z hasłem „Połączeni morzem dla zielonej i niebieskiej przyszłości”. Wsparcie koncentruje się na czterech głównych obszarach: • Innowacyjny Południowy Bałtyk: promowanie wzrostu gospodarczego poprzez wykorzystanie lokalnego potencjału, w tym instytucji badawczych i nowoczesnych przedsiębiorstw. • Zrównoważony Południowy Bałtyk: działania mające pozytywny wpływ na środowiskowy, społeczny i gospodarczy rozwój regionu,

	związane z zieloną i niebieską gospodarką oraz zrównoważonym zarządzaniem zasobami. • Atrakcyjny Południowy Bałtyk: podkreślanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru, bogactwa roślinności, terenów zielonych oraz dziedzictwa kulturowego. • Aktywny Południowy Bałtyk: inicjatywy mające na celu wzrost gospodarczy i poprawę jakości życia mieszkańców, promujące współpracę między różnymi grupami interesariuszy. Program dysponuje budżetem wynoszącym 93,8 mln EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oferując dofinansowanie do 80% wydatków kwalifikowalnych.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Identyfikacja źródeł finansowania planowanych inwestycji jest niezmiernie istotna. Obecnie środki przeznaczane przez gminy na przedsięwzięcia pochodzą głównie z funduszy unijnych i krajowych programów rządowych. Dodatkowo jednostki sektora finansów publicznych, mogą korzystać ze zwrotnych form finansowania inwestycji czyli kredytów. To pozwala na współfinansowanie projektów w ramach montażu finansowych. Jednostki samorządu terytorialnego zostały wyposażone w możliwość kreowania indywidualnego zestawu narzędzi pozwalającego na gromadzenie funduszy na ten proces oraz angażowanie inwestorów prywatnych. Bowiem nie zawsze uda się pozyskać środki na planowane inwestycje z funduszy unijnych dlatego też ważne jest zadbanie o rozwój alternatywach źródeł finansowania. Jedną z takich form jest finansowanie przedsięwzięć w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Za pomocą tej formuły finansuje się projekty inwestycyjno-eksploatacyjne realizowane w oparciu o umowę długoterminową zawartą przez władze publiczne i podmioty sektora prywatnego (podmioty rynkowe), których celem jest stworzenie niezbędnej infrastruktury rzeczowej, finansowej i organizacyjnej, umożliwiającej świadczenie usług publicznych. Przedsięwzięcia w formule PPP sprawdzają się przede wszystkim w:

- projektach obejmujących budowę parkingów miejskich,
- transporcie publicznym,
- infrastrukturze drogowej i transportowej,
- infrastrukturze wodnokanalizacyjnej,
- infrastrukturze ciepłowniczej,
- projektach oświetleniowych mających za zadanie podnoszenie jakości przestrzeni miejskiej.

Dla przedsiębiorcy celem realizacji projektu jest generowanie i maksymalizacja zysków, dla samorządu terytorialnego – ożywienie gospodarcze obszaru.

WYKAZ TABEL I ILUSTRACJI

SPIS TABEL:

Tabela 1: Podstawowe dane liczbowe dotyczące gminy	10
Tabela 2: Liczba ludności.....	16
Tabela 3: Gęstość zaludnienia	17
Tabela 4: Przyrost naturalny ludności.....	20
Tabela 5: Współczynnik dzietności.....	20
Tabela 6: Szkoły średnie.....	23
Tabela 7: Warunki mieszkaniowe.....	26
Tabela 8: Liczba ofert pracy na 1000 mieszkańców	33
Tabela 9: Liczba ludności wg wieku (gmina).....	34
Tabela 10: Wskaźniki wynagrodzenia	35
Tabela 11: Skala bezrobocia wg wieku (powiat).....	36
Tabela 12: Skala bezrobocia wg wykształcenia (powiat)	37
Tabela 13: Wskaźniki w obszarze bezrobocia (gmina).....	38
Tabela 14: Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON (gmina)	38
Tabela 15: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON	39
Tabela 16: Aktywność rejestracji podmiotów w REGON w wieku produkcyjnym.....	40
Tabela 17: Ilość przedsiębiorstw wg wielkości zatrudnienia.....	40
Tabela 18: Dochody na 1 mieszkańca	41
Tabela 19: Sektory przedsiębiorstw	41
Tabela 20: Podmioty sektora turystyki i rekreacji	43
Tabela 21: Liczba podmiotów sektora turystycznego wg PKD na 1000 mieszkańców.....	43
Tabela 22: Obciążenia społeczne	44
Tabela 23: Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących.....	45
Tabela 24: Relacja kwoty zadłużenia do dochodów ogółem	45
Tabela 25: Finansowanie projektów ze środków UE	45
Tabela 26: Obiekty na terenie gminy Miastko ujęte w rejestrze zabytków nieruchomych	55
Tabela 27: Obiekty na terenie gminy Miastko ujęte w rejestrze zabytków archeologicznych.....	57
Tabela 28: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci	64
Tabela 29: Instalacje OZE na terenie gminy	65
Tabela 30: Kluczowe potencjały gminy Miastko.....	74
Tabela 31: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar społeczny	77
Tabela 32: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar gospodarczy	78
Tabela 33: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar środowiskowo- przestrzenny.....	79
Tabela 34: Zestawienie mocnych i słabych stron gminy Miastko	82
Tabela 35: Zestawienie szans i zagrożeń gminy Miastko	82

Tabela 36: Matryca kluczowych potrzeb gminy Miastko	85
Tabela 37: Wizja Gminy Miastko – forma uproszczona.....	90
Tabela 38: Wizja Gminy Miastko – pełen opis	91
Tabela 39: Zatwierdzone cele strategiczne Gminy Miastko	93
Tabela 40: Cele społeczne – kierunki działań	94
Tabela 41: Cele gospodarcze – kierunki działań	94
Tabela 42: Cele środowiskowo-przestrzenne – kierunki działań	95
Tabela 43: Cel horyzontalny – kierunki działań	96
Tabela 44: Matryca relacji celów operacyjnych i potrzeb rozwojowych	101
Tabela 45: Odniesienie celu szczegółowego: społecznego do strategii wyższego rzędu	105
Tabela 46: Odniesienie celu szczegółowego: gospodarczego do strategii wyższego rzędu	111
Tabela 47: Odniesienie celu szczegółowego: środowiskowo-przestrzennego do strategii wyższego rzędu	114
Tabela 48: Odsetek osób korzystających z różnych typów sieci	130
Tabela 49: Instalacje OZE na terenie gminy	132
Tabela 50: Matryca wskaźników strategicznych.....	151
Tabela 51: Priorytety Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027	168
Tabela 52: Podział środków ze źródeł krajowych.....	169
Tabela 53: Podział środków finansowych z funduszy UE na poziomie krajowym....	169
Tabela 54: Programy Interreg w latach 2021-2027	173

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1: Lokalizacja gminy.....	10
Rysunek 2: Charakterystyka obszarów problemowych	12
Rysunek 3: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022).....	14
Rysunek 4: Społeczny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022)	15
Rysunek 5: Gęstość zaludnienia.....	17
Rysunek 6: Prognoza zmiany liczby ludności na rok 2030	21
Rysunek 7: Gospodarczy wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022).....	32
Rysunek 8: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	35
Rysunek 9: Środowiskowo-przestrzenny wskaźnik rozwoju na tle regionu (2022)....	49
Rysunek 10: Formy ochrony przyrody	52
Rysunek 11: Klasy pokrycia terenu	53
Rysunek 12: Widok na jezioro w gminie Miastko	59
Rysunek 13: Szkielet układu komunikacyjnego gminy.....	61
Rysunek 14: Zasięg 45-minutowej podróży samochodowej z centrum gminy.....	62
Rysunek 15: Lokalizacja MPZP na terenie gminy Miastko	66
Rysunek 16: Warsztaty diagnostyczne w Miastku – identyfikacja kluczowych potencjałów.....	73

Rysunek 17: Warsztaty diagnostyczne w Miastku – identyfikacja kluczowych potrzeb	85
Rysunek 18: Warsztaty strategiczne w Miastku	89
Rysunek 19: Matryca logiczna – drzewo celów	98
Rysunek 20: Matryca logiczna – relacja celów i problemów	100
Rysunek 21: Struktura miast w otoczeniu gminy Miastko	119
Rysunek 22: Struktura sieci osadniczej w gminie Miastko	120
Rysunek 23: MSF-P, uwarunkowania: Środowisko przyrodnicze i krajobraz kulturowy	123
Rysunek 24: Szlaki turystyczne piesze i rowerowe	127
Rysunek 25: MSF-P, uwarunkowania: Transport i komunikacja, Infrastruktura i OZE	130
Rysunek 26: MSF-P, Docelowy układ elementów składowych przestrzeni, kierunki działań rozwojowych	133
Rysunek 27: Warsztat strategiczny w Miastku – wymiar przestrzenny	135
Rysunek 28: Wymiar terytorialny polityki regionalnej	144
Rysunek 29: Obszary funkcjonalne o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług	146
Rysunek 30: Sektory kluczowych interesariuszy w Zespole Doradczym	157
Rysunek 31: Warsztaty diagnostyczne w Miastku	159
Rysunek 32: Warsztaty strategiczne w Miastku	160
Rysunek 33: Ogłoszenie o konsultacjach społecznych	162

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1: Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych	19
Wykres 2: Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację oraz na kulturę i dziedzictwo narodowe	28
Wykres 3: Wskaźniki bezpieczeństwa osobistego w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	30
Wykres 4: Struktura wieku mieszkańców (gmina)	34
Wykres 5: Stopa bezrobocia na obszarze powiatu	36
Wykres 6: Podmioty REGON na 1000 mieszkańców	39
Wykres 7: Sektory lokalnej gospodarki wg PKD	42

UZASADNIENIE

Strategia Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035 opracowana została zgodnie z art. 3 pkt 3 oraz art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2025 r. poz. 198 z późn. zm.), art. 10e ust. 1, 3-4 oraz art. 10f ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) i innych. Strategia definiuje kluczowe kierunki dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego, wynikające z istniejących uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, środowiskowych, przestrzennych i infrastrukturalnych, będące podstawą jego konkurencyjności. Dokument został opracowany w ramach procesu przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Miastko, która uwzględnia syntezę diagnozy wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyłonionych wizji i celów strategicznych wraz z listą projektów proponowanych do realizacji oraz sposobów realizacji strategii. Celem dokumentu jest określenie pożądaných wyzwań i kierunków rozwojowych Gminy Miastko, mających na celu poprawę jakości życia jego mieszkańców, a także wzrost konkurencyjności obszaru. Strategia jest wynikiem podjętych decyzji strategicznych – wyboru kluczowych kierunków rozwojowych i koncentracji interwencji na wyzwaniach, wypracowanych w procesie uspołecznionym, których efektem jest propozycja projektów strategicznych. Niniejsza Strategia przewidziana jest na okres do roku 2035 i ma być podstawą do kształtowania propozycji projektów i inwestycji do realizacji w oparciu o wyznaczoną wizję obszaru i cele strategiczne, w tym w szczególności do realizacji działań w oparciu o pozyskane środki zewnętrzne publiczne i prywatne.

Obowiązująca Strategia Rozwoju Gminy Miastko na lata 2015-2025 podjęta uchwałą nr XVIII/149/2015 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 30 grudnia 2015 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Miastko na lata 2015 - 2025, obowiązywać będzie tylko do końca 2025 roku. Wobec tego, w 2024 r. rozpoczęto procedurę sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Miastko na lata 2025-2035.

Obecnie funkcjonujący dokument strategiczny określający długofalowy rozwój gminy stał się nieaktualny ze względu na zmiany prawne, ale przede wszystkim zmieniającą się sytuację gospodarczą, społeczną i przestrzenną gminy, jak i w jej otoczeniu. Nowe są problemy, potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz innych interesariuszy gminy. Zmiany zaszły również na poziomie dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego, skąd potrzeba powiązania celów i zadań gminy z wyznaczonymi priorytetami zawartymi w dokumentach nadrzędnych. Pomoże to m.in. w realizacji szansy, jaką dla gminy jest możliwość uzyskania wsparcia z funduszy zewnętrznych oraz skorzystania z nowych instrumentów polityki regionalnej. W związku z tym, konieczne jest reagowanie na nowe warunki rozwojowe i opracowanie strategii rozwoju gminy w oparciu o znowelizowane przepisy (dokument, o którym mowa w art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

Strategia, w odróżnieniu od dotychczasowego dokumentu strategicznego określającego długofalowy rozwój gminy, będzie wiązać planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. Dokument zawiera politykę przestrzenną gminy opisaną przede wszystkim za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, która będzie uwzględniana m.in. w planie ogólnym gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Z up. Burmistrza
Wolska
Marcelina Wolska
Dyrektor Wydziału
Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej

